శివ వేంకటీయ గ్రంథమాల.   తృతీయపుష్పము.

శ్రీ జగన్నాథీయము.

(అను పడాలిక్షేత్ర మాహాత్మ్యము)

అడవి సాంబశివరావు

నందగిరి వేంకటప్పారావు

అను

శివ వేంకట కవులచే రచియింపఁబడి, కృష్ణాజిల్లా గుడివాడతాలూకా

అంగలూరు వాస్తవ్యుఁడగు నందగిరి వేంకటప్పారావుచేఁ

ప్రకటింపఁబడియె.

సేతు ముద్రాక్షరశాల, మచిలీపట్టణము.

        వెల 8 అణాలు.

ధములు రచించె. ఐనను నీకవికిఁ బదునాల్గవయేఁడు దాఁటెనో లేదో యనునప్పుడే సకలమాతుల వియోగముఁ గూడఁ గలిగి స్వకుటుంబయాజమాన్యముఁ దానే నిర్వహింపవలయు భారము పైఁ బడినందునఁ గైకలూరు విడిచి దానికిఁ గ్రోశద్వయమాత్ర నికటవర్తియగు బొమ్మినంపాడు గ్రామముఁ జేరి, కరణికోద్యోగ ధర్మముల స్వయముగ నెరవేర్చవలసినవాఁడయ్యెను. ఇట్లు కవితాలతా వృద్ధికి మహాత్తరం బగు నంతరాయంబు సంఘటించినను నీకవి నిరుత్సాహుఁడు గాక కుటుంబపోషణోద్యోగ ధర్మనిర్వాహణమునకంటె నధికమగు పట్టుదలతోఁ గవితాలతాభివృద్ధి యుచుండె. ఈకవి గురుకులవాసక్లేశము ననుభవింపకయే స్వప్రయత్నమువలన గీర్వాణభాషాభ్యాసమునను దొరకొని ప్రప్రథమమున నాబాల్యంబున నాచేయు విద్యాభ్యాస దశలో జింతనాదిసమయములయందు సహవాసవశంబునఁ జెంగటఁ జేరి స్వయముగానే విశేషాంశములు గ్రహణధారణ పూర్వకముగ సంగ్రహించుచుండినందునఁ దదనంతరము మేఘసందేశకావ్యమును జదివి, దాని నప్పుడే శుద్ధాంధ్రకావ్యముగా భాషాంతరీకరించెను. ఈకవి రచించిన గ్రంథములు.

రచనాసమాప్తి.

		కాలము.
(1)	శుద్ధాంధ్ర మేఘసందేశము	1884
(2)	హైమవతీపరిణయము	1890
(3)	అశ్వలక్షణసారము	1890
(4)	సత్యనారాయణచరిత్ర	1891
(5)	అద్వైతమతాదర్శము	1901
(6)	సత్రాజితీపరిణయము	1905
(7)	బిల్వనాయము	1908
(8)	ఆంధ్రమత్స్యపురాణము	1914
	హరిహరాది స్తోత్రశతకములు 20	

* * * * * *

ఈకవి చిన్నదనంబుననే రామాభ్యుదయము, స్వారోచిషసంభవ మను నాటకమును రచించెనుగాని కారణాంతరమున నవి నామావశిష్టము లైనవి. పిదప

కవి జీవితము.

—:0:—

"శివ వేంకటకవులు" అను సంసృష్టనామముతో గ్రంథప్రకటనమునకుం దొరకొనిన యీకవి ద్వితీయమునందు,

ప్రథముఁడు అడవి సాంబశివరాయకవి.

ఇతఁడు ఆరువేలనియోగిబ్రాహ్మణుఁడు. సాంఖ్యాయనసగోత్రుఁడు, ఆపస్తంబసూత్రుఁడు, కృష్ణయజుశ్శాఖాధ్యాయి, అద్వైతి, తండ్రి పాపయ్యామంత్రి. తల్లి తమాంబ. వీరి కాపురము కృష్ణామండలము నందలి కైకలూరు తాలూకాలోని బొమ్మినంపాడు అనుగ్రామము. వీరి పూర్వులనుండియు నీ గ్రామమునకుఁ గరిణీకపు వృత్తి వహించియుండిరి. ఈకవిశేఖరుఁడు క్రీ-శ 1864 సం॥ రమున జన్మించెను. బాల్యమున నుండఁగనే పితృవియోగము సంభవించినందున శైశవమునుండియు నస్మన్నివాసమగు కైకలూరు నందు మాతామహ గృహముననుండెను. కైకలూరు తర్కశాస్త్రమునందు దిగ్విజయముచేసి, దిగంతవిశ్రాంత శాశ్వత కీర్తి వహించిన యస్మత్పితామహులు, శ్రీకురుగంటి వేంకటరామశాస్త్రిలవారి జన్మభూమి. ఈకవికిఁ జిన్నతనమునందే మాతులులుగూడ పరలోకయియాసువులైనందున గ్రామవిద్యాభ్యాసమునకుఁ బెక్కుభంగములు దటస్థించెను. ఎట్లయిననేమి "పూర్వదత్తాచయావిద్యా" అనున్యాయము సార్థకముగా నీకవిపుంగవున కశిక్షితమయ్యు నప్రయత్నముగా సహజమగు కవిత్వధారాపటుత్వ మంకురించెను. కైకలూరు కొల్లేరను తియ్యనీటి మహాసరోవరమునకు దక్షిణతీరముననుండుటయుఁ దత్సరోవరము నిరంతరజాజ్జృంభమాణకుముదకల్హారపుండరీకసరోరుహ ప్రకాండహిండమాన మకరంద బిందుబృందచంద్రకితవాఃపూర పరివర్ధమాన కమలాకరరమానిరమాణ కైశ్యలీలావిశాల శైవాలకుడుంగరంగసంగచ్ఛదనేకజల విహంగకులకలకలారావ సంపూర్యమాణద్యావాపృథివ్యంతరంబై దిదృక్షుశుశ్రూషు జననయనశ్రవణానంద సంధాయకంబై విలసిల్లుటం జేసి తత్తీరమునం దంకురించిన కవితాలతిక బోదిసేయుట కానుకూల్యకలనంబు గలదనుట వింతకాదుగదా. ఇట్లు, ఆబాల్యముననఁగాఁ బదిరెండవయేటనే జనించిన కవిత్వకన్యక నీకవి స్వప్రయత్న బాహుళ్యముచే నుచితసంస్కార పరిష్కారఁ గావించి పెక్కు గ్రం

హైమవతీ పరిణయాది పైనఁ జెప్పఁబడిన గ్రంథములును, ఇరువదిశతకములును రచించెను. మొత్తముమీఁద స్వయముగా నీకవి యష్టావింశతి గ్రంథకర్త.

ద్వితీయుఁడు నందగిరి వేంకటప్పారాయకవి.

ఈకవి మధ్వబ్రాహ్మణుఁడు. విశ్వామిత్రసగోత్రుఁడు. ఆశ్వలాయనసూత్రుఁడు ఋక్శాఖాధ్యాయి, ద్వైతి. తండ్రి వేంకటనరసింహపండితులు. తల్లి శేషమాంబ. వీరి కాపురము కృష్ణామండలమున నస్మన్నివాస గ్రామమగు కైకలూరున కనతిదూరమునఁగా యోజనద్వయ మాత్రములో గుడివాడతాలూకాలోని అంగలూరు అను గ్రామము. వీరిపూర్వులనుండియు అంగలూరు గ్రామమునకుఁ గరణికఁపు వృత్తి నవలంబించియుండిరి. ఈకవిచూడామణి క్రీ॥ శ॥ 1868 సం॥రమున జననమందెను. చిన్నఁదనమునందు బ్ర॥ రెండుచింతల తారామకవిగారియొద్ద ఛందోలక్షణాదులు నభ్యసింపఁదొరకొనెనుగాని, అచిరకాలముననే ఆకవిగారు గద్వాల రాజాశ్రయమువలన నచ్చట కేఁగుటచే నంతరాయము కలిగెను; కలిగినను నిక్కువిపట్టుఁదల విడువక స్వయంకృషివలననే గీర్వాణభాషాపరిచయముఁ గలిగించుకొని సహజమగు కవితాలతికనభివృద్ధి నొందించెను. ఈకవి తన 13 వ యేఁడు నిండనిబాల్యము నుండియుఁ గవిత్వరచనగావింపఁ దొరకొనెను. తొలుదొల్త హనుమద్విజయమను మైరావణనాటకము రచించెను. ఆకాలమునందలి యీకవిగారి మేధాశక్తి, అత్యద్భుతమై యుండెడిది. ఒకనాఁడా గ్రామమున నొక పండితుం డొక గ్రంథము సదివి పురాణము సెప్పు నప్పుడు, అందుఁ గథామధ్యమున నొకపత్రము నశించి కొంతవడియుండఁగాఁ బండితుఁడును శ్రోతలును గథా భంగమాయెనని చింతించుచుండ నీకవి, ఆపోయినపత్రమునందలి కథాభాగమును స్వయముగ నాశుకవన ధోరణిచే గద్యపద్యాత్మకముగాఁ జదివి కథాసందర్భముఁ గుదిర్చి వారిచే బహుమతుండయ్యె. ఇదిచాలదా, ఈకవియసామాన్య ప్రతిభఁ దెలుపుటకు! అట్టి యనర్ఘ ప్రతిభావిశేష విలసనమువలననే, అష్టావధానముల నొనర్చి విద్వద్బహుమానితుం డయ్యె. ఈకవి మొదట శేరీ కలవపూడి గ్రామమునకుఁ గరణమై పిదపదిద్దుబాటులో, ఆగ్రామమింకొక గ్రామములోఁ గలపఁబడినందున స్వగ్రామమగు నంగలూరు గ్రామమునకు సహాయగ్రామ గణకుఁడు (అసిస్టెంటు కరణము) గా నియమితుండయ్యె. ఈయన, ఈవృత్తియందు రేయుం బవలును దీరికలేని రాజకీయవ్యాపారములచేఁ గాలక్షేపము సేయుచుండియు నెట్లో తీరిక చేసికొని సద్గ్రంథరచన వలనఁ గవిత్వలతికకు దోహదము సేయుచుండును.

సరస చతుర్విధ కవితా సామ్రాజ్య ధురంధరుల

బ్రహ్మశ్రీ

నాదెళ్ళ పురుషోత్తమకవిగా రొసంగిన

పంచరత్నావళి.

శ్రీ మేధాదక్షిణామూర్తయేనమః

కం॥ ఈయసదృశ సన్మహిమా, భూయిష్ఠక్షేత్ర చరిత పొనరు జగన్నా
యము సువృత్తలసితము, యంత కవి విరచితంబుఁ దృప్తిగఁ గంటిన్ ॥

కం॥ ఈకవులు తొంటిభవముల, నేకొలఁది సుకృతమొనర్చి యిక్కాలంబుం
జేకొని చేయం గలిగిరొ, శ్రీకరపదవుల్లటి చిరసుఖ మొందవన్ ॥ 2

చ॥ హరిహరు లొక్కరూపమని యందరకుం దెలుపంగ నైరె యీ
యిరుగురు సత్కవీశ్వరు లహీనసమర్థత లొప్పువార లొ
క్కరుగ వటంచుఁ దోఁచెడిని గాదె సమాఖ్యలటొప్పఁ బ్రాయముం
బరువుఁ బ్రవర్తనంబు సమపొండిలికై తమ భేద మెన్నఁగన్ ॥ 3

ఉ॥ చందమెఱుంగ నీ యడవి సాంబశివాహ్వయు సత్కవీంద్రుఁడు
న్నందగిరి ప్రసిద్ధకుల నందన చందన వేంకటప్ప రా
వుం దమ సఖ్య మెల్లెడలఁ జొల్పుగ శ్లో లఁజేయు కాంక్ష పే
ర్మిం దమ కిరు కేకమయి మేల్మిగఁ గూర్చిర ని నిద్ధరన్ ॥ 4

ఆ॥వె॥ తనరు నా రవీందుతారకముగ నిది । పండితాళి మెప్పు పడయునట్టి ।
విట్టి కబ్బములు రచించు నిక్కవి । ద్వితయ మతులవిభవయుతులు నగుత ॥ 5

బందరు

30—1—15

నా. పు.

నామకశాఖలంబరగు బ్రాహ్మణులును వైశ్యులును, రెడ్లును, గాపులును, గొండులును బరమ భక్తులయి నియతాచారధర్మంబులు నెరవేర్చికొనుచుభూతదయాళురనిఖ్యాతివహించియు న్నవారు. ఈదేవస్థానపు ధర్మకర్తృత్వమును గురజ జమీన్దారులు విడువగనె లింగాల వాస్తవ్యులు మొఖాసాదారులునగు కమదన జగన్నాథరాయణంగారువడాలి వాసులగు వారణాసిజగ్గన్నశాస్త్రులుగారు మున్నగువారి యాలోచన ననుసరించి ధర్మకార్య నిర్వ హణము జరిపిరి. నాటంగోలెఁ దద్ధర్మకర్తృత యేకముఖంబున నునికికంటె నాలోచన సభాముఖంబునఁ బ్రవర్తిల్లుట యుక్తమనుయుక్తిపొడమె. అప్పుడు యొకసభయేర్పడె. జగన్నాథరాయణంగారు దీనికధ్యక్షులయి యుండిరి. ఇందదినకె యేర్పడియుండిన అడుసుమల్లి సుబ్రహ్మణ్యము మొఖాసాదారుగారి యనంతరమున ముఖ్యులయి తమ పలెనె గ్రామాంతరవాసులగు దేవరకొండ నాగన్నగారు, వల్లెము వెంకటసుబ్బయ్య గారు, చిన్నకోట వెంకటవరదయ్యగారు నను ప్రముఖుల సమయోచిత సహాయంబున దత్క్షేత్రవాసులగు పూర్వోక్త పౌరగణ నిత సహాయమును బడయుచు దమకుఁగల ప్రసిద్ధ దైవభక్తి విశేషంబుకొలదిని ధర్మకార్యంబులెల్లను మిగులవర్ణనీయములుగా నెఱ వేర్చుచువచ్చిరి. ఈలోకంబునఁ గొలిచినక్లై యాలోకంబునఁ గొలువ జగన్నాథసన్ని ధికా సుబ్రహ్మణ్యముగా రేగిన పిదప తజ్జ్యేష్ఠపుత్రుండగు సూర నారాయణగారా ప నింబూని తగువారి మంత్రతంత్రబలంబులు సహాయములుగాఁ గొనియాడఁ బడదగినట్లు పూనినకార్యము నెఱవేర్చిజనకున కైపరముపదవికింజనియె. ఇప్పుడు తత్పుత్రుండు పితా మహానిర్మలనామధారియై యాగతకార్య నిర్వాహికాఁగలయోగ్యత లుత్పన్నములయి యభివృద్ధినందునట్టుల వర్ధిల్లుచున్నందునఁదత్పితృవ్యుండగు గోపాలకృష్ణయ గారు తు మ్మలపల్లి గోపాలకృష్ణమూర్తిపంతులుగారు ద్రోణాదులశోభనాద్రినాయుడుగారు, పర్వ తనేనిమల్లికార్జునుడుచౌదరిగారు, మందలక్ష్మన్నరెడ్డిగారు, వారితోడంగూడియేతద్గ్రంథ నిర్మాణప్రోత్సాహకులని యిందువర్ణింపఁబడి యున్నట్టియు నీసభకగ్రాసనాధిపత్యము వహించి సకలసత్కార్యనిర్వహణదీక్షాదక్షుడయియున్నట్టియు శ్రీకొల్లి తయ్యాగారికిఁ గుడిభుజముగాశోభించుచున్నారు. ఇట్టిసభ నెరవేర్చుటంబట్టియే పనులెల్లమిగులశోభిల్లుట యటుండఁ సువర్ణమునకు సుగంధములోడ్పడినట్లు సభికుఁడుకాకుండియు పురనివాసియై యుండుటంబట్టి లోకానుమతి నెఱింగి వలసినమార్పులు స్ఫురింపఁ సి నెఱవేర్పింపఁజేయు కౌశలంబునఁబ్రసి ంగాంచినతరణిగంటి వెంకటనృసింహసీతారామకృష్ణశాస్త్రిగారుని ల విషయంబులందు నీసభకున్నభాగ్రణికిని సహాయులయియుండుటచే నిప్పుడప్పనిమిక్కిలి

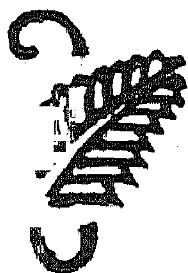
యొప్పియున్నది. ఇట్లు జగన్నాధ సేవాధురంధరులగు నెల్లరకు నెల్లెడల సకల శ్రేయోభివృద్ధి యగునట్లు భగవత్ప్రసాదంబు సిద్ధింపంగోరుచు మేమీగ్రంథమురచియింపం బూను నెడ నిందులకు వలయు నంశములను సేకరించుకొనుటను బ్రహ్మాండాది పురాణముల నొసంగి బ్రహ్మశ్రీ చింతలపాటి వేంకటశాస్త్రిగారు, రామమూర్తిశాస్త్రిగార్లు మాకుసహాయులైనందున వారికి మేము మిగులకృతజ్ఞుల మగుచున్నాము. గ్రంథపరిపాకాది విషయములు పాఠకులకే విశదమగును గాన మేమిచ్చట వ్రాయుట యనావశ్యము.

ఈగ్రంథము బందరునందు సేతు ముద్రాక్షరశాలలో ముద్రింపఁ బడునపుడు వానిని సావకాశముగఁ బరిశీలించు నవకాశము మాకును లభింప కుండుటచేత గ్రంథమునందు పెక్కు స్ఖాలిత్య దోషములు సంభవించినవి. అట్టితప్పులకు శుద్ధపత్ర మిందుఁ పొందుపరుపఁ బడినది చదువరులు ముందుగా శుద్ధపత్రము ననుసరించి గ్రంథమును సవరించుకొని పిదపఁ జదువుటకుఁ బ్రార్థితులు.

రేఫద్వయభేద మీగ్రంథమునందుఁ బాటింపఁ బడలేదు. గ్రంథవిస్తరభయముచే నర్ధానుస్వారశరుషసరళాదిస్ఖాలిత్యము శుద్ధ పత్రికయందుఁ జేర్పఁబడవయె. పాఠకులు మన్నించెదరుగాక.

ఇట్లు
గ్రంథకర్తలు,
వ వేంకట కవులు.

అంగలూరు,
22—11—14.

ఓం

శ్రీజగన్నాథస్వామినేనమః

జగన్నాథీయము.

ప్రథమాశ్వాసము.

ఆత్మాఖ్యా పదయుగ్మకాంక కలనా • త్సంసూచయుక్తా తత్త్వకృ
త్యాత్మా యోగమత షడక్షరమనుం • శక్తీశ్వ రాభేదతాం
తద్వ త్తారకతత్త్వ మాత్మవిదుషా • మైక్యంచ విష్ణీశయో
ర్వ్యక్తీవ్యక్తి ప్రదదాతున స్వహీజగ • న్నాథ స్సుభద్రాధిపః॥

---

౧ ప్రకృత్యా జగత్+నాథ ప్రకృతి పురుష
త్మాయోగము ౮+౩+౧+౯=౨౧=౩+౩+౬=౧౨ ౧ ౨ ౬=౯=౨౧

మరల
షడక్షర జగత్ నాథ ఓం న మః శి వా య
౨ మంత్రము ౮, ౩, ౦, ౯=౨౦=౫ ౦ ౫ ౫ ౪ ౧ = ౨౦

శ క్తి శి వ
౩ శక్తీశ్వరా ౫+౬=౧౧. ౫,౪=౯=౨౦
భేదము ఇది జగత్ ఇది నాథ
శబ్దము శబ్దము

శా॥ శ్రీరాజిల్లెడు శైవవైష్ణవమను • శ్రీస్థార్థ సంధానము
ఖ్యారూఢాక్షరయుక్త సంచితనిజా • ఖ్యాయుక్తి జీవేశ్వరై
క్యారోహంబు ఘటింపఁగాఁ బ్రణవవి • ద్యాశక్తి రాజిల్లు
తారాముం డ లార్థసిద్ధులను భ • క్తశ్రేణి కిచ్చున్ జయన్ ॥ ౨

శా॥ స్వాతంత్ర్యంబున విశ్వసర్గవిలయ • స్థానాదికృత్యంబు ల
జ్ఞాతప్రోద్భవ రుద్ర మాధవులచే • సల్పించుచున్ విశ్వరూ
పాతత్త్వప్రణ వాకృతిస్ఫురితయై • యాత్మా వినాభూత యా
తాదేవి మదీయవాంఛితఫల • వ్రాతిన్ బ్రసాదించుతన్ ॥ ౩

శా॥ వాగర్థంబుల భాతి శబ్దదవినా • భావంబుచే నాత్మసం
యోగం బీ నిఖిల ప్రపంచనిచయ • ప్రోద్భూతికిన్ హేతువై
దాఁ గుద్యోగముఁ గాఁగ విశ్వజనక • త్వప్రాప్త శబ్దత్త్వపా
ప్రాగల్భ్యంబు నుమామహేశ్వరులు మా • పైఁ జూపెద ర్గావుతన్ ॥

ఉ॥ లి యఖండరూపమున • నుల్లము సొచ్చి ముఖాంబుజంబులన్
నాలుగిటన్ బయల్వెడలి • నాలుగుపేరుల నొప్పి వేదముల్
గ్రాలఁగ సృష్టి నాల్గగతు • లన్ విలసిల్లఁగఁ జేయు తాత యు
న్మీలిత సత్కృపామహిమ • మించి శుభంబులు మా కొసంగుతన్ ॥ ౫

॥ పరికింప నపరిభా • వ్యస్వరూపంబున, భాసిల్లుఁ దొలుదొల్త • పరయనంగ
నా మీఁదహృదయపీ•ఠారూఢ యగుచు న, వ్యాకృతస్థితిని బ•శ్యంతి యనఁగ
నవల సంకల్పరూ•పావిష్టయై బహి, రాగమోద్యుక్తి మ•ధ్యమ యనంగ

---

౪ తారక తత్త్వము — ౭×౩×౦×౯=౨౧౬
క్రిమన్యాసము ౬౨౧ లేక ౧౨౬ ౧,౨,౬=౯
తారక కరతా ౦ ప్రణవము.

శివ — ౨౧౬ / ఏకలోపపత్తే — ౧ న్యా ౦ ౨ ౧ ౫.

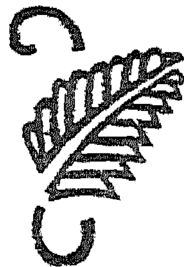
౫ విష్ణు — ౨౦౯ నారాయణ
జగత్ నాథ ౦, ౮ క శం

భేదము. ౭,౩=౧౧ × ౦ ౯ = ౯ ౯ శివ విష్ణు
౫,౪=౯ ౪,౫=౯

విషయసూచిక.

తృతీయాశ్వాసము

పుట. విషయము.

రూఢిగా వర్ణస్వరూపంబుఁ గొని బహి, ర్గతిఁ గాంచు నెడల వైఖరి యనంగ

గీ॥ నాల్గు రూపంబులను ధాత ◆ నాల్గుమోముఁ, దమ్ములఁ జరించు చక్షుర ◆ తత్త్వ యగుచు

నిగమ విద్యా వినిర్ణేత ◆ నిఖిలమాత, యగు సరస్వతి మాజిహ్వ ◆ నలరుఁగాత॥

చ॥ నలు వలరార భౌతికగణంబులకున్ బతియై సుధీవిధా

కలన ననేకమానవతఁ ◆ గైకొని లోకనివిష్టసర్వ వి

ద్యల కధినాథుఁడై ప్రణవ ◆ తత్త్వ విబోధకుఁ డౌ గణాధిపుం

డ్రెలమి మదీయకావ్యమున ◆ కిచ్చెడుఁగాత నిరంతరాయమున్॥ ౭

మ॥ రఘువంశాగ్రణి యానవాలు గొని వా ◆ రాశిన్ క్షణార్ధంబునన్

లఘులీలన్ వెస దాటి తేఁ గని యా ◆ లంకేశు నాత్మీయశౌ

ర్య ఘనోద్వృత్తిఁ దృణీకరించి పతికా ◆ ర్యస్ఫూర్తిఁ బాటించు శ

త్రుఘనధ్వాంత ఖరాంశుమంతు హనుమంతున్ బ్రస్తుతింతున్ మదిన్॥ ౮

మ॥ తతమాయాపరిత స్స్ఫురద్యవనికాంతర్వర్తి వర్ష్మాంతరా

కృతియై దేవుఁడె జీవుఁ డౌ ననుచుఁ ద ◆ త్క్రీడార్థపాత్రాంతర

స్థితి జీవుండు విభిన్నుఁ డంచును బృథ ◆ క్సిద్ధాంతనిర్ణేతలై

యతులఖ్యాతి వహించు శంకరుఁడు మ ◆ ధ్వాచార్యుఁ డుల్గడున్॥ ౯

మ॥ నిరతోదంచిత గాఢభక్తి విలస ◆ న్నిష్ఠారతిన్ బూని శం

కర నారాయణ పాదసేవన సమ ◆ గ్రప్రాప్తి ప్రష్ఠులై

పరమఖ్యాతి వహించు సద్గురువులన్ ◆ బ్రహ్మణ్యులన్ గొల్తు మే

మురవన్ బాపయమంత్రి వేంకటనృసిం ◆ హుల్ బ్రహ్మసంకాశులన్॥ ౧౦

మ॥ కవితామధ్యమవిష్టపావతరణా ◆ గ్రస్థానసోపానమా

ర్గవిధోదంచితవాగ్విలాసులఁ దొలిన్ ◆ బ్రాచేతసవ్యాసులన్

స్తవసంతుష్టులఁ జేసి బాణసుకవిన్ ◆ దండిన్ మయూరాహ్వయున్

భవభూతిన్ గవి కాళిదాసుని మదిన్ ◆ భావింతు మెప్పుడున్॥ ౧౧

॥ శబ్దానుశాసను ◆ సన్నుతించి యుభయ, కవిమిత్రునకు నమ ◆ స్కారము లిడి

భక్తి మీరఁ బ్రబంధ ◆ పరమేశ్వరు భజించి, సహజపాండిత్యు ని ◆ చ్చలును గొల్చి

సంచితకవితా యశ ♦ శస్కరుఁ బ్రణుతించి, సర్వగుణసనాథు ♦ సతులఁ దేల్చి
కవిసార్వభౌము వి ♦ ఖ్యాతిఁ బ్రశంసించి, సౌజన్యజేయు వా ♦ క్స్వరణిఁ బొగడి
గీ॥ వినయవిద్యాసముద్రుని ♦ వినుతిఁ జేసి, యాంధ్రకవితాపితామహు ♦ నభినుతించి
మంజులాంధ్రకవిత్వ ని ♦ ర్మాణధనుల, ఘనలసత్కీర్తివిభవులఁ ♦ గవులఁ దలఁచి॥

ఉ॥ శీలయు విజ్ఞమాపులయు ♦ క్షీబయు మొఱ్ఱకమున్న గాఁగ ని
ర్మలనిలింపవాక్ప్రయుభ ♦ విష్ణుమహాకృతికల్పనాఢ్యలన్
జాలఁగ వెంగమాంబికయు ♦ శారదయచ్చమనర్పమాదులన్
శ్రీలలితాంధ్రకావ్యకృతి ♦ సిద్ధయశస్కలఁ గొల్తు మెచ్చుదున్॥ ౧౩

చ॥ రసలసమానసద్గుణ ని ♦ రంతరసంస్కృత సత్పదాఢ్యులౌ
రసికుల సత్పదంబులు శి ♦ రంబులఁ దాల్చి సమగ్రదోష ల
క్ష్యసకలసత్క్రియారహిత ♦ కష్టపదాకరులైన యట్టి నీ
రసులకు మత్పదంబులు శి ♦ రంబులపై ఘటియించు టొప్పదే! ॥ ౧౪

వ॥ అని యిట్లు ప్రాగీప్సితగ్రంథనిర్విఘ్నపరిసమాప్తి సంప్రదాయావిచ్ఛేద లక్షణ నిబంధనంబుగాఁ బూర్వరంగప్రసాధనంబు నిర్వర్తించి యొక్క మహాప్రబంధంబు రచియింపఁదలంచి యున్న యవసరంబున.

సీ॥ నల్ప్రాఁబలుకు నాదు ♦ గులుక నెల్లజగాలు, గలిగించు నెలతేఁటి ♦ పాలుపుమీటి
పాక్కిలివిరిదమ్మి ♦ నక్కజంబుగఁ గ్రమ్మి, నీటిపుట్టువు కెంపు ♦ నిబ్బరంపుఁ
దళుకు లీనఁ గడాని ♦ వలువ సుట్టిన మేని, జిగిక్రొమ్మెఱుఁగుతోడి ♦ మొగిలుపోడి
మిజగా దటాయింప ♦ మినుకు లెల్లెడ నింపఁ, గల చుట్టువాగ్గేల ♦ నలరిక్రాల
గీ॥ సులయాం దెసర యడుగు తా ♦ పరరుటంబుఁ, గన్నపూఁదేనియల మోక ♦ మిన్నవాఁక
యసుఁగు పైదోడు బలుపున్న ♦ యముల వీఁడు, కలుములకు నాలవాలము ♦ కమ్మకొలము॥ ౧౫

॥ అట్టికమ్మకులంబున ♦ నలఘుపైడి, పాలగోత్రంబునం గ్రాలు ♦ పాలవెల్లి
నిండుచందురుగతిఁ గీర్తి ♦ పండువెన్నె, లెల్లెడల నింపఁగలవారు ♦ కొల్లివారు॥

ఉ॥ అంకమసీఁడు దానమహి ♦ మాపరకల్పనగంబు సద్గుణా
లంకృతుఁ డిద్ధకీర్తి మహి ♦ శాముఖమండలరాజమానచం

ద్రాంకభవిష్ణుపూర్ణతుహి ♦ నాంశవిబింబవిడంబనుండు స
ర్వాంకపసంపదున్నతి ని ♦ రాకృతలేఖవిభుం డనం దగెన్ ॥ ౧౭

చ॥ అతనికి బుచ్చిబాపయన ♦ మాఖ్యుఁడు మాన్యలసత్యమాఖ్యుఁడు
న్నతగుణసంప్రహర్షిత జ ♦ నప్రకరుండు జనించె నాబుధ
స్తుతునకు శౌరి కిందిరయు ♦ ధూర్జటికిన్ గిరిపుత్రి కైవడిన్
సతి లలనాశిరోమణి య ♦ నన్ దనరున్ మహాలక్ష్మి పేరునన్ ॥ ౧౮

తే॥ అమ్మిథునము పురాజను ♦ రార్జితోరు, పుణ్యఫల మన జనియించెఁ ♦ బుత్రయుగము
శీతయయు సుబ్బయ యనంగ ♦ ఖ్యాతిసీతి, యాకృతులుగొన్నచందాన ♦ నం
దులోన ॥ ౨౦

సీ॥ మతి యహర్నిశము స ♦ మ్మతిమీరఁగాఁ బరో, పకృతిప్రవీణ మై ♦ పరఁగువాఁడు
విత్త మంతయు నెప్పు ♦ డుత్తమపాత్రార్థ, వితరణప్రవణ మై ♦ వెలయువాఁడు
తలఁ పెల్లవేళలఁ ♦ దలఁగక హరిపాద, జలజాతములయందు ♦ నిలుపువాఁడు
తనమనికి సాధుస ♦ జ్జనసపర్యాయుక్తిఁ, జేకొని సఫలంబు ♦ సేయువాఁడు
గీ॥ పున్నెముల కెల్లదా వగు ♦ పున్నమాఖ్య, తనకుసహధర్మిణిగఁ బెంపుఁ ♦ గని
నవాఁడు
కొల్లికులవార్ధిపూర్ణిమా ♦ కుముదహితుఁడు, సీతయాహ్వయుఁ డేకనాఁడు ♦ స్త్రీ
తితోడ॥ ౨౧

మ॥ మము గోత్రాత్మభవామనోహరకృపా ♦ మాహాత్మ్యసంప్రాప్తవా
క్ప్రముదంచత్కవితారసజ్ఞుల మహా ♦ కావ్యప్రబంధాదిశి
ల్పమునన్ బండితమండలీబహుమత ♦ ప్రాగల్భ్యలన్ దత్త్వవి
త్తములన్ సాంబయవేంకటప్పకవులన్ ♦ దర్శించి తా నిట్లనెన్ ॥ ౨౨

సీ॥ ఉర్వినార్వేల ని ♦ యోగివంశంబునఁ, బే రెన్నికవహించి ♦ పేరుఁ గొన్న
సాంఖ్యాయనసగోత్ర ♦ సలలితాడవ్యన్వ, వాయాంబురాశిపా ♦ ర్వణవిధుండు
మాన్యుఁ డౌ పాపయా ♦ మాత్యమౌళికి . త, మాంబకుఁ బుత్రుఁడ ♦ వగుచు సహజ
పాండిత్యకవితా ప్ర ♦ భావంబునను బిల్వ, సాధీయ ముఖ్య నా ♦ నాప్రబంధ
॥ ములును మాత్స్యపురాణంబు ♦ మొదలుపంచ, వింశతిగ్రంథకర్తృత ♦ వెలసి రి
గంటి సాంబశివాఖ్య సత్కవివరేణ్య!, నీదు చరితంబు బుధవర్ణ ♦ నీయముగద॥

సీ॥ మధ్వసిద్ధాంత స ◆ మ్యగ్జ్ఞానమునరాజ, కార్యనిర్వాహకైక ◆ గరిమఁ బేరుఁ
గొన్న విశ్వామిత్ర ◆ గోత్రపవిత్రనం; దగిరి వంశాబ్ధి చం ◆ ద్రముఁ డనంగఁ
గర మొప్పు వేంకట ◆ నరసింహరాయార్య, వరునక్ష్మ శేషమాం ◆ బకును బుత్ర
రత్నమ వగుచు శ్రీ◆రామాయణాద్భుతో, త్తరకాండమాది గ్రం◆థములు పంచ
గీ॥ వింశసంఖ్యరచించి క ◆ విత్వతత్త్వ, కోవిదుఁడ వై తనర్చి య◆ష్టావధాన
దక్షతవహించి యతులమే◆ధాసమృద్ధి, నలరితివి వేంకటప్పరా◆యా! కవిచంద్ర!॥

చ॥ ఉరుతరవాగ్విభూతి కృతు ◆ లొప్పఁగ నింతకు మున్ను వేరుగా
విరచన చేసి చేసి బుధ ◆ బృందము మెచ్చులఁ గన్న మీరు మీ
చిరతరమైన చెల్మి విల ◆ సిల్లఁగ నింతటనుండియున్ బర
స్పరమిళితైకనామతఁ బ్ర ◆ బంధములన్ రచియింపఁ బూనుటన్॥ ౨౫

చ॥ ఇరువురి పేరు లొక్కటిగ ◆ నేర్పడఁగా శివవేంకటీయ నా
మరుచిరచిహ్నకల్పన మ ◆ మర్చి రచించు ప్రబంధకోటికిన్
దరమగు మేల్శిరోమణి వి ◆ ధంబున రాజిల నాదుకోర్కె పై
ఖరి చరితార్థమై యొసఁగఁ ◆ గాఁ గృతియొంటు రచింపుఁ డింపుగన్॥ ౨౬

మ॥ కర మొప్పన్ బురుషోత్తమాహ్వయము వి ◆ ఖ్యాతంబుగా క్షేత్రమీ
ధర బౌద్ధాకృతిఁ గన్నవిష్ణునవహృ ◆ ద్యంబై జగన్నాథ భా
సుర నామంబున నందు నెప్పుడును ని ◆ ల్చున్ దేవదేవుండు శ్రీ
హరి కారుణ్యము మీర మర్త్యులకు స ◆ ర్వార్థంబులన్ గూర్చుచున్॥ ౨౭

మ॥ నరులం బ్రోవఁగ నందునిల్చినజగ ◆ న్నాథుండె మూర్త్యంతర
స్ఫురణం బైకొని సిద్ధసంయమికృతా ◆ స్తోకప్రతిష్ఠాసమా
దరుఁడై స్వాంశ వడాలిపట్టణమునన్ ◆ దాసావనాత్యంతస
త్కరుణాదృష్టి వసించెడున్ దనమహ ◆ త్వం బెల్ల రాణింపఁగన్॥ ౨౮

కం॥ నీలగిరిశిఖరమునఁ గరు, ణాలంకృతుఁ డగుచు నిలుచు ◆ నచ్యుతుఁ డే నేఁ
డీ లీలన్ వసియించు వ, డాలిజగన్నాథుఁ డన బె ◆ డంగగు మహిమన్॥ ౨౯

తే॥ అట్లు గావున క్షేత్రమ ◆ హాత్మ్యసహిత, ముగ జగన్నాథచారిత్ర ◆ మును వడాలి
శ్రీజగన్నాథసంప్రతి ◆ ష్ఠితియుఁ గూర్చి, కృతి యొనర్పుఁడు! లోకోప ◆ కృతి
యొసంగ॥ ౩౦

చ॥ ఎవనిపదాబ్జరేణు వొక ♦ యించుకసోఁకిన రాయి నాతియై
యవనిరహించె? నెవ్వనిమ ♦ హత్త్వము కొండలఁదేల్చె నీటిపై?
నెవని నియుక్తిఁగ్రోఁతిదరి ♦ యించెమహాంబుధిఁగంతులోన నా
రవికులచంద్రుఁడైన రఘు ♦ రాముఁడు కేవలవిష్ణుఁడే గదా ॥ ౩౬

చ॥ హితమతి నిచ్చినట్టి శబరి ♦ యెంగిలిపండ్లు పరిగ్రహించి శా
శ్వతపద మిచ్చె దానికి వె ♦ సన్ శరణన్న విరోధితమ్ము నా
యతకృప రాజుఁజేసె శర ♦ ణాగతరక్షణదీక్షితుండు మ
త్కృతి గ్రహియించి మాకు సక ♦ లేష్టఫలంబు లొసంగ కుండునే? ॥ ౩౭

చ॥ అరయఁగ రామనామ మను ♦ నాత్మయె సంఖ్యకు నిర్వదైదుగాఁ
బరఁగును బ్రిత్యగాత్మ తదు ♦ పాసన మాత్మసమర్చయే కదా
ధరనిటు లౌటఁ గాదొకొ స ♦ దా నరకోటికి రామనామసం
స్మరణము ముఖ్యకృత్యముగ ♦ సమ్యగుదీరిత మయ్యె నెయ్యెడన్ ॥ ౩౮

వ॥ అట్లుగావున రామభజనంబు నరుల కవశ్యకర్తవ్యం బగుటంజేసి కృతి సమర్పణంబును నారాధనవిశేషంబ కావున నేతత్కృతిరత్నంబు శ్రీరామార్పణంబు గావింపం దలంచి. ౩౯

-॥ శ్రీమంతమయిన కృ ♦ ష్ణామండలమ్మునఁ, గయికలూరను తాలు ♦ కాకుఁజేరి
సహకారసురసాల ♦ జంబుజంబీరాది, రమణీయమందిరా ♦ రామతతుల
నతులశోభా సము ♦ న్నతమైకబొమ్మినం, పా డని వాడెడు ♦ బ్రహ్మపురికి
శాఖానగరమయి ♦ సమధికలక్ష్మివి, శోభితం బయి యొప్పు ♦ సూర్యపురము
గీ॥ నందు భక్తజనావనా ♦ నందుఁ డగుచు, నాశ్రితావనదీక్షామ ♦ హత్త్వమెసఁగఁ
జిరకృపావైభవము వేం ♦ చేసియున్న, ఘనసుగుణధాము శ్రీరాముఁ ♦ గని భజించి ॥

కృతిసమర్పణము.

కం॥ రాముఁడు సద్గుణతిలకా, రాముఁడు నతదురితచయవి ♦ రాముఁడు సుమహా
రాముఁడు సమస్తజగదభి, రాముఁడు నిక్కముగ సురల ♦ లాముండగుటన్ ॥

కం॥ రామునిఁ బ్రొప్పుడ్డలద, శ్యాముని నతిసన్నిహితిమ ♦ హామానిమన
్యముని సంతతికరుణా, ధాముని భజియించి భక్తి ♦ తాత్పర్యమునన్ ॥ ౪౦

కం॥ రామునిచే దశకంఠవి, రామునిచే వార్ధి జనశ ◆ రణ్యాయశ్శోని
స్సీమునిచే భాస్కరశత, ధామునిచేఁ గలుగు నీప్సి ◆ తంబు ల టంచున్ ॥ ౪౩

కం॥ రామునికొరకున్ రవికుల, తామరసోద్వృత్యహాస్రి ◆ ధామునికొరకున్
భూమిసుతామోదమన్న, కామునికొరకున్ బ్రణామ ◆ కలనం బమరన్ ॥ ౪౪

కం॥ దాశరధివలన నుపచిత, గీశరధివలన సమస్త ◆ గీర్వాణవిప
న్నాశరధివలన సాత్మా, ద్వీశరధివలన జగంబు ◆ వెలయు నటంచున్ ॥ ౪౫

కం॥ శ్రీరామునకున్ జగదా, ధారగుణోద్దామునకును ◆ ధాత్రీతనయా
చారుమనఃకామునకు ద, యారసనిస్సీమునకు స ◆ మర్పణగాఁగన్ ॥ ౪౬

కం॥ రఘురామునందు నుల్లస, దఘటనఘటనాపరికాము ◆ నందు బదనమ
న్మఘభుగ్లలామునందున, నఘ చంచచ్చిత్తవృత్తి ◆ యభిరతి నొందన్ ॥ ౪౭

కం॥ రామా! సేవక దురిత వి, రామా! కల్యాణగుణప ◆ రాయణతాని
స్సీమ! మహిమాభిరామా!, రామ! యశోధామ! సకల ◆ రాజలలామా! ౪౮

అవధరింపుము. భవదంకితంబుగా జగన్నాథీయ మను ప్రబంధంబు వినిర్మింపం బూనితిమి. ఈకృతి బహూకృతింగైకొని యస్మద ప్రసిద్ధిఁ గావింపుమని విన్నవించి తత్కథావిధానంబు విరచింపం దొడంగెద మెట్లనిన.

కథా ప్రా రం భ ము,

తే॥ నైమిశారణ్యమునను శౌనకుఁడు మొదలు, గాఁ గలుగునట్టి సంయమి◆గణము దీర్ఘ
సత్రయాగంబు గావించు◆సమయమునను, రోమహర్షణతనయుఁడా◆రూఢయశుఁడు॥

తే॥ వార లడుగంగ నంచిత ◆ వాగ్విభూతి, దగఁ బురాణాగమార్థక ◆ థాకథనము
సలుపువేళ నా సంయముల్ ◆ సకలగాథ, లింపుమీరఁగ వినివిని ◆ యిట్టు లనిరి॥

తే॥ సూత! సకలపురాణ వి◆జ్ఞాత! వీవు, వ్యాసుని కృపావిశేషంబు ◆ వలన నీకుఁ
దెలియఁ జాలనియర్థంబు ◆ గలుగదొకటి, నీమహత్వంబు వర్ణింప ◆ నేర్తుమెట్లు?॥

ఉ॥ వింటిమి మేము నీ వలన ◆ విష్ణుమహాత్మ్యకథావిధానముల్
మింటిమి సర్వదుష్కృతస ◆ మాజవినిష్కృతి నిక్కవంబుగాఁ
గంటిమి పుణ్యహేతుబహు ◆ గాథలుసాధుల సచ్చరిత్రముల్
తొంటి తెరంగు లన్నియును ◆ దోరముగాఁ బ్రమదంబుమీరఁగన్ ॥ ౫

కం॥ క్షమఁ దీర్థక్షేత్రమహ, త్వము లెన్నియొ వింటి మఖిల ♦ దానతపోయ
జ్ఞముల తెఱంగు లెఱింగితి, నమలగుణాకర! సమగ్రముగ ♦ చందమునన్ ॥ ౫౪

కం॥ భావికలియుగమునను మను, జావళి ధీబలవిరహితు ♦ లల్పాయుష్కుల్
గావున యజ్ఞతపంబులు, గావింప సమర్థతరులు ♦ కారించుకయుం ౫౫

ఆ॥ న్నఫలము లైన ♦ పెక్కుతీర్థక్షేత్ర, ములకు నరిగి యరిగి ♦ యలయఁ జాల
రల్ప మగు ప్రయాస ♦ మధికఫలప్రద, మైన దీర్థమె ? ♦ యానతిమ్ము॥ ౫౬

కం॥ ఒకమాటు చూచి నంతనె, సకలదురితముల నడంచి ♦ స్వర్లోకసముల్
సుకరముగ నొసఁగఁ జాలిన, యకలంకక్షేత్ర మెద్ది? ♦ యది దెల్పు దయన్ ౫౭

తే॥ సకలలోకోపకారవాం ♦ ఛానిరూఢి, నడుగుచున్నట్టి మా ప్రశ్న ♦ కవహితమతి
వగుచు నొప్పు సదుత్తర ♦ మానతిమ్ము, ప్రాజ్ఞులకు మేలుబంతివి ♦ ప్రజ్ఞ మెఱసి॥

కం॥ అనిశౌనకాదు లడిగిన, విని సూతుం డతిరహస్య ♦ విజ్ఞానపరా
యణతావిఖ్యాతుఁడు డా, ననియెఁ బ్రహర్షమున వికసి ♦ తాననుఁడగుచున్ ॥

ఇంద్రనీల ప్రతిమావతార కథనము.

చ॥ మునివరులార! మీరలు ప్రమోదముతోఁ బలుమారుఁగోరినన్
వినిచితిఁ బెక్కుగాథలను ♦ వేమరు నెన్నివచించినన్ మనం
బునకునుఁదృప్తిగల్గ దిట ♦ ముందుజగజ్జనతోపకారసా
ధన మగు నిట్టిప్రశ్న ముచి ♦ తంబుగ మీర లొనర్ప కుండుటన్ ॥ ౬౦

చ॥ అడిగితి రిప్డు మీరు పర ♦ మాద్భుత మైన తెఱంగుదాని
బడియెడు నుత్తరంబు బహు ♦ భద్రవిధం బతిగోప్య మై తన
ర్చెడు జగదాత్మకుం డయిన ♦ శ్రీధరు డానతిఁ జేసె మీకు నే
ర్పడ నెఱిఁగించెదన్ వినుఁడ ♦ పారముదంబున సావధాను లై॥ ౬౧

తే॥ విశ్వసర్గేచ్ఛచే ధాత ♦ విపులతపము, నడపి హరిచేత నిగమముల్ ♦ వడసి లోక
ములను సృజియించి ప్రజలకు ♦ నలఘుధర్మ, సిద్ధిమఖములఁ గట్టడ ♦ చేసెఁదొలుత॥

కం॥ వేదాధ్యయనంబును య, జ్ఞాదిక్రతుదీక్షయును ని ♦ హాముత్రసుఖా
పాదక మైనను సులభం, బై దొరకొని ప్రజల కభిమ ♦ తార్థము లిడమిన్ ॥

కం॥ సులభోపాయంబున హరి, యలఘుకృపాపాత్ర మై యి ♦ హాముత్రమహా

ఫలసిద్ధి వరున కేగతిఁ, గలుగు నొకో యనుచుఁ దలఁచి ♦ కమలజుఁ డంతన్ ॥

చ॥ వనరుహనాభు భక్తజన ♦ వత్సలు నీరదనీలవర్ణుఁ గాం
చనమయవాసు శార్ఙ్గధర ♦ చక్రగదాసిధరున్ ♦ బరాత్పరున్
గనుగొని యీప్సితార్థముఁ బ్రి ♦ కాశము సేయఁ బ్రసన్నుఁడై జనా
ర్దనుఁడు సుధామయోక్తులల ♦ రన్ దయ నానతి యిచ్చె నీ గతిన్ ॥

ఉ॥ తామరచూలి! నీ యభిమ ♦ తంబు నెఱింగితి సర్వలోకర
క్షామతి నీలశైలమునఁ ♦ జారువినీలశిలాసమంచద
ర్చామహనీయమూర్తి దన ♦ రన్ వసియించి దివ్యతుు కోటికిన్
గామితసిద్ధు లెప్డు నవి ♦ కంపితలీల నొసంగు చుండెదన్ ॥ ౭౬

చ॥ అని కరుణామయుం డగుచు ♦ నానతి యిచ్చినఁ దాత ప్రీతుఁడై
చనియెఁ దదాదినీలగిరి ♦ సంచితవాసవరత్నమూర్తియై
కొని వసియించె శ్రీహరి య ♦ కుంఠితభక్తజనావనవ్రతం
బొనరఁగ నాత్మదర్శనశు ♦ భోన్నతి లోకుల కెల్ల నిచ్చుచున్ ॥ ౭౭

పురుషోత్తమ క్షేత్రమహిమ.

కం॥ పురుషుం డన క్షేత్రజ్ఞుఁడు, పురుషోత్తముఁ డనఁగఁ బరమ ♦ పురుషుం డగుఁ ద
త్పురుషోత్తమవాసంబై, పురుషోత్తమ మనఁగ క్షేత్ర ♦ మునువిలసిల్లెన్ ॥

కం॥ పురుషోత్తమతీర్థగతున్, బురుషోత్తముఁ జూచినరులు ♦ భూరిభవాబ్ధిన్
దరియింతు రనాయాస,స్ఫురణన్ బహుజన్మ,పాప,పుంజరహితులై ॥

కం॥ పురుషోత్తమమున సాక్షా, త్పురుషోత్తముఁ డధివసింపఁ ♦ బురుషుండు భవా
తురుఁడై యడలుట సూడఁగఁ, బరమాద్భుత మింతకంటెఁ ♦ బాపను గలదే? ॥

కం॥ చని కనుఁగొనలే కుండిన, మనమునఁ బురుషోత్తమంబు ♦ స్మరియించినఁ జాలో
ఘనదురితము లడఁగును ద, నుఁ డంచితమోక్షపదము ♦ సరగునఁ గాంచున్ ॥

కం॥ మునులార! నన్ను మీరడి, గిన ప్రశ్నకు నుత్తరం బ ♦ కిల్బిష మగు నీ
ఘనపురుషోత్తమ ర్థం, బని యెఱుఁగుఁడు కలుగ దిఁకఁ ద ♦ దన్యం బవనిన్ ॥

కం॥ అని సూతుఁడు సెప్పిన న, మ్మును లెడఁదను విస్మయము ప్ర ♦ మోదంబుఁ బెనఁ
గొన నాలకించి యాతనిఁ, గనుఁగొని యిట్లనిరి మరలఁ ♦ గౌతుకమతులై ॥

తే॥ ధాత్రి నా పురుషోత్తమ•క్షేత్రమెవ్వి, ధమ్మునఁ బ్రకాశమొందె? నా•ద్యంతమును దదీయమహిమానువర్ణనం•మీ యెడన్న, దంతరంగంబు లుప్పొంగ•నానతిమ్ము॥

వ॥ అని యడిగిన శౌనకాదిమహాత్ములకు సూతుం డిట్లనియె.

ఉజ్జయినీపుర వర్ణనము.

చ॥ అలరు సమస్తసంపదల • గాకరమై కర మైనభృత్కళా
కలితవతంసముగ్ధరుచి • కందళకందళదిందుకాంతని
ర్మలవరగోపురాంతరచ • రన్నిటలాంబకభాసమానమై
యలఘునిరూఢి నుజ్జయిని • యన్ పురి మాళవదేశరత్నమై॥

ఉ॥ ఆ పురిరత్నసౌధశిఖ • రాగ్రవిచారిణ్వధూజనస్మరో
ద్దీపకలోచనాంతదృగు • దీరితచంచలచంచరీకమా
లాపరివారితాననవి • లాసమహోత్పలవైభవాళీ
లాపరిభూతి నచ్చరవె • లందులు గండ్రిని మేషదృష్టులై॥

చ॥ త్రిదివనివిష్ట సౌధవిత • తిన్ బరికించి తదీయశిల్పసం
పదకు మెరుంగువెట్టిన క్రమంబున నప్రతిమానచాతురిన్
బొదలఁగఁ జేసి రీనగరిఁ • బొల్పెడి మేడల నీడులేని యొ
ప్పిదముల నిట్టివంచు విని • పింపఁగ శక్యమె? ముమ్ము బోంట్లకున్॥

మ॥ సకలర్తుప్రచరత్ఫలోద్గమజము • త్సాపూర్తి కృత్తత్పురీ
ప్రికటారామతరువ్రజంబుఁ బురణిం • పన్ జేసి హో! క్షీరవా
ర్ధికనత్పారభవిష్ణు నిర్జరపురీ • వృక్షంబులన్ దాత సా
మ్యకళన్ బొందమిఁ దెల్పఁగల్పతరునా•మంబుం చెఁజూ వానికిన్॥

మ॥ అతిలోకోజ్జ్వలశిల్పకల్పనల హృ•ద్యంబైన యావ్వీటి యా
ద్భుతసౌందర్యము దృష్టిదోషచలనం•బున్ బొందకుండన్ జుమీ
వితతాభ్రంకషసాలగోపితము గా•వించెన్ గృహాంచత్పర
శ్వతకేతుచ్ఛదగుప్తి మింటి కిడె నెం•చన్ దాత నేర్పొప్పదే!॥

మ॥ నవరత్నాంచితసౌధయూథకృతనా • నాధాతురాగధ్వజా
లలితానంబయి దంతురాంతరజనా•లంకారమై విశ్వధా
త్రివిలాసంబునఁ బొల్పునప్పురము న•ర్థింజుట్టి వీతెంచెనో
లవణార్ణోనిధినాఁ దగున్ బరిఘదు • ర్లంఘ్యప్రకారోన్నతిన్॥

సీ॥ ఏకముఖంబున • నెల్లవిద్యలు దాల్చి, చతురాస్యు లగు విప్ర • సత్తములును
కువలయానందంబుఁ • గూర్చుచుఁ జక్రిరం, జన మేమరని రాజ • సత్తములును
స్వాశ్రియమిత్రిపో • షకవనూపగతి లోకోత్తరుల్ ధనదులా • నూరుభవులు
పాలముఖపాత్రిప్తమ • హప్రాభవాఢ్యులౌ, బలసమున్నతుఁలంఘ్రి • భవకులంబు

గీ॥ శరదములఁ బోలునరదముల్ • ద్విరదములును, తురగములువీరభటులు దం • తుర ముగాఁగ
నెందుఁ గొరతలేని సిరులచే • నిరవుమీరు, నాపురం బొప్పు నధరిత • ద్యోపురంబు॥

తే॥ ఎన్న నాకారభేద మొ • క్కింత గాక, నగము లనరాదె? యమ్మద • నాగములను
తార్క్ష్యనామంబు దమకు సా • ర్థకము గాఁగఁ, గదియుఁబురుషోత్తములఁ
దురం • గములగములు॥

తే॥ చారురూపసౌందర్య సం • చారములను, వారు వీ రన నచ్చు శ • వ్వారసతుల
నచ్చరలఁ జూచువారల • కబ్బురముగఁ, జూపులో భేద మించుక • సూపకున్న॥

॥ ఇట్లు లెనలేని సిరులచే • నింపునింపు, నట్టి యుజ్జయినీపురం • బనవరతము
నేలుఁజక్రిహితుం డయి • యినుఁడనంగ, నిందు్రినహాపాళి యైన ధా • త్రీం
ద్రుఁడొకఁడు॥

కం॥ ఇంద్రద్యుమ్నుం డనఁగా, సాంద్రియశస్సహితుఁ డై ప్ర • జారంజనని
స్తంద్రగతి నేలు నయ్యవ, నీంద్రునిఁ బోలఁగఁ గలుగ • రెన్నండు నృపుల్॥

శా॥ నైల్యం బింతుల కొప్పులంద బహుబం • ధంబుల్ రతిక్రీడలన్
లౌల్యంబు ల్వనితాక్షులంద కృశత • ర్భామావలగ్నంబులన్
స్థౌల్యం బబ్జముఖీస్తనద్వయి నమాం • ద్యంబుల్ నడన్ దృష్టిచాం
చల్యంబున్ జనుఁ గాని కల్ల వెదకం ద • ద్రాజ్యంబు నం దెచ్చటన్॥

తే॥ విప్రయోగంబుప్రణయోప • వేశములనె, యశ్రుపాతంబుసంతోష • మందె తమము
రాత్రులందెయుత్పథవృత్తి • రతులయందె, కాకతద్రాజ్యమున నెందుఁ • గలుగఁ బోవు॥

తే॥ ప్రజలఁ దాఁగన్నప్రజలట్ల • ప్రబలఁజేసి, ధర్మవృషభంబు నాల్గుపా • దములనడపి
యాతఁ డిల యేలినట్లు మాం • ధాతృముఖ్యు, లైన నేలిరె? పొగడిక • కనుట కాదు॥

తే॥ అవ్విధంబున నానృపుం ♦ డతులధర్మ, విభవ కీర్తిసమృద్ధులు ♦ విస్తరిల్లఁ
దనకుఁ దానొక్కఁడే సాటి♦యనఁగ మేఁటి, యగుచు నిల నేలు చుండెడియవసరమున॥

ఇంద్రద్యుమ్నునికి సంతానము లే కుండుట.

తే॥ ఉల్లమలరెడు క్రొత్తావు ♦ లుల్లసిల్లఁ, బెల్లుగాఁ బూయుఁగా కేమి ♦ మల్లెకులము
నిలుప నొకపండుపండఁగా♦ నేరనట్లు, కలిమి కెన రేని కొకసంతు♦గలుగదయె॥

ఉ॥ దాపునఁజేరి తల్లికినిఁ ♦ దండ్రికి ముద్దులుసూపి వింత రా
రాపులుసేయుచున్ దెలియ♦రాని మిటారఁపు ముద్దుపల్కులన్
దేపకుఁదేనె వెల్లువలఁ ♦ దేలుచుఁబున్నియ మబ్బదేని యి
స్సీ! పసిపిల్లలేనియిలు ♦ చీఁకటికోణ మటంచుఁజెప్పరే॥

కం॥ సంతానహీనుఁ డగు భూ, కాంతుం డఖిలవ్రతములు ♦ ఘనదానము ల
త్యంతము లగు ధర్మంబులు, సంతుష్టమతిన్ బొనర్చె ♦ సమ్యగ్భంగిన్॥

॥ అఖిలశాస్త్రపురాణాగ♦మాదులందు, హితమతిఁబ్రశంసితము లైన♦వ్రతములందుఁ
జెవసికల్పోక్తవిధి రాజు♦ చేయకున్న, యట్టివ్రత మొక్కటైన లే♦దవనియందు॥

తే॥ వ్రతము లెన్నెన్ని చేసిభూ♦వరుఁడు విసికి, వేసరియిదేటిగోడవ యీ♦ షణేష
ణత్రయోన్మేషమున సుఖా♦నంద మొందు, వారిఁగంటిమె? దుఃఖప్ర♦వణులఁగాక॥

సంసారసుఖ నిరసనము.

కం॥ దారాపత్యధనాదులఁ, గోరుట దుఃఖంబు మెండ♦గున్ దుద కవి చే
కూరినను దుఃఖమే యగు, ధీరుఁడు కివణజిఘృక్షు ♦ ద్రెక్కొనఁదగునే?

కం॥ పారావారముగతి దు, ష్పారము సంసార మిందుఁ ♦ బడి యున్నఁడు నే
రముఁ రక యారకఁ, గారుపడి నశించు నరుఁడు ♦ గర్మవశమునన్॥

తే॥ అతులసంసారఘోరదా ♦ వాగ్నితప్త, లకు సుధారసవర్షమా ♦ లలితవాసు
దేవసేవావిశేషంబు ♦ గావున హరి, పాదభజనాద రుండ నై ♦ బ్రదుకువాఁడ॥

కం॥ అనితలఁచి జనార్దనపద, వనజసపర్యానిరూఢి ♦ వర్తిల్లుచు న
నవరుఁడు తదేకధ్యా, ననివిష్టత నన్యచింత ♦ నలుసారనీకన్॥

ఆ॥ తనువు ధనము మనముఁ ♦ దప్పక నిత్యంబు, హరిసమర్పణముగ ♦ నాచరించి
విష్ణుసేవ కాక ♦ వే రొండు కృత్యంబు, మరచిమెలఁగు చుండెఁ♦మనుజవిభుఁడు॥

కం॥ ఏ యేసమయంబుల మర్రి, యే యే తీర్థముల మరియు ♦ నేయేవిధులం
దేయేయర్చారూప, చ్ఛాయల నర్చింప హరి ప్రి♦సన్నుండగునో॥

ఇంద్రద్యుమ్నుని కడకు సిద్ధుఁడు వచ్చుట.

మ॥ అనిడోలాయితచిత్తుఁడై యవనినా ♦ థాగ్రిసరుం డెందరో
ఘనులన్ సర్వపురాణదర్శనుల వి ♦ జ్ఞానాఢ్యులన్ మానులన్
గని ప్రార్థించుచు నుండుకాలమున సా ♦ త్వోచ్చుంభుఁ డీతం డనన్
జనుదెంచెన్ వెస సిద్ధుఁ డొక్కరుఁడు యదృ♦చ్ఛన్ దైవయోగంబునన్॥

ఉ॥ వచ్చినసిద్ధుఁ గాంచి జన ♦ వల్లభుఁ డీతఁడ నిక్కువంబుగా
నచ్చుతురానసుం డనుచు ♦ నర్ఘ్యసమర్చన లిచ్చి భక్తి లో
నచ్చుపడంగ మ్రొక్కి విన ♦ యంబున నిట్లనె నోమహాత్మ! మీ
రెచ్చటనుండి యెచ్చటికి ♦ నేగుచు నిట్లరుదెంచి రీడకున్॥

కం॥ ఏయేతీర్థక్షేత్రము, లేయే పుణ్యస్థలముల ♦ నేయే కొండల్
పాయక సేవించితి రిల, నేయే వింతలను గంటి♦రెంతయుఁ బ్రీతిన్॥

తే॥ మీరు ప్రాజ్ఞులు గావున ♦ మీకుఁ దెలియ, రాని యట్టివిశేషము♦లీ నిఖిలము
నందుఁ గలుగంగ నేరవు ♦ నాదుమనవి, విని సదుత్తర మిమ్ము స ♦ న్మునివరేణ్య॥

తే॥ అవని నేతీర్థ మతుల మ ♦ హాత్మ్యకలిత, మెందు నేరూపమునను ము♦కుందుఁబూజ
సేయ సంప్రీతుఁ డగు? నతి♦శీఘ్రముగను, దాఁపఁకిది యెరిగింపు స ♦ త్యముగ నాకు॥

వ॥ అని యడిగిన నరనాథున కా సిద్ధసంయమి యిట్లని యానతిచ్చె॥ ౧౦౪

ఇంద్రద్యుమ్నునికి సిద్ధుఁడు ఇంద్రనీలమూర్తి మహిమ సెప్పుట.

॥ పార్థివోత్తమ! విష్ణు ♦ భక్తుఁడ వగు నీకుఁ, జెప్పరానట్టి వి ♦ శేష మొకటి
గలుగునే! వినుము నేఁ ♦ గంజగర్భుని చేత, విన్న విశేషంబు ♦ విశద పరతుఁ
బురుషోత్తమం బనఁ ♦ బరఁగుపుణ్యక్షేత్ర, మమరుఁ బూర్వాబ్ధి ♦రమున నొక
చెలఁగు నచ్చట మేరు♦శిఖర మొక్కటినిగూ, ఢము గాఁగ నీలర♦త్నమయ మగుచు

గీ॥ నందు నీలాశ్మమూర్తి శ్రీ♦హరివసించు, నంచితాప్రాకృతమహస్స♦మగ్రుఁడగుచు
నచటనయ్యింద్రనీలమూ♦ర్త్యంచితునిను, కుందుదర్శించికాంక్షిత♦మొందునరుఁడు

కం॥ లోకానుగ్రహశీలుం, డై కమలాక్షుండు నచట ♦ నర్చామూర్తిన్
గైకొని పురుషోత్తమనా, మాకలితుం డై వసించె ♦ ననవధికకృపన్॥

తే॥ పురము దేహంబు తచ్ఛాయి ♦ పురుషశబ్ద, వాచ్యుఁ డైన క్షేత్రజ్ఞుండు ♦ ప్రత్యగాత్మ
పురుషకారణుఁ డగు పరా ♦ త్పరుఁడు విష్ణుఁ, డలరుఁ బురుషోత్తమాఖ్యచే ♦ నవనినాథ!

తే॥ అట్టి పురుషోత్తముండు స్వ ♦ యంప్రభుండు, నిత్యసన్నిహితుం డయి ♦ నిలుచు కతన
నుర్వి నాతీర్థము పురు ♦ షోత్తమాఖ్యఁ, గాంచు విశ్వంబునందుఁ బ్ర ♦ ఖ్యాతలీల.

తే॥ బహువికల్పంబుగఁ బురాణ ♦ పథములందుఁ, దీర్థమాహాత్మ్యములు పెక్కు ♦ తెలుపఁ బడెడుఁ
గాని పురుషోత్తమక్షేత్ర ♦ కల్ప మైన, దీర్థరాజంబు లేదు సం ♦ దియము వలదు॥

తే॥ విష్ణునకుఁ దుల్యుఁ డగునట్టి ♦ వేల్పు లేఁ డ, నంగ నిది యర్థవాద మ ♦ నంగఁ బగునె?
యట్లు పురుషోత్తమము వోలు ♦ నట్టి తీర్థ, మెందు లేదు ముమ్మాటికి ♦ నిది నిజంబు॥

కం॥ పురుషోత్తమ తీర్థగతున్, బురుహూతమణిప్రకలిత ♦ మూర్తిసమేతున్
హరి దర్శించిన మాత్రనె, యరనిముసములోన ముక్తి ♦ నందు నరుఁ డొనిన్ ౧౧౪

తే॥ సత్య మిది సత్య మిది త్రిధా ♦ సత్య మిద్ది, మది బరమగోప్యము గదా చి ♦ నది యిది సుమి
విష్ణుభక్తుఁడ వని నీకు ♦ వేడ్కతోడ, దీనిఁ దెలిపితి సందియ ♦ మూనవలదు॥ ౧౧౫

వ॥ అని చెప్పినసిద్ధసంయమి నాలోకించి దేవా! యిట్టివిశేషంబు భూలోకంబున గృపాళుండగు వాసుదేవుండు సంఘటించె నేని మధ్యమలోకవాసు లెల్లరు నవశ్యంబుగఁ దద్దర్శనంబునం జేసి ముక్తు లయ్యెడరు గాదె? వేదశాస్త్రసమ్మతంబు లగు కర్మజ్ఞానంబులతోడం బ్రయోజనం బిసుమంతయైనం గలుగదు గదా. ఈసందియంబు నివారింపవే! యని యడిగిన రాజునకు సిద్ధుం డిట్లనియె.

యము డింద్రనీలమూర్తి యగు విష్ణుని కడకు వచ్చుట.

కం॥ నరవర! నీసంప్రశ్నం, బురు వెంతయు నిట్టు లనుగ ♦ నొప్పుదు రె! యొరుల్
పరమం బగు గోప్యం బిది, హరిచే మును బ్రహ్మ వినిన ♦ యది యిది వినుమా!॥

సీ॥ హరి పురుషోత్తమాఖ్యసము ♦ దంచితతీర్థమునందు నింద్రనీ
లరుచిరమూర్తిఁ గైకొని మె ♦ లంగుట మధ్యమలోకవాసు లె
ల్లరునుఁ దదీయదర్శనఫ ♦ లంబున మోక్షము నొందుచున్కి న
త్తరణిజుఁ డాత్మసంస్థితి వృ ♦ థాయగుటన్ సువిషణ్ణచిత్తుఁ డై

ఉ॥ అంతకుఁ జొక్కు-వాఁడు ప్రియ♦మారఁగ నుర్వికి వచ్చి సాగరో
పాంతమునన్ మహేంద్రమణి ♦ హారివపుర్ధరుఁ డైన యిందిరా
కాంతునిఁ జూచి భక్తి నవి♦కస్థలసంచితపాణికంజుఁ డై
చెంత నొగిన్ నమస్కృతులు ♦ చేసి నుతుల్ పచరించి యిట్లనెన్ ॥

సీ॥ దేవ! స్వయంవ్యక్త♦మై వెల్గు నీ మూర్తి, సాక్షాద్గతిని నీ వె♦సంగి యునికి
నిన్ను దర్శించిన ♦ నిఖిలమానవులును, మోక్షభాజనులయి ♦ పోవు చునికి
నా లోకమెల్ల శూ♦న్యంబయ్యెమదధికా, రప్రసక్తియును వ్య♦ర్థమయితోఁచె
నదిగాక వేదశా♦స్త్రాదిష్టకర్మ వి, జ్ఞానఫక్కులు వృథా♦జల్పితంబు
॥ లయ్యె నదిగాన నిదె దండ ♦ మఖిలనాథ!, నీయుసన్నిధి నుంచితి♦నాదుతప్పు
సైఁచి భవదీయదర్శన ♦ క్షణనిరూఢ, ముక్తిభాజనుఁ జేయుమీ!♦భూరికరుణ॥

ఇంద్రనీలమూర్తి యగు విష్ణుఁడంతకునితో ముచ్చటించుట.

కం॥ అని విన్నవింప నంతకుఁ, గని వనజాక్షుండు గాఢ ♦ కారుణ్యరసా
భినివేశమేర్పడంగ ని, ట్లనియెన్ బ్రావృట్పయోధ ♦ రారవఫణితిన్ ॥

చ॥ పరమదయార్ద్రభావమున ♦ భక్తజనానుజిఘృక్షచే వనుం
ధర నిటు నిల్వఁగోరితిని ♦ దధము మామకదర్శనంబుచే
నరులు విమోక్షభాగు లయి ♦ నా రని నీ యధికారపద్ధతిన్
దొరఁగుట మేలుగాదు నిను ♦ తొందరనొందక మద్వచస్స్థితిన్ ॥

॥ అతరంగస ♦ మానీతవాలుగా, వితతిచే నీ శైల ♦ మతినిగూఢ
ముగఁ జేసి యిందుమ ♦ న్మూర్తి కాంచనలతా, వేష్టితంబుగను గా ♦ వించి గోప్య
మొనరింతుఁ బ్రాకృత ♦ జనులకు వృక్షల, తావృతంబగు నైక ♦ తంబె దృశ్య
మగుఁ గాక తీవ్రభ ♦ క్త్యతిశయనిష్ఠులౌ, జ్ఞానుల నీల ♦ శైల మింద్ర
॥ నీలమూర్తియుఁ గనఁబడు♦నీలతాదు, లెల్లఁ గాంచనమయములై♦యొసఁగి తోఁచు
నట్టి మన్మూర్తిదర్శనం ♦ బ నట్టి, వారికే మోక్షపదవి చే ♦ కూరుఁగాక॥
॥ అన్యులకు క్షేత్రదివ్యమ ♦ హాత్మ్యశక్తి, నిద్ధపుణ్యలోకాప్తి ల ♦ భించుఁ గాక
ప్రాకృతుల కెల్ల క్షేత్రద ♦ ర్శనజిఘృక్ష, గలుగకుండఁగ మన్మాయ♦సలుపుగాత ॥

కం॥ అని యాదేశించిజనా, ర్దనుఁ డచట సద్వ్యక్తమూర్తి • యై నిలిచెను గా
వున నృప! నీప్రశ్నమునకుఁ, బని లే దిఁక సంశయం బు • పాత్తముగాఁగన్ ॥

వ॥ అని చెప్పి సిద్ధుండు నిజేచ్ఛం జనియె నదియాదిగా నింద్రద్యుమ్నుండు పురుషోత్తమ క్షేత్రదివ్యక్షానసమ్మర్దం బెత్తీర్థనిర్దేశం బెప్పటనో యానియు నది యెట్లు లభ్యంబగుననియు విచారించుచుండె నిట్లుండ నంత.

యజ్ఞనారాయణ జననకథ.

ఉ॥ ఆపురిఁ గల్గు నొక్కద్విజుఁ • డాగమతత్త్వరహస్యవేది గౌ
రీపతిపాదపద్మభ్రమ • రీకృతచిత్తుఁడు నుంఛవృత్తి దీ
క్షాపరుఁ డాహితాగ్నిబుధ • సత్తముఁ డంచితకర్మకుండు ను
ద్దీపితబోధశాలి క్షితి • దేవవరేణ్యుఁడు విష్ణుశర్మనాన్ ॥

విష్ణుశర్మ దరిద్రుఁడగుట.

తే॥ అతఁడు భార్యా ద్వితీయుఁడై • యర్థవృత్తి, నవ్వురంబున నివసించు • నవసరమునఁ
బండితులపాలి దేవత • పరమమాద, రిద్రలక్ష్మి వర్తించె • దద్గృహమునందు॥

చ॥ సిరి పెను పొంద భోగములఁ • జెందఁగ జెందను గందళించి దు
స్తరమగు సంసృతిన్ విడువఁ • జాలక పొందునధోగతిన్ దరి
ద్రిడమయనుగ్రహంబున వి • రాగము సుల్కన లభ్యమై భవో
పరముఁ గాంచు జ్యేష్ఠతనుఁ • బాటిలు శ్రేష్ఠత లేమి కొప్పదే? ॥

తే॥ అట్లు దారిద్ర్యయుతుఁడై • నతఁడు ధీర, తావిముఖతనుగనక ని • త్యము నయాచి
తోంఛవృత్తిపరత్వంబు • నొంది బ్రహ్మ, తత్త్వవిదుఁడై వసించు న • ద్ధాత్రిసురుఁడు॥

యజ్ఞనారాయణ జననము.

తే॥ చక్రవర్తిత్వలక్షణ • సహితుఁడైన, పుత్రుఁడొకఁడు దువ్భవించె నా • భూసురునకు
నఖిలలోకైక విఖ్యాతుఁ • డగు నటంచు, ననిరి జ్యోతిర్విదులు సమ • యంబు దెలిసి॥

యజ్ఞనారాయణుని తలిదండ్రులు సచ్చుట.

తే॥ ఎన్ని సల్లక్షణము లుండె • నేమి! కర్మ, మనుభవింపక తీరునా? • యజాన కైన
నుచితగతి గొన్ని నెలలు గ • డచెనో లేదొ, తల్లిదండ్రులు కరవైరి • తత్సుతునకు॥

మాతాపితృహీనుఁడగు యజ్ఞనారాయణుని రాజు పోషించుట.

మత్తకోకిల.

తల్లిదండ్రులు లేనిబిడ్డయి ♦ కం డటంచును సూరివా
రెల్ల జాలిజనించిసాకిరి ♦ యొక్కలోపములేక నా
పిల్లవాని యదృష్టమెట్టిదొ ♦ బిడ్డపాపలు లేని భూ
వల్లభుండు పరిగ్రహించెను ♦ వానిఁ బోషితుఁ జేయఁగన్ ॥

కం॥ మాతాపితృహీనుండగు, నీతని నీతనయునట్లు ♦ లెద నెంచుచు సం
జాతకృపం బోషించుచు, నాతి! యనియొసఁగె భూమి ♦ నాథుఁడు సతికిన్ ॥

వసంతతిలక.

ఆరాజపత్నియు నిజాత్మజు ♦ నట్లుప్రేమో
దారాత్మయై పెనుచుచుండని ♦ తత్ప్రియామా
ర్గారేఖితీరునఁ బ్రవృద్ధినిఁ ♦ గాంచె నాతం
డౌరా! పురాకృతసుకర్మము ♦ హాత్త్వయుక్తుల్ ॥

యజ్ఞనారాయణుని రాజు పుత్రునిగాఁ బెంచుట.

కం॥ అల్లారుముద్దుగా భూ,వల్లభుఁడును సతియుఁ బెనుప ♦ బాలుఁడు గడువ
ర్థిల్లగ నుపనయనాదుల, నెల్లను విప్రోచితముగ ♦ నే చేయించెన్ ॥ ౧౩౬

తే॥ బ్రాహ్మణోచితసంస్కార ♦ శక్తి నెరపి, కడుపు విప్రుని యింటనే ♦ నడపుచుండె
దల్లిదండ్రులటంచు నా ♦ దంపతులను, దలఁచి యట్లనె బాలుండు ♦ పిలుచుచుండె ॥

తే॥ యజ్ఞనారాయణుండను ♦ నాఖ్యనొసఁగి, పుత్రనిర్విశేషంబుగా ♦ భూమివరుఁడు
పెంచుచుండఁ గొన్నాళ్లకా, బిడ్డబుద్ధిఁ, దెలిసియిట్లనియోజించెఁ ♦ దలఁపులోన ॥

యజ్ఞనారాయణుని సందేహము.

మ॥ తలిదండ్రుల్గద నాకు వీరు మదిపు ♦ త్రప్రేమ కేలోపమున్
గలుగంబోదటులయ్య భోజనము నా ♦ క్ష్మాదేవుగేహంబునం
దలవాటున్ బొనరించి రిందులకు నే ♦ మైనన్ విశేషం బొనిన్
గలుగంగా వలె నంచునెంచి యడిగెన్ ♦ క్ష్మాపాలు నీ యర్థమున్ ॥

పుష్పితాగ్ర.

నరపతి విని చాటో ♦ నర్పనేలా, ధరణిసురాన్వయవ ♦ ర్ధనుండ వెన్నన్
గురుమతి కథ పూస ♦ గుచ్చిన ట్లా, దరమునఁ జెప్పెదఁ జి ♦ త్తగించు మెల్లన్ ॥

యజ్ఞనారాయణుఁడు బ్రాహ్మణసుతుఁడని చెప్పుట.

కం॥ అని విప్రసుతుం డనుటయు, జననియు జనకుండు మిగుల • శైశవమందున్
జనుటయుఁ దాఁబెంచుటయును, ననుమానము లేక చెప్పె • నాద్యంతంబున్॥

మ॥ విని యాతం డనె యేమహీసురుఁడఁ బృ • థ్వీభర్త కా దీవు న
న్ననుకంపామతిఁ బెంచితేని యిది న్యా • యంబా! భవద్ద్రవ్యభో
జనమే నూరక చేయు నన్నుచితమా • సత్కృత్యమం దిప్పుడ
నియోగింపు మొనర్తు నామనికి కా • నృణ్యంబు సిద్ధింపఁగన్॥

తే॥ అనినవిని భూతలేంద్రుఁడి • ట్లనియె నేన, పుత్రకుఁడ నిన్నుఁ బెంచితిఁ • బుత్రుఁడనుచు
నెరవుగా నేల? యీరాజ్య • మెల్ల నీది, కాదె? తగవానె? నీకు ని • క్కరణిఁ బలుక॥

తే॥ వృద్ధతను గాంచినట్టి నా • వెనుక రాజ్య, కర్త వీవకదా! ఋణ • కలనమెట్టు?
లనిన బాలకుఁడిట్లనె • నవనిసురుఁడఁ, గానరాజ్యార్హతయు నాకుఁ • గలదె? తండ్రి

తే॥ పుణ్యవశమున నీ చేత • భూవరేంద్ర, తనయనిర్విశేషంబుగాఁ • బెనుపబడితి
నింతచాలదె? యిఁకరాజ్య • మేలఁ గోర, భృత్యభావంబు చాలు న • ర్వీశ! నాకు॥

యజ్ఞనారాయణుని దేశసంచారమునకు నియోగించుట.

వ॥ అని నిర్బంధించిన భూవరుండును నతని తలం పెరింగి య శ్లైని వలసిన ధనంబుఁగొని కతిపయ పరివారసహితుండవై వసుంధరఁ గలయం గ్రుమ్మరి యెందేని యపూర్వంబులగు విశేషంబు లున్న నవి నాకెరింగించునది. విశేషంబుగఁ బూర్వసముద్రతీరంబునఁ దిరిగి యచ్చటఁ బురుషోత్తమక్షేత్రంబు గలదని వింటిని; గానఁ దద్విశేషంబు లెల్ల నరసి నాకు నివేదించుమని యాజ్ఞాపించిన నవ్విప్రబాలకుండు తదాజ్ఞానురూపంబుగా వెడలి.

మ॥ బహుదేశంబులు సంచరించి బహుదే • వస్థానము ల్గాంచి త
ద్బహుచారిత్రము లాలకించి బహుచి • త్రంబు ల్విలోకించి త
న్మహితోదంతము లెల్ల భూపతికి స • మ్యగ్భంగిఁ బుత్తెంచుచున్
బహుకాలంబున కేగెఁ బూర్వజలధి • ప్రాంతంబు వీక్షించుచున్॥

యజ్ఞనారాయణుఁడు పూర్వసముద్రతీరారణ్యము సొచ్చుట.

కం॥ పురములు నూళ్లును బల్లెలు, గిరులు సరిత్తులును బెక్కు • క్రేవలఁ గనుచున్
శరనిధి చెంగటఁ గడు ద, వ్వరిని యరిని చొచ్చె దుర్గ • మారణ్యంబున్.

జగన్నాథీయము

కం॥ దవ్వెంత యరుగ మానిసి, నవ్వాడి యిసుమంత లేక ◆ శార్దూలాదుల్
క్రొత్త్వెసలారఁ జరింపఁగ, నవ్వాడిఁబరిజనులు తి◆నంది మరలుడున్॥

కం॥ ఘోరారణ్యం బిది యిం, దే రూపున నైనఁ జిత్ర ◆ మెద్దియొ యుండున్
వేరుగ లే దేమియునని, భూరమణున కెట్లు దెలిపి ◆ పుచ్చెద ననుచున్॥

కం॥ తలఁచి మనంబును గడు ని, శ్చలముగ నొనరించి ధైర్య ◆ సహితుండై తాఁ
దొలఁగని పూనిక నొక్కఁడు, నలవున నయ్యడవిలోన ◆ నరిగె రయమునన్॥

చ॥ పులులు నెలుంగులున్ శరభ ◆ ముల్ హరులున్ గరులున్ దరక్షువుల్
బలితఁపు ఏదులున్ బలుసి ◆ ఏంగులు మన్నులు దున్నలున్ హాలా
హాలవముదుగ్రపన్నగచ ◆ యంబులు గ్రిందుగఁ ద్రిమ్మరన్ మదిన్
గలఁక యొకింతలేక భయ ◆ కంపము నొందక నేగె ధీరుఁడై॥

కం॥ ఆకలియు డప్పియును గడుఁ, బైకొనఁ గాయలను గసరు ◆ భక్షించుచు ని
ద్రాకలన మఱిగి పవలును, జీఁకటి యని యెంచ కేక ◆ చిత్తం డగుచున్॥

కం॥ పూనిక విడనాడి వెనుక, కై నీచత నరుగుకంటెఁ ◆ గష్టము గలదే?
మానవుఁడు నిత్యమా! యే, మైనం గానిమ్మటంచు ◆ నరిగె నుడుగకన్॥

కం॥ పృథివీసురబాలుం , డిధమున నశ్రాంతనలోన ◆ వెసఁ జని చని య
ప్పృథమునకు నవ్వల మనో, వ్యథఁ రఁగఁ గాంచె రమ్య ◆ మగునొక తలమున్॥

యజ్ఞనారాయణుం డరణ్యంబున రమ్యాశ్రమంబు జూచుట.

॥ పులులు మచ్చికఁ దెచ్చి ◆ పులినోటి కందిచ్చి, యింపుగా లేళ్లఁ బో◆షింపుచుండ
దుండంబులను జాఁపి ◆ తొడరి యుయ్యెలలూఁపి, కరులు సింగఁపు శాబ◆కములఁ జోపఁ
బడగ లెచ్చుగ విప్పి ◆ పరపు నీడలఁ గప్పి, కాలాహిచయ మెలు ◆ కలను బ్రోవ
ఘనవృకంబులు పొంచి ◆ గంతులు వేయించి, పలుమారు శశడింభ◆ములను ద్రిప్ప
తే॥ జాగిలఁపుకూనలకు మేత ◆ సంతరించి, గండుక్రోఁతులు విద్దెముల్ ◆ గరపుచుండ
జాతివైరము విడివన్య ◆ సత్వసమితి, కూడి నెయ్యంబుతోఁ జెర ◆ లాడుచుండ॥

చ॥ సురుచిరపల్లవ ప్రసవ ◆ శో తమంజునికుంజపుంజబం
ధురితసుగంధలోలుపమ ◆ ధువ్రతనూతనగానమాధురీ
పరిచయసంతతశ్రవణ ◆ పారణకోకిలకాకలీమనో
హరమృదు తికాకలిత ◆ మై హితమై తగు నిష్కుటంబటన్॥

ఉ॥ దట్టముగాఁ జిగిర్చి విత • తచ్ఛదసంపద యుల్లసిల్లఁ గ
న్పట్టి బెడంగు నీడలఁ బె • నంగి మనోహరలీలఁ జెంత ను
న్నట్టి సమస్త ప్రాణులకు • హాయి యొసంగు వనస్పతిప్రజం
బట్టె గనుంగొనంగ హృద • యంబు ప్రమోదనిమగ్నతన్ గనున్॥

వ॥ అది మఱియును వటకుటజకపిత్థాశ్వత్థసాలతాలహింతాలరసాలకందరాల జంబుజంబీరవానీరనీరజకోవిదారమందారసిందువారకాంబర సహకార మధూలకాం కోలకతిలకవకులవంజులపిచుళపిచ్ఛిల నిచుళసరళమరువకకురువకపాటలాశోక నాగ పున్నాగపారిభద్రపీతద్రుసర్వతోభద్రకవిద్రుమద్రుమోత్పలమహీలాంగలాధఫలీపనస తినిశచంపకచాంపేయజీమూతమాగధీమాలతీ నవమాలికాకుందబంధూకకరలీరబీజపూరప్రముఖమహీరుహానికురంబకరంబితపల్లవాంకురప్రకరసుకరాంశు ప్రశంసనీయప్రవాళమాలికాపరివాతకోరకవారకముక్తాప్రయుక్తకోమలదళనారిన్మణిఫలకతల ప్రసరత్కుసుమరసవిస్రమరపరాగపూరసందర్శనీయచందనద్రవసమంక విష్ణాపసంతనిరంతరోరలీకృతప్రచారసంపాదిత మనోజ్ఞతావిరాజితంబును, శుకపికశారికా కలకలారావమేదురంబును, నగుచు నపూర్వ శోభాభిరామంబై విలసిల్లుచుండె. అట్టి సుందరప్రదేశంబు సందర్శించి యమందానందకందళితాంతరంగుండై యందుఁ జొచ్చి, యాధరాబృందారకనందనుం డమందగమనంబున నరుగు చుండె నని చెప్పఁబయ్యును.

ఆశ్వాసాంత్యము.

మ॥ లవణార్ణోనిధిసేతుబంధన విధా • లంఘ్యప్రభావోదయ
ప్లవమానక్షితిభృత్పథ ప్రవిచర • త్ప్లవంగ సేనాముఖా
ర్లవమానాసురవీరవిక్రమలుఠ • ల్లంకాపురీగోపురా
గ్రవసద్రావణగర్వనిర్మథనజా • గ్రత్పాక్షికాంచక్రరా॥ ౧౬౦

కం॥ శరణాగతభరణాయత, కరుణాపరిణాహచిత్త • కమలకమలభూ
పరిణీతశుభాచరణా, చరణాగ్రరజఃపునీత • సాధ్వీకరణా॥ ౧౬౧

పుష్పితాగ్రవృత్తం

రవికులజల • రాశిపూర్ణచంద్రా, ప్రవితతసంచిత • భవ్య కీర్తిసాంద్రా
సవభుగధిప • సంస్తుతావనీంద్రా, ర్ద్ప్యవిపుల కీర్తి శ • రణ్యరామచంద్రా॥

జగన్నాథీయము

గద్యం.

ఇది శ్రీమద్వ్యాసాకపి కృపాకటాక్ష పరివర్ధిత సహజసారస్వత
సమ్పాదిత ప్రబంధకవిపంచాననబిరుదాభిరామ విశ్వామి
త్ర బ్రహ్మర్షి సంప్రదాయాడవి నందగిరివంశాబ్ధిసో
మసహజ సౌహార్దమహోద్యమ సాంబ
శివవేంకటప్పరాయకవి లలామ
వినిర్మితంబగు శివవేంకటీ
య గ్రంథమాలయం
దుతృతీయపుష్ప
జగన్నాథీయ
మహాప్రబంధ
మునప్రథ
మాశ్వా
సము.

శ్రీ జగన్నాథీయము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

క౦॥ శ్రీమదమేయదయాగుణ, ధామా కళ్యాణగుణక • దంబమహాత్మో
ద్దామ సునామా దశరథ, రామా, లోకాభిరామ • రాజలలామా॥

అవధరింపుము. తదనంతర కథావిధానంబు శౌనకాదులకు సూతుం డిట్లనియె.

యజ్ఞనారాయణుఁడు భూసురకన్యం గలకించుట.

మ॥ విపులామర్త్యకుమారుఁ డందుఁ గనియెన్ • విద్యుల్లతావిగ్రహన్
జపలాక్షిన్ దళితేంద్రనీలచికురన్ • జంద్రాస్యఁ జక్రస్తనిన్
విపులశ్రోణి విమృగ్యమధ్య కలితన్ • బింబాధరోష్ఠిన్ మిటా
రపుతేజస్వినిఁ జిత్తసంభవుని సా • మ్రాజ్యేందిరన్ బోలఁగన్॥ 3

చ॥ ధరణికి డిగ్గి జీవకళఁ • దాల్చినచందురురేక యొక్కొ తాఁ
దిర మయి మేలిక్రొందలుకు • రేఁడుకారుమెరుంగుఁదీవయో
మరు లిడుమేనుఁ గైకొనిన • మన్మథమోహనవిద్యయో యనన్
గర మలరారు నక్కలికిఁ • గన్నులపండువు గాఁ గనుంగొనెన్॥ 4

క౦॥ లలితదరస్మిత చంద్రిక, లలరఁగఁ దిలక మనుచిహ్న • మను వై సొగసుం
జిలుకుపరిపూర్ణశశిమం, డల మగుచున్ దోఁచెఁ జెలివ • దనబింబ మటన్॥ 5

క౦॥ అక్కజము మీర వెలుపుఁ, జక్కెరబొమ్మలను మిగిలి • చక్కఁదనంపున్
జక్క యన నలరు వలపుల, యిక్కయన్ దనరెఁ జెలువ • మెల్లం దానై॥ 6

క౦॥ సోపర సతులగర్వా, లాపంబులె కాని రూప • లావణ్యములం
బోలఁతిఁ బోలఁ గలరే, చూపున భేదం బొకింత • నూపకయున్నన్॥ 7

॥ మాట మాత్రమె కాని • మంజుఘోషకు నీక, లాలాపలాలిత్య • మబ్బఁ గలదె
చాయపోడిమి గాక • శశిరేఖ యామంజు, లాస్యకళాయుక్తి • నలరఁ గలదె
ప్రోడి నేయుటె గాక • పొరలేక రంభయా, మృదులోరుసౌభాగ్య • మొందఁ గలదె
పైపస్నెలే కాక • పసమీరహేమ యా, కనకాంగిలావణ్య • మొనయఁ గలదె

యురువికాసమె కాక తిలోత్తమాఖ్య, యీసువాసవిలాసంబు ◆ నెసఁగఁగలదె
యచ్చరలు మెచ్చురూపసులను టెకాని, నిలువుగన్నులఁగనరె యీ ◆ నెలఁతఁజూచి

చ॥ మెరుపులలోని క్రొమ్మిసిమి ◆ మేలికడాని జగాని గారనుక్
బరువపుఁ జందమామ జిగి ◆ ప్రన్ననిపూవుల సౌకుమార్యముక్
నెరయఁ దలంపుతోడుత నె ◆ నీరజగర్భుఁడు దెచ్చి చేసె నీ
వరసుమ మూభిరామ వర ◆ వర్ణనియాకృతి నేర్పుపెంపునన్.

కం॥ చక్కఁదన మంతయును నొక, చక్కని నిబిడ మయి రూప ◆ సంపద గనెనో
యక్కజముగ నన నీమరు, చిక్కని జిగిచిక్కటారి ◆ చెలి విలసిల్లెన్॥

కం॥ కనుఁగొనమె రాచనగరుల, ననబోఁడుల నెందరినో కనం జాలుదుమే
యని రూప్యమాన సౌంద, ర్యనిరూఢిన్ దనరు నీవు ◆ గాక్షిన్ బోలన్॥

కం॥ అబ్బురపాటు జనింపఁగ, బిబ్బోకవతీలలామ ◆ వీక్షించి మదిన్
నిబ్బరపున్ గోరిక లా, గుబ్బగఁ బెల్లుబ్బఁ దలఁచు ◆ కొనె లోలోనన్॥

ఉ॥ వాసవుతోడిఁ యీసు గొని ◆ వచ్చినయట్టి పులోమకన్యయో
యాసరరుహాక్షు విడ ◆ నాడి ధరం జరియించు చున్నయా
శ్రీసతియో విలాసరతిఁ ◆ జేరి మెలంగెడు దేవకన్యయో
యీసతి యెవ్వరో మెలఁగు ◆ నిందు మనుష్యులజాడ లే దెటన్॥

కం॥ ఆమనుష్యులభ మయినను, సమావిశేషంబు సూడఁ ◆ జాలఁగ నాశ్చ
ర్యము దోఁచెడు నీసుందరి, కృమ మెరుఁగఁగ నడుగఁ దప్పు ◆ గాఁ గనదుకదా॥

తే॥ అని వితర్కించితుదకు ధైర్యము వహించి, భూసురాగ్రణి యాపూవుఁ ◆ బోఁడిఁ గ
యడిగె నిట్టినిర్మానుష ◆ మైనకాన, మెలఁగెదవు నీ తెరం గెల్లఁ ◆ దెలుపుమిపుడు

కం॥ అనిమిషకాంతవో నాగాం, గనవో మరి సిద్ధసాధ్య ◆ గాంధర్వనితం
బినుల నొకర్తువో కా , వనదేవతవో నిజంబు ◆ వచియింపు మనెన్॥ ౧౬

యజ్ఞనారాయణునకు విప్రిక యచటి వృత్తాంతము దెలుపుట.

ఉ॥ ఆవికచాంబులోచన జ ◆ యంతవసంత లతాంతకుంత సం
భావితరూపయౌవన వి ◆ భాసురు భూసురరాట్కుమారు ల
జ్జావనతాస్య యై కని వ్రా ◆ దంబురుహాంకురమానారాగ
లావివశాత్మ యై యనెఁ గ ◆ లస్వనమాధురి చిందుపందుగన్॥ ౧౭

ఉ॥ ఓకమలామనోజ! పుర • షోత్తమనామకక్షేత్ర మిద్ది ల
క్ష్మీకమనుండు నీలగిరి • శేఖరమందుఁ బురందరాశ్మమా
ద్యాకలనంబుఁ గైకొని ప్రి • యంబున నిచ్చట సంవసించు న
స్తోక సపర్యలన్ గొనుచు • సంపరితోషిత మానసంబునన్ ॥ ౧౮

కం॥ సురసిద్ధసాధ్యవిద్యా, ధర గంధర్వాప్సరోవి • తానమ్ము నిరం
తరము మహార్హసపర్యల, నరుదుగ సేవించుచుండు • హరి నిచ్చోటన్ ॥ ౧౯

చ॥ హరిపరిచర్య సేయుచుఁ బ్రి • యంబున నిచ్చట సప్తసంఖ్య మం
దిరముల వార మీయువని • దేవవరేణ్యుల ముందు మేము గా
కరయఁగ నుర్వి నన్ మను • జావలి గల్గి నటం చెరుంగ మా
హరివిభుఁ డేము తత్ప్రియుల • మై తగుభృత్యుల మంచు నెంచుచున్ ॥ ౨౦

కం॥ సేవించుచు నుండుదు మా, శ్రీవిభు నాతండు మాను • సేవలకుఁ బ్రమో
దావిష్టుఁ డగుచు మాతో, నేవేళన్ బలుకు చుండు • హితమింపారన్ ॥ ౨౧

తే॥ ఇచటిభూసురకన్యక • నేను మాచ, రిత్రమిట్టిది మాయేడు • గృహములందు
కాక నరులెందు లేరను • జోఁక నుండ్రు, మాపురుషులిందు విసుఁగన్న • మన్నిగొండ్రు॥

తే॥ ఎవఁడవో నీవు నీకథ • యెల్లఁ దెలిపి, వేగ నిచ్చోటు వీడి నీ • వేగు మనిన
యజ్ఞనారాయణుండు వ్రా • యవిధ మెరుఁగఁ, దెలిపె నావిప్రకన్యకు • నెలమిమీర॥

ఉ॥ శాకియు దూరనట్టు బలు • కారడవిన్ నరగంధమింతయున్
లేక భయంబునన్ మదిఁ జ • లించుచుఁ జెక్కుదిశాలు వచ్చి పె
ల్లాఁకట నుర్కిరిన్ సుకృత • మబ్బ క్షుధార్తున కన్నమిడ్డ నా
శ్రీకదళాక్షి యిపు దయ • కమునా దిడు మించుకన్నమున్ ॥ ౨౪

మ॥ అని వేడన్ దరళాయతాక్షి కరుణా • యత్తాత్మ యై రమ్మ ర
మ్మని దివ్యాన్నము భక్ష్య భోజ్యబహులే • హ్యాపూపముల్ రత్నభా
జనమం దుంచి యొసంగఁ జూచి బహుళా • శ్చర్యంబునన్ విప్రనం
దనుఁ డాక్రొంజికురాఁకు బోఁడిఁగని యు • త్సాహంబుతో నిట్లనెన్ ॥ ౨౫

యజ్ఞనారాయణునకు విప్రకన్య విష్ణునిఁ జూపఁబూనుట.

చ॥ అటవి నివాసభూమి నుప • దాగములిందు నలభ్యముల్ పరి

స్ఫుట మగునట్టినాగరిక • ముద్ర విమృగము మీకు నిట్టిచో
నటమట లేక భోజనప • దార్థములెల్ల నపూర్వదృష్టముల్
ఘటకుచ వింత యయ్యెడును • గా దన లేటఁ గేమొ చెప్పుమీ॥ ౨౭

చ॥ అన విని యానసరోరుహాద • శాక్షి దరస్మిత ముల్లసిల్ల ని
ట్లనె నిట నీలశైలవిభు • నచ్యుతు నిచ్చలు వచ్చి లేల న
ర్ఘ్యనిమిష సంచయంబులు మ • హార్హ సపర్యలఁ గొల్చి యీనివే
దనము లొసంగి పోదురు స • దా యవి మేము భుజింతు మిచ్చటన్॥ ౨౮

తే॥ భక్తవత్సలుఁడగుజగ • త్ప్రభుఁడు నీలశైలపతి మాయెడలదయా•సహితుఁడగుచు
ననిమిషనివేదితాన్నము• లనఘ మాకొ, సంగు మాతోడఁబలుకుఁ బ్ర• సంగములను॥

తే॥ అనుచుఁ జెప్పిన విని విప్ర • తనయుఁ డట్టి, దేని నాయెడ దయచేసి • దేవదేవుఁ
డతులకృప నన్నుఁజూచి మా•టాడునట్లు, సేయుమందాఁక నేనుబో•సేయఁజాలు॥

మ॥ అతిలోకం బగునట్టివింత యిది స • త్యంబంచు నాలించి శ్రీ
పతి దర్శించి త దభవ్యకృపకున్ • బాతుండఁ గానేని యా
కితచూడామణి యన్న మేమిటికి జీ • వం బేల నాపై దయా
మతిఁ బాటించి రమేశుదర్శనము స • మ్యక్ప్రాప్తమఁ జేయింపుమా॥ ౩౦

కం॥ అని వేఁడెడు విప్రసుతున్, గని కనికర మొదవి విప్ర • కన్యక దా ని
ట్లనె నీకోరికఁ దీర్చెద, మును నా కోరికయు నీవు మొగి దీర్పవలెన్॥ ౩౧

విప్రకన్య తనను వివాహమాడుమని యజ్ఞనారాయణునిఁ గోరుట.

కం॥ కా దనక నాదుకోర్కి దీ, ర్తదృష్టిన్ దీర్చెదేని • హరి నాశ్రిత ర
క్షా దక్షు నీకుఁజూపెద నీదుమనోరథము దీర్ • నీయముగ ననన్॥ ౩౨

తే॥ అట్లుగావింతు నీకోర్కి • యడుగుమనిన,భూమిసురకన్య యవనత•ముఖియగుచును
పొంగి లేసిగ్గు రెప్పలఁ • దొంగలింప, నింపుమీరఁగఁ గనుఁగొని • యిట్లుపలికె॥

చ॥ కృతకమనోజరూప యప • శిల్పమభూసురవంశజాత స
ద్వ్రతనసముద్యమానవ • యౌవనఁ గావున నాభిజాత్య సం
గతి ననుతాప నైననుఁ • గౌతుకయోగ త నాదరించి యీ
ప్సితము ఫలింపఁ యుం మిది • విశ్రుతధర్మపథంబు గావునన్॥ ౩౪

తే॥ కన్నె సద్వరుసర్థించి ♦ యున్నదాన, నీవు సవివాహితుండవు ♦ గావున దయ
చేసి నావాంఛితము సిద్ధి ♦ సేయుమవల, నిందిరేశుదర్శనము సే ♦ యించుదాన॥
॥ అని యడిగిన. ౩౯

తే॥ విప్రుఁడను నేను నిదిధరా ♦ విబుధకులజ, కన్నెయీవిన్నది వటుండ♦ నెన్న నేను
నరయ ననురూపసంబంధ ♦ మగుట పరిణ,యంబు ధర్మమయగు సంది♦యంబు లేదు॥

కం॥ అని తలఁచి కన్నెఁ గనుఁగొని, వనితా నీకోర్కె తగున ♦ వశ్యముఁ దీర్తున్
మునునాకు నచ్యుతుని ద, ర్శనమున్ జేయింపు మవల ♦ సతిగాఁ గొందున్॥

తే॥ హరిపదంబులుసాక్షి యే ♦ నన్నృతమాడఁ, జెలియరో నిన్ను నేఁ బెండ్లి ♦ చేసికొందు
విష్ణుసందర్శనోత్కంఠ♦ వెల్లివిరియ, చుండె మును నాకు హరిఁజూపు♦ముత్పలాక్షి॥

చ॥ అనుటయు సంతసంబు హృద ♦ యంబు రయంబున నిండి పైకిఁ గ్ర
మ్మెనో యన నేత్రకోణముల ♦ మేకొని సమ్మద బాష్పపూర మెం
యా నఁ జనుదేరఁగా నవన ♦ తాననయై హృదయేశ! నీవు చె
ప్పినటుల విందు నమ్మితిని ♦ వేరొకచందము సేయకిందునన్॥ ౪౦

విప్రకన్య యజ్ఞనారాయణునకు విష్ణుదర్శనము చేయించుట.

కం॥ శ్రీహరిదర్శనమున కు, త్సాహం బలరారఁ బోవు ♦ దము రమ్మనుచున్
మోహమునఁ గరముఁ గైకొని, యా హరిణాంకముఖి వేగ ♦ నతనిఁగొని చనెన్॥

వ॥ ఇట్లుచని నీలశైల శిఖరాగ్రంబున శాగ్రదిందుకాంతశిలావేదికాతలంబున జల దుపలకలిత ప్రతిమారూపంబునఁ బురుషప్రమాణసందర్శ.యమూర్తి విశేషం బలర శంఖచక్రగదాపద్మవిరాజిత చతుర్బాహుండును రత్నకంకణకేయూరకిరీటాంగదగ్రై వేయహార శ్రీవత్సవనమాలికాద్యనేక భూషణాలంకృతుండును జారుకాంచన కౌశేయ యుగళ పరిధానుండును, నప్రాకృతదివ్యతేజోవిరాజమానుండును నై విలసిల్లు పురుషోత్తమదేవుని సన్నిధానంబున కరిగి యాభవిష్యద్వధూవరు లత్యంత భక్తిపూర్వకంబుగా సాష్టాంగనమస్కారంబు లాచరించి యిట్లని సంస్తుతించిరి. ౪౧

పురుషోత్తమ స్తోత్రము.

చ॥ జయజయభక్తరక్షణ వి ♦ చక్షణ పద్మదళాయితేక్షణా
జయజయపద్మనాభ పద ♦ సంశ్రయ రక్షణలాభశో తా

జయజయశంఖచక్రధర ♦ సంస్తుతశంబకరాదినిర్జరా
జయజయనీలశైలకృత ♦ సంశ్రయ సంప్రసన్నదయోదయా॥ ౪౩

మ॥ సజలాంభోధర నీలదేహా నతశ ♦ త్రూసంచితోత్సాహా భ
క్తజనాపత్పరిహార సర్వజగదు ♦ ద్ధారా మహోదార సా
రజితామిత్ర సరోజనేత్ర దితిపు ♦ త్ర వ్రాతజైత్రా హరా
బ్జజ సంస్తోత్రచరిత్ర భూరికరుణా ♦ పూర్ణ నారాయణా॥ ౪౪

పద్మనాభవృత్తపంచకము.

1 శ్రీమానినీచిత్తచోరా శుభాకార ♦ శ్రీయఃపరిదాన ప్రసిద్ధపరిచారా
దామోదరా భక్తమందార దుర్వార ♦ దైత ప్రకాండోరుగర్వాపహారా
శ్యామాంబుముక్తుల్య చంచచ్ఛరీరాల ♦ సత్కౌస్తుభాలంకృతోరః ప్రకారా
మామీఁదఁ గారుణ్య మేపార నేరంబు ♦ మన్నింపు మోశ్రీధరా సద్విహారా॥

2 లోకంబులం దీవు నీకుక్షిలో నెల్ల ♦ లోకంబులున్ సంవసింపన్ గతా లో
కైకస్తుతం బైనయవ్యాసుదేవాఖ్య ♦ యామ్నాయ మార్గంబులన్ బ్రాకటం బై
నీ కొప్పు శంభుండు నీరేజగర్భుండు ♦ నీయంద వర్తింతు రీవిశ్వ మెల్లన్
జోకన్ సృజింపంగఁ బాలింపఁ దున్మింపంగ ♦ సూరిస్తుతా నీవ శక్తుండ వెందున్॥

3 మాయాఖ్య యాశక్తి నీయంద వర్తించు ♦ మార్తాండునందున్ బ్రభాయుక్తి తానే
చేయున్ సమస్తంబు నీ వయ్యధిష్ఠాన ♦ చిన్మూర్తి వై యున్కి నీవెల్గుచేతన్
నీయిచ్ఛరున్ లొంగి సర్వేశ్వరత్వంబు ♦ నీకందుచేఁ గల్గు నీవిశ్వమందున్
నీయజ్ఞ లేకుండ నింతేని యల్లాడు ♦ నే మమ్ము రక్షింపుమీ విశ్వనాథా ౪౫

4 శ్రీకృష్ణ గోవింద సర్వేశ్వరేశా హృ ♦ షీకేశ నాకేశసంరక్షణైకా
స్తోకానుకంపావిధేయా విధేయార్తి ♦ శోకాపనోదప్రవీణా గుణాఢ్యా
వైకుంఠవాసా లసత్స్వర్ణవాసా భ ♦ వచ్ఛేదనోల్లాససమ్యన్వికాసా
నీకున్ నమోవాకముల్ సేతు మెల్లప్డు ♦ నేరంబులన్ సైఁచి మమ్మేలు మీశా॥

5 నీలాచలావాస లక్ష్మీమనోల్లాస ♦ నిర్వ్యాజకారుణ లావిలాసా
నా కగర్భాదివంద్యా సమస్తైక ♦ నాథా సనాథీకృతామ్నాయమార్గా
బాలేందుకోటీరమిత్రాప్రి పవిత్రాంఘ్రి ♦ పద్మార్చనానీతభక్తేప్సితార్థా
చాలన్ గృపన్ మాకు దోషంబులన్ డుల్చి ♦ సద్భద్రమి మ్మోజగన్నాథదేవా॥

మందాక్రాంతవృత్తము.

నీలాద్రీశా ♦ నిఖిలవరదా ♦ నిత సత్తావబోధా
ద్వేలాకారా ♦ తిదిసుతహరా ♦ దీనరక్షావిచారా
నీలాంభోముజ్జ్వి భవుభతనూ ♦ స్నేహశేషాహితల్పా
చాలన్ గోర్కుల్ ♦ సఫలములు గా ♦ సల్పి మమ్మేలు మాశా॥ ౫౦

శ్రీహరి వధూవరులకు వరదుఁ డగుట

మ॥ అని యీలా వధూవరుల్ పరమభక్త్యావిష్టులై పల్కరున్
వినుతు లేయఁ గడున్ బ్రసన్నుఁ డగుచున్ ♦ విష్ణుండు మీకోర్కులిన్
జను వొప్పారఁగ వేఁడుఁ డిత్తు నని హాస్తస్పర్శనం బాచరిం
చిన నప్రాకృతదివ్యరూపధరులై ♦ చేతోముదం బొప్పఁగన్ ౫౧

ఆ॥ వధువు గోరె నితఁడు ♦ పాణిగ్రహణముసేయవలె ననుచు; నట్లు ♦ యగున నె హరి
వరుఁడు గోరెభక్తవత్సల నినుఁ గంటి, న మతార్థసిద్ధు ♦ లందఁ గంటి॥ ౫౨

శా॥ నాకున్ బెంచినతండ్రి గల్గునిల నింద్రద్యుమ్ను నాముండు ధా
త్రీకాంతుం డతఁ డెల్లవేళల భవత్సేవానురక్తాత్ముఁ డై
నీకారుణ్యముఁ గోరి యుండు నవనిన్ ♦ నీలాద్రి నీవున్కి యా
స్తోకప్రీతి నెరింగి నిన్నుఁ గనులన్ ♦ జూడంగఁ గాంక్షించెడున్॥ ౫౩

చ॥ అతని నియోగ మూది జగదాశ్రియ నిన్వెదుకంగ గోరి యీ
క్షితి సకలంబు గ్రిమ్మరితిఁ ♦ జేరి భవత్సుముఖంబు నేఁడు గాం
చితి నిఁక నాపయిన్ గరుణ ♦ చిత్తమునం గలదేని భక్తవ
త్సలత గలదేని దర్శన మొసంగుము వానికి లోకనాయకా॥ ౫౪

కం॥ ననుఁ బెంచి నిర్విశేషము, గను బెంచె నతండు తండ్రి ♦ గాఁడే నాకున్
జనకునికోరికఁ దీర్పని, తనయునిజన్మంబు వ్యర్థతమ మగుఁ గాదే॥ ౫౫

కం॥ ఎన్నితపంబులు సేసియు, నిన్నుఁ గనం జాల రయ్య ♦ నిమిషులు మున్నే
పున్నెములు సేసితినో నినుఁ, గన్నుల కరవెల్లఁ దీరఁ ♦ గంటిన్ మంటిన్॥

కం॥ నీకరుణకుఁ బాత్రుఁడనై, యీకాలఁదని దండ్రి మేలు ♦ నెంచక యున్నన్
లోకులు దిట్టరె భవదా, లోకనభాగ్యము పితకుఁ గలుగఁ జేయఁ గదే॥ ౫౬

ఆ॥ వరద భవదనుజ్ఞ • వడసి నాతండ్రి ని, చ్చటకుఁ దెచ్చి నీప్ర • సాదమునకు
భాజనంబు చేసి • పదపడి యాకన్నె, నాడినట్లఁ బెండ్లి • యాడువాఁడ॥ ౫౮

కం॥ కరుణించి దేవ నా , వర మొసఁగు మటంచు వేఁడ • వాత్సల్యమునన్
హరి యట్లు కాక యని యా, శరదిందునిభాస నపుడు • సమ్మతిపరచెన్॥ ౫౯

యజ్ఞనారాయణుఁడు తండ్రినగరికి వచ్చుట.

కం॥ హరిచే సుందరిచే భూ, సురుఁ డిట్టు లనుజ్ఞ వడసి • జోఁక వెడలి స
త్వరగమనంబున జనకుని, పురి కరిగెన్ మది ముదంబు • పొంగి పొరలఁగన్॥

కం॥ చని రాచనగరు సేరం, గని యచ్చటివారు తొలఁగఁ • గా నడ్డము లే
కను లోని కేగి భూమీ, శునిఁ జేర నతండు వినయ • చోదితుఁ డగుచున్॥ ౬౧

కం॥ ఎదు రేగుదెంచి కొని చని, ముద మలరఁగ నుచితపీఠ • మున నిల్పి క్రియా
విదుఁడై మహార్హపూజా, విధులు నడిపి యెదుటనిలిచి • వినతుం డగుచున్॥

చ॥ అతులదయామతిన్ మము కృ • తార్థులఁ జేయఁగ నెంచి యేగుదెం
చితి రిటు మీర లెన్న సుర • సిద్ధనభశ్చరులందు నొక్కరో
శతధృతివిష్ణురుద్రసుర • సంయములం దొకరో మహామహా
న్వితులు భవద్విధం బెఱుఁగ • వేఁడెదఁ దెల్పి పవిత్రుఁ జేయరే॥ ౬౩

చ॥ అనవుడు రాజువిభ్రమము • నంతయుఁ గన్గొని యబ్బురంబు పై
కొన నిది యేమి భూరమణ • కుంజర వింతలు పల్కెదేను నీ
తనయుఁడఁ గానె నీముదలఁ • దేల్చి ధరిత్రిఁ జరింపఁ బోయి వ
చ్చిన నొరునట్లు నన్ను నతి • చిత్రముగాఁ గని ముచ్చటించెదే॥ ౬౪

తే॥ ఇట్లగుట కెంతయును బరి • కించి చూడ, న మ్మెరుంగఁగఁ జాల భూ • నాథ నీసు
తుండనగుయజ్ఞనారాయ • ణుండఁ గానె, వింతవానిగ ననుఁ జూచు • విధమిదేమి॥

మ॥ అన నప్రాకృతదివ్యతేజమున భ • వ్యం బైనరూపంబు గై
కొని విచ్చేసిననన్ను నేకరణి నా • కుం బుత్రుఁ డంచున్ దలం
పున నెన్నంగల నిట్టిరూప మది యే • పుణ్యంబునన్ నీకుఁ గ
నదో తెల్పుము పుణ్యతీర్థమహిమా • తత్త్వప్రవృత్త్వ మెల్లం దగన్॥ ౬౫

యజ్ఞనారాయణుఁడు తండ్రికి నీలాచలము తెఱఁగెఱింగించుట.

॥ అనియడిగినఁ దండ్రిఁ • గని యిట్టు లనె దేవ, నీయాజ్ఞఁ గొని తీర్థ • విచయ మెల్ల

ద్రిమ్మరుచుండి ఘో ♦ రమ్ముగనిర్జనా,రణ్య మొక్కటి నము ♦ ద్గమ్ముచెంతఁ
గని చొచ్చి చనఁ జరి ♦ జనులెల్ల భీతులై, వెనుచిక్కె ధైర్యంబు ♦ విడువకేన
యటఁ జని కంఠీర ♦ వ్యాశ్రమంబొక్కటి, యచట నేడిండ్లబ్రా ♦ హ్మణులుగలర

గీ॥ వారికన్యనొక్కె ♦ వరరూపవతిఁ గాంచి, యామెచేత వింటి ♦ హరి పరాత్ముఁ
డందు నీలశైల ♦ మనుకొండపై నుండి, తత్సపర్యలను ము ♦ దమునఁ జొక్కె ॥ ౬౭

కం॥ వారిం గని భాషించుచుఁ, గోరిక లిడు మనుచు నమ్ము ♦ గుద దయచే న
న్నారాయణు దర్శించి యు, దారకృపాదృష్టివలన ♦ ధన్యుఁడ నైతిన్ ॥ ౬౮

చ॥ సరసిజనాభుఁ డప్పుడు ప్ర ♦ సన్నతతోడ వరంబు వేఁడు మీ
వరదుఁడ నైతి నన్న నత ♦ వత్సల మనకుండు మాళవే
శ్వరుఁడు త్వదీయదర్శన వి ♦ చారముతో నినుఁ గొల్చుచుండు న
న్నరపతికోర్కె తీర్పఁదగు ♦ నాపయి సత్కృప గల్గెనేనియున్ ॥ ౬౯

కం॥ అని వేఁడితి నన్నారా, యణుఁడు సమంచత్కృపా ప ♦ రాయణుఁ డై తో
కొని రమ్మనియెఁ దదాజ్ఞం, గొని యిచటికి వచ్చినాఁడఁ ♦ గువలయనాథా ॥ ౭౦

వ॥ అది పురుషోత్తమ క్షేత్రం బనియును భగవంతుం డచ్చట నీలశైలశిఖరంబున నిత్యసన్నిహితుం డై సురసిద్ధసాధ్యాది సపర్యలం బరితోషంబు నొందుచుండు ననియు వింటి. చిరకాలంబుననుండి నీ వెద్ది చూడం గోరి యుండుదో యది నేఁటికి సఫలం బయ్యె నింక జాగు సేయక నాతోడ నచటికి విచ్చేయ నవధరింపవలయు ననుటయు ధరణీనాథుండు పరమసంతోషకందళితాంతరంగుం డై యి ట్లనియె. ౭౧

కం॥ జనకుని కోరికఁ దీర్చెడు, తనయుండె సుపుత్రుఁ డనఁగ ♦ ధరఁ జెన్నొందున్
దనయుఁ డని నిన్నుఁ బెంచిన, ఘనసుకృతమువలన విష్ణుఁ ♦ గంటిన్ మంటిన్ ॥

ఇంద్రద్యుమ్నుఁడు నీలాచలమునకు బైలువెడలుట.

వ॥ అని యభినందించి మిత్రామాత్యపురోహిత బంధుబృందంబుం బిలిపించి యయ్యిలానిలింపభర్త కుమారోదంతం బంతయు నెరింగించి పురుషోత్తమసందర్శనంబున కిప్పుడ కదలిపోవలయునని చెప్పి నిజప్రయాణంబు పురంబునం జాటం బంచి తానును బ్రయాణోచితవేషంబు ధరించి బ్రాహ్మణాశీర్వాద పురస్సరంబుగా బయలువెడలు నప్పుడు. ౭౨

కం॥ చంద్రోదయావసథమున, సాంద్రతరతరంగరంగ ♦ సంగత మై ని
స్తంద్రత నుప్పొంగెడు నల, సంద్రముగతి నగర మెల్ల ♦ సంభ్రమ మొందెన్ ॥

కం॥ పౌరసమూహం బంతయు, నారీసుతమిత్రపరిజ ♦ నయుతంబుగ న
స్త్రీరమణ దర్శనోత్సవ, పారీణత నేగుదెంచెఁ బార్థివుతోడన్ ॥ ౭౫

కం॥ ఉరురత్నపుంజరుచి షిం, జరితం బగురథము నెక్కి ♦ జనపతి వసుధా
మరపరివేష్టితుఁడై భూ, పురందరుం డనఁగ వెడలెఁ ♦ బుత్రునితోడన్ ॥ ౭౬

కం॥ శరదంబు లనఁగఁ బొదలెడు, నరదంబులు ద్విరదములు తు ♦ రంగంబులు వీ
ర రసారభటులు భటులును, గర మలరెడు సైన్య మెల్లఁ గదలెన్ మొదలన్ ॥

వ॥ ఇట్లు నానావిధసైన్య పరివేష్టితుండును మిత్రామాత్యపురోహితపౌర జనానుగమ్యమానుండును, నపరిమితధరణిసురపరివారితుండును నై; వివిధవినియోగంబులవారలు నయ్యైవిధంబుల నుపచారంబుల ననుగమింప మహోక్షక్రమేళక శకటాది సాధనంబుల సకలపదార్థంబులుఁ గొని వణిక్కులు సనుదేర నర్తకగాయక వైణిక వాంశిక వైతాళికాదిజనంబు లుచితఁగతి గలసి రా రజకాంబష్టబారవాహకతంతువాయ కులాలస్వర్ణకారలోహకారరథకారప్రముఖు లసంఖ్యాకులు వెంబడింప వెడలి విడిదలల నిరూపించుచు సకలవిశేషంబులతోడ మహానగరంబు నడచుపోలిక నడచునప్పుడు

సూర్యాస్తమయవర్ణనము.

చ॥ అపరదిగంగనామణికి ♦ నైంద్రి ప్రియంబునఁ గానుక నంపు ని
ద్దపుఁ జిగిఁ గుల్కు మానికపుఁ ♦ దల్కునిగారపుఁ బళ్లెరంబనన్
దపనుఁడు పూర్వభూధరము ♦ నన్ వడి వెల్వడి పశ్చిమాశ కై
యపు డరుదెంచి యస్తశిఖ ♦ రాగ్రమునందు వసించె నొప్పగన్ ॥ ౭౯

మ॥ వరుణాశాజలరాశిగర్భమున ద్ర ♦ వ్యల్లీల వర్తించు ము
ష్కర రాత్రించరవారమర్దనజిష్ణు ♦ తానసత్తుఁడై యప్పురం
దరుఁ డంపించుశతఘ్నినిర్గళితమా ♦ ద్యద్వహ్నిగర్భాయసో
ద్ధురగోళంబన భానుమండలమటన్ ♦ దోఁచెన్ ప్రతీచీదిశన్ ॥ ౮౦

కం॥ తరియనుకమ్మరి చదలను, బరపుకొలిమిఁ ప్రొద్దుపేరఁ ♦ బరఁగునినుపగుం
డెరవడఁగఁ గాంచి పద నిడఁ, జరమాంబుధినీళ్లపనఁటి ♦ సరగున ముంచెన్ ॥

కం॥ ఇనుఁ డరుగుదెంచె నని చ, య్యన నీళ్లలరేఁడు తనస ♦ భాంగణమునఁ గెం
పెనయూడివాచిం బరచిన, యనువున సాంధ్యారుణాంశు ♦ లలమెఁ ప్రతీచిన్ ॥

జగన్నాథీయము

కం॥ చదలను వని మొలఁగినవారి, పదపడి యపరాద్రిగుహా ని • వసియింప మదిన్
బెదరుడిగి వెడలుదట్టఁపు, మదదంతావళకదంబ • మన నిరు లలమెన్ ॥ ౩౧

చ॥ ఇదె చనుదెంచు రా జనుచు • నెంచి జగం బనుమంటపంబునన్
జదలను నల్లపట్టున నె • సం గురువారపుమేలుకట్టుఁ గ
ట్టి దలముగాఁగ ముత్తెముల • తీవగునట్టి సరాలు సుట్టి నొ
ప్పిదమునఁ దోఁచె నయ్యెడలఁ • బెల్లుగఁ జొక్కపురిక్కలొక్కఁటన్ ॥ ౩౨

తే॥ రాజు గర్భీకరించిన • ప్రాగ్దిశాంగ, నామణిముఖంబునందుఁ గ • న్పట్టు వెలరు
ఛాయవిధమునఁ బ్రాచిఁ గై • సేయఁజొచ్చె, నల్లనల్లన మొల్లమై • వెల్లఁదనము

ఉ॥ ఇందుశిలి మేడమీఁద తవ • ణించెడు శ్రీమ్మగరాలకూర్పు ని
స్తంద్రముగా నెసంగినప • సం దగు కుందనపున్ వెడంద చా
యం దరిసరించు కుంభము వి • ధంబునఁ బ్రాగ్గిరి నగ్గలించుచున్
జందురుఁడు దోఁచె నెల్లెడలఁ • జల్లనివెన్నెల చెన్నెసంగఁగన్ ॥ ౩౪

కం॥ చదలనెడి కామధేనువు • పొదుగనఁ దగుచంద్రబింబ • మున దరిగొల్లం
డదనునఁ బిదికినక్షీరము, చదురున జగ మెనుపనఁటిఁ • జంద్రిక నిండెన్ ॥

వ॥ అట్టియెడఁ బటకుటీరంబు లెత్తించి యొక్క రమణీయ ప్రదేశంబున
క్షితీశుండు సపరివారంబుగ విశ్రమించినంత. ౩౬

పరిభాతవర్ణనము.

కం॥ తిక్కలపేరిటిబలగం, బక్కజముగ నడపి వెనుక • నరుదెంచెడు న
మ్మొక్కలపువాహినీపతి, చొక్కంబునఁ బ్రాచి వేగుఁజుక్క జనించెన్ ॥ ౩౭

కం॥ మాతాత్రితయావస్థితి, సూత్రమునకు నస్మదీయ • సూక్తి నిదానం
బ్రతయునని తెలిపెడునన, ధాత్రిన్ బ్రమోసెన్ బదాయు • ధములు త్రిభంగిన్ ॥

కం॥ ఇనుఁడు సనుదెంచునుత్సవ, మునకున్ బ్రాక్సైలశిఖర • మున నింద్రుం డె
త్తిన పెలిపట్టుగుడారం, బన గాఁ దూరుపునఁ దెలివి • యధికం బయ్యెన్ ॥

ఉ॥ తూరుపుఁగొండచాటు విడి • దూఁకొని యాకసులాప్తభానుసం
భారమునందు నొక్కకటి • పై కరుదేరఁగ లెక్కపెట్టునో
నారహిఁ దమ్మిరేకులు మ • నాగ్గతి విచ్చుచు నొక్క టొక్క టే
తేర సహస్రపత్రవిత • తిన్ దలనూపె వికాస మయ్యెడన్. ౪౦

జగన్నాధీయము

చ॥ చదలనునిప్ప్రమానునఁ బో • సంగినతారకపుష్పవారముం
దొవపుమరందసారమున • నొప్పగునిర్ల్లసుతేనెటీఁగ ల
భ్యుదయము మీరఁ గూర్చిన వి • ఘూజ్వలసన్మధుకోశ మాపత
త్రిదివన ·త మై యపర • దిక్కునఁ దోఁచెను వెల్లవారుచున్ ॥ ౯౮

కం॥ తారలపేరిటిలూతలు, దారాంశుగుణంబు లన్ జ • దలు ముంగిటపైఁ
గూరిచిన్న సాలెగూఁ డనఁ, దీరెన్ శశిబింబ మపర • దిశ జిగి దొరఁగన్ ॥ ౯౮

శా॥ వ్యోమ క్షేత్ర • మునందుఁ గాలకృషికుం • డొప్పారఁగాఁ ద్రివ్వి స
వ్యామ్యర్ణంబుగ నారద్రిప్పినసుప • క్వాంచత్పలాండువ్రిజం
బై మీరెన్ వెలువెల్కతో నుడుగణం • బాచెంతఁ జంద్రుండు దృ
ష్ట్యామర్త్యార్థసుధావలిప్తఘటి మై • యవ్వేళ దోఁచెన్ దగన్ ॥ ౯౫

ఉ॥ వేదలతాప్రితానకథ • విష్ణుసమంచితమూలకంద ము
త్పాదనకర్త చేత నవి • భావితజాగరణాప్తికిన్ గ్రియా
పాదనసాక్షి వెల్లుల కు • పాశ్రయ మంబుజకోటికిన్ బ్రబో
ధోదయకారణాయితమ • యూఖుఁడు సూర్యుఁడు దోఁచెఁ దూర్పునన్ । ౯౬

వ॥ అప్పు డింద్రద్యుమ్నక్షమాకాంతుండు శిబిరంబు విడిచి బయలువెడలి కతిపయప్రయాణంబులఁ బుత్రోపదిష్టమార్గంబునఁ బూర్వసముద్రతీరంబున నడచి యచ్చటిఘోరారణ్యంబు సొచ్చి యందలి క్రూరసత్త్వప్రచారంబున కులుకుచు దుర్గమంబగుమార్గంబున నరిగి యరిగి సుందరాశ్రమంబు దరియునప్పుడు.

ఇంద్రద్యుమ్ననకు నీలశైలవాసులతోడి యుద్ధము.

॥ ఆసేనకలకల • మాలించి యచ్చటి సప్తగృహమ్ముల • జనులుఁ గడగి
బాణతూణీధను • ష్పాణులై యేతెంచి, వివిధాస్త్రశస్త్రముల్ • వెల్లిగొలుప
సంకటమార్గప్ర • చారంబునను బాణ, హతులచే రాజుసై • న్యములు చిందు
వందు గాఁ బడఁ జొచ్చి • రందలివీరయో, ధులును మహోగ్రులై • తొడగబహువి

తే.॥ ధాయుధంబులు బరపిన • నవి సరోజ, నాభుకరుణాప్రవాహంబు • నను ద య
సేవకులకును నుపహతి • సేయ లేక, ఫ్లుగుచు నుండు టది యుచ్చు • తమ్మెనర్చె ॥

మ॥ హరిసంసేవకపాణిసంచితధను • ర్వ్యామక్తనానాస్త్రని
ర్భరపాతంబుల నొచ్చి నల్లడ గజా • శ్వస్యందనాదుల్ పరం

ధర నైతె కూలంగఁ జొచ్చె యోధవరులున్ ◆ భగ్నాంగులై వ్రాలఁ జొ
చ్చిరి తద్ఘోరనిపాత మోర్వక నశిం ◆ చెన్ సేనలున్ బెల్లుగన్ ॥

కం॥ పడుకరులు ప్రెగ్గువారులును, జిడిముడిపడుభటులు గెడసి ◆ చెడియెడిరథముల్
నడికెడియోధులు నైతల, నెడిపారఁగఁ జొచ్చె రాజు ◆ సేన వెరపునన్ ॥

యజ్ఞనారాయణుఁడు పురుషోత్తమునకు దండ్రి తెరం గెరింగించుట.

సీ॥ అప్పుడు యజ్ఞనా ◆ రాయణుం డొకభంగి, దప్పించుకొని పెడ ◆ దారి నరిగి
నీలశైలాగ్రస ◆ న్నిహితు నచ్యుతు జేరి, సాష్టాంగ మెరగి యం ◆ జలిఘటించి
జయజగన్నాథ ప్ర ◆ సన్నుడ వగుమని, వినుతించి దేవ నీ ◆ యనుమతిఁ గొని
మజ్జనకుని జగ ◆ న్మాన్యు నింద్రద్యుమ్ను దెచ్చితి నిచటి ◆ తీర్థవాసు

తే.గీ॥ లైనమీ సేవకులు క్రూరు ◆ లగుచు గేల విండ్లు నమ్ములుగొని ధరా ◆ విభుని సేనఁ
జించి చెండాడు చున్నారు ◆ శ్రీశ వార, లిట్లు సేయంగ నీవు పే ◆ క్షింపదగునె

కం॥ అని విన్నవింప వీరలుజనుల నెరుఁగ కునికి వన్య ◆ సత్వము లని నీ
జనకుని సేనావిధ్వంసనమునకుం బూని రెరుక ◆ చాలనికతనన్ ॥ ౧౦౨

శ్రీహరి నీలశైలవాసుల మందలించుట.

కం॥ అని పలికి యొక్కసేవకుఁ, గనుఁగొని నీ వేగి వారి ◆ గడు వడి నిటకున్
గొని తెమ్మని పంచిన వారి, యనుమతి నతఁ డేగి తెచ్చె ◆ నందరి నటకున్ ॥ ౧౦౩

ఉ॥ వచ్చినవారిఁ గన్గొని సె ◆ బాసిది సెల్లునె నన్ను గొల్వగా
వచ్చిననాదు సేవకుల ◆ పైజని క్రూరత వారి నొంపఁగాఁ
జొచ్చితిరే విమూఢు లగు ◆ చున్ మిము దండన జేతునంచుఁ గో
పోచ్చలితోష్ఠుఁడై యటు ప ◆ యోరుహనాభుఁడు మందలించినన్ ॥ ౧౦౪

కం॥ వెరపున వడఁకుచు వారలు, కరములు ముకుళించి తప్పు ◆ గావు మనుచు న
న్నారు లానతు లగుడును శ్రీ, హరి సైఁచితి రాజుఁ దెం డ ◆ టంచున్ బలికెన్ ॥

శ్రీహరి యింద్రద్యుమ్నునిఁ దోడ్తెమ్మనుట.

సీ॥ వారేగి యచట భూ ◆ వరుఁ గాంచి రాజేంద్ర హరి, కరుణించె మి ◆ మ్మటకుఁ దోడు
కొనిరం డటంచు మ ◆ మ్మును బంచె రమ్మన, నా రాజు గడు సంది ◆ యంబు నొంది
యిదియొక్క కపటమూ ◆ హించి మమ్మందఱ, బ్రమందింపఁ దలఁచి యీ ◆ మ్మాడ్కిఁ బిలుచు
చున్నారె యని రాక ◆ యున్న వారి వార్త, యిందిరేశున కెఱిం ◆ గించి దరిసి

గీ॥ హరియు యజ్ఞనారాయణు నంపె నీవు, రాజు దెమ్మని యతఁడు శ్రీరమణు వాజ్ఞ
నరిగి తనతండ్రి వీక్షించి యనఘ వాసు,దేవుఁ డంపెను మిమ్ము దోడ్తె మ్మటంచు॥

కం॥ హరియాజ్ఞఁ ద్రోచి పుచ్చఁగ, నరనాయక తగునె యజ్ఞనార్దనుఁ జూడన్
జిరముగఁ గోరియు నిటు సే,తురె సన్నిధి కేగుదెంచి దుర్మతి వగుచున్॥

చ॥ ఎరుఁగ రిఁకన్య మానవుల నెన్నఁడు నిచ్చటివారు మిమ్ము
కరమ్ము గకోటిగాఁ దలఁచి గాసి యొనర్చిరి నేను వారిఁ జో
దరున కెరుంగఁ జేసితి నతండును వారల మందలించె నే
యరమర లేక వచ్చి పరమాత్ముని శ్రీహరిఁ జూడు మేర్పడన్॥ ౧౦౭

కం॥ అని తెల్పినఁ దనవిభ్రమ, మునకు న్నొచ్చుకొని రాజమూర్ధన్యుండున్
దనయునితోడం జని యా,జనార్దనుం జూచె జన్మసాఫల్యముగన్॥ ౧౦౮

ఇంద్రద్యుమ్నుఁడు శ్రీహరిని సందర్శించుట.

కం॥ శతకోటిభానుబింబ, ద్యుతి నతులితదుర్నిరీక్ష్య దుర్వారమహో
న్నత తేజః పుంజ సమం, చితరూపముతోడ నున్న శ్రీహరి యెదుటన్॥ ౧౧౦

కం॥ నిలిచి కనుంగొనఁ జాలక, బలమరి కూలఁబడి లేచి ప్రాంజలి యై య
లజాతనాభు నతిపు,ష్కలవాఙ్విభవంబు మెరయ సన్నుతిఁ జేసెన్॥ ౧౧౧

కవిరాజవిరాజితం.

జయజయ దేవ జనార్దన నిర్జరసన్నుత చక్రగదాసిధరా
జయజయ నీలవలాహకసన్నిభచారుశరీరవిభారుచిరా
జయజయ శ్రీధర భూరికృపాగుణసాగర పోషితశంబకరా
జయజయ పద్మభవాండ నిరంతర సంభరితోదర శార్ఙ్గధరా॥ ౧౧౨

శిఖరిణి.

జగంబుల్ గావింపన్ సమవన మొనర్పన్ విలయముం
దగన్ జేయన్ నీవే తలఁప విధివిష్ణ్వీశతలచేఁ
బొగడ్తం బొందంగం బురుషవర నీ వొక్కఁడవె యీ
జగన్నాథాఖ్యాప్తిన్ సమకొనెదు లోకైకవినుతా॥ ౧౧౩

మత్తకోకిల.

లోకజాలము లెల్ల గర్భములోలఁ దాల్చి తదంతరా
లోకనీయత నిల్చి వేదములున్ నుతింపఁగ లేని య

స్తోక దివ్యమహత్వ మొప్పఁగఁ • దోఁచె దీవు సమస్తలో
కైకనాయక వాసుదేవ ద•యామతిన్ మముఁ బ్రోవవే॥ ౧౧౪

తరలం.

పరమపూరుష భక్తలోకవి • పద్విఫాలనదక్ష ము
ష్కరనిశాచరలోకశిక్షణ • సర్వనిర్జరరక్షణా
నిరుపమాన దయాపయోనిధి • నిత్యనిర్మలరూప నీ
చరణముల్ భజియించుభాగ్య మొ•సంగి మమ్ములఁ బ్రోవవే॥

చంద్రశ్రీవృత్తం.

జలేరుణ్ణాభా నీమహిమఁ గన • శక్యంబె లోకం
బులన్ నీకుం దుల్యుం డధికుఁడును • బోలంగ లేఁడ
త్యలంఘ్యుం బౌనీయాజ్ఞ జగమున • నత్యంత తేజో
బలైశ్వర్యంబుల్ నీగుణము లగుఁ • బాలింపు మీశా॥ ౧౧౫

మహాస్రగ్ధర.

పరమేశా సర్వలోకే•శ్వర నిగమములన్ • బార మొందంగ యుష్మ
త్పరమాశ్చర్యప్రభావ•ప్రవచనమునకున్ • బ్రౌఢము ల్గావు కన్నల్
దెరువన్ మాయంగ లోక•స్థితివిరతు లగున్ • దీనరక్షా నితాంతా
దర మొప్పారంగ మమ్మున్ • దలఁచి పరమభ•ద్రంబు లిమ్మీశ్వరేశా॥ ౧౧౬

ఓష్ఠ్యకందము

భూపామాపాభపభా, పాపాభ్రివ్యాప్తిఫాప్ర•భామద్భూమా
ప్రాపాపద్భీఫాభా, వాపాభౌమప్రభావ•వై భవభవ్యా॥ ౧౧౭

నిరోష్ఠ్యము.

నిను జగదేకనాయకుని • నిత్యు నిరంజను నిర్గుణున్ గుణా
ఢ్యు నిఖిలలోకరక్షకు స•దోషు దయారసనీరధిన్ జనా
ర్దను నిఖిలార్థసాధనని•దాను సదా హృది నాశ్రయించి కొ
ల్చిన సకలేష్టసిద్ధులును • జేరుఁ గదా శరణార్థి కెల్లెడన్॥ ౧౧౮

గోమూత్రికాబంధము.

వరదాయక కరుణాశ్రయ, శరణనఁగను గావ నేవ•సలుపఁగఁ గలదే
నిరతాయత కరుణామయ, నెరతనము దేవదేవ • నిలుపఁగ వలయున్॥ ౧౨౦

చక్రబంధము.

శా॥ రక్షశ్శిక్షణజన్య భవ్యకరుణా ♦ ప్రాధమ్యలోకస్తుతా
పక్షోపస్థిత గణ్యరత్నకనక ♦ ప్రాకల్ప కోటీరభా
దక్షా వేంకటనాధ భద్రకరపా♦దా ధర్మసం యంత్రితా
తాక్ష్యోభ్యారచితావనా ముదసమే♦తా భూరిభాగ్యాశ్రితా॥ ౧౨౧

కందగత గర్భితచంపకమాల.

హరి, పరమేశ్వరా, వరద♦యాశ్రయ రమాధిప వాసుదేవ, హ
ర్షర, సమయా, మహాసుగుణ, ♦సంశ్రియ సంతతసూరిపోషణా
దర, సుర విత్యా రవిసు♦ధాకరలోచన రత్నహార కం
ధరమహితా, కృతీ, విబుధ♦నాయకవందిత విశ్వపాలనా॥ ౧౨౨

చ॥ అని వినుతించి ఫాలతటి ♦ నంజలిబంధము మోపి దేవ నా
జననము ధన్యమయె నల♦సారసగర్భ ముఖామరౌఘముల్
గనఁగొన లేనినిన్నుఁ గనఁ ♦ గల్గెఁ గృతార్థుడ నైతి భాగ్య మే
మనఁ గల సర్వనిర్జరుల♦కంటె మహోన్నతిఁ గంటి నీశ్వరా॥ ౧౨౩

అని సాష్టాంగం బాచరించి లేచి నిలువంబడిన యింద్రద్యుమ్న మహీపాలుం
గని శ్రీనివాసుండు సుధారసపోషణంబు లగు మేఘగంభీర భాషణంబుల ని
ట్లనియె. ౧౨౪

జగన్నాధుఁ డింద్రద్యుమ్నునకు వర మిత్తు ననుట.

మ॥ తలఁపన్ భక్తజనేప్సితార్థఫలసం♦ధానవ్రతుండన్ ననున్
జాలన్ జూడఁగ రాదు భక్తికలనన్ ♦ జూడంగ సిద్ధించినన్
ఫలియింపన్ వలెఁ గోర్కెలెల్ల ధరణీ♦పాలోత్తమా నీమదిన్
గల యర్థంబు లొసంగుదున్ వెరవకే ♦ కాంక్షింపు మిష్టంబులన్॥ ౧౨౫

మ॥ అనినన్ హర్షరసోద్గమంబునను దే♦హం బంతయున్ బుల్కరిం
పను దీర్ఘప్రమదాశ్రుపూరములు ప్ర♦బ్బ న్నేత్రకోణంబులన్
ఘనగాద్గద్యము పల్కులం దొడర శ్రీ♦కాంతున్ విలోకించి భ
క్తి నమస్కారము లాచరించి యిటు ప♦ల్కెన్ మానవేంద్రుం డొగిన్॥

ఇంద్రద్యుమ్నుడు శ్రీహరిని వరమర్థించుట.

మ॥ తగ బ్రహ్మేంద్రముఖామరావళికి దు♦ర్దర్శుండవై నట్టిని

న్నఁ గనం గల్గై భవత్పదాంబుజము లెం ♦ తో ప్రీతి సేవింప గ
ల్గెఁ గదా యింతటికన్నఁ గోరికలుహా ♦ ళిం గల్గునే నీవు న
న్న గరిష్టంబగు ప్రేమఁ గోరు మనఁగ ♦ న్గోరం దగున్ ॥గోరికల్ ౧౨౭

ఉ॥ ఈదృశరూపయుక్తి నిట ♦ నెప్పుడు సన్నిహితుండ వౌచు దా
సోదర యుండు మీవు పర ♦ మోత్సవ మొప్ప నిరంతరంబు నీ
పాదసరోజయుగ్మ మన ♦ పాయత సేవ యొనర్చు చుందు నా
పై దయ గల్గు నేని నత ♦ వత్సల యీవర మిమ్ము కోరితిన్ ॥ ౧౨౮

ఉ॥ ఎండల నెండి వానలకు ♦ నెంతయుఁ గ్లిన్నత నొంది యట్లు నీ
వుండఁగ నేల నయ్య పురు ♦ షోత్తమ యాజ్ఞ యొసంగు మిందు నే
దండిగ గోపురాలయవి ♦ తానముఁ గట్టి మహోత్సవంబులన్
మెండుగఁ జేతు భూప్రజలు ♦ మిమ్ము భజించి కృతార్థతన్ గనన్ ॥ ౧౨౯

శ్రీహరి యింద్రద్యుమ్నునకు వర మిచ్చుట.

తరల.

అనుచుఁ గోరిన రాజుఁ గాంచి ద ♦ యామతిన్ బురుషోత్తముం
డనియె నింక సమీపసంగత ♦ మయ్యెడున్ గలికాల మి
నఘ యిందు వసింపరా దిట ♦ నాలయాదు లవేల యై
నను ద్వ ప్సితసిద్ధి సేయుట ♦ న్యాయ మట్టులు గావునన్ ॥ ౧౩౦

చ॥ జలనిధిగర్భమందు నొక ♦ చందనవృక్షముఁ గల్గు దాని నీ
వలయక తెచ్చి మత్ప్రతిమ ♦ లందు రచించి ప్రతిష్ఠ సేయు మేఁ
దొలఁగక యందు నిల్చి దయ ♦ తో భవదర్చనలం గ్రహింతు న
క్కలియుగమందు లోకులకు ♦ గాంక్షితలాభ మనుగ్రహించుచున్ ॥ ౧౩౧

మ॥ వసుధీశా కలివేళఁ దాల్చెదను నే ♦ బౌద్ధావతారంబు భ
క్తసమాజంబును బ్రోవ నప్పుడు తదా ♦ కారాంశనిందావహిం
చి సదా వర్ణవిభేద మెంచకయ మ ♦ ద్వ్యాప్తి చేతన్ మను
ష సమూహంబున కిచ్చు చుండెదను మో ♦ క్షం బల్పకాలంబునన్ ॥ ౧౩౨

॥ అటవి నరికించి యిచట మహా నగరము, సేయుమయ్యాది పురి నాఁ బ్రసి నొందు
ల శైలంబు నేఁటినుండియును నిసుక, తిన్నె యౌనందుఁ గోవెలల్ ♦ ర్చు వు

తే॥ భక్తి బలరామకృష్ణను • భద్రలనెడు, మూడుప్రతిమలుగావించి • ముదముతోడ
నందును బ్రతిష్ఠ సేయింపు • మజుని చేత, నేను బౌద్ధస్వరూపినై • నిలుతునందు॥

కం॥ సవురుగ మున్నూటరువది, యావసరముల నారగింతు • నహరహమును భూ
ధవ యిదియె ప్రసాదస్థల, మవుఁగావుత నాకుదృష్టి • నదింపంగన్॥ ౧౩౭

తే॥ జాతిభేదంబులెన్నక • జనులు మత్ప్ర, సాదమిందు గ్రహించి ప్ర • శాంతదురితు
లగుచుఁ గైవల్యమందెద • రదిగ్రహింప, కెవరునిందింత్రు వారు రౌ • రవముఁగాంతు

వ॥ అని నిర్దేశించిన సిందరిద్యుమ్నుండు మహాప్రసాదంబని యంగీకరించె. అప్పుడు యజ్ఞనారాయణుండు దేవా నన్ను భవత్సన్నిధానంబునకుఁ దోడుకొనిచనవే యని ప్రార్థించిన స్వామి యిట్లనియె. ౧౩౮

స్వామి యజ్ఞనారాయణునికి వరంబిచ్చుట

సీ॥ ఇదినీకుఁ దగ వగు • నే నాదుసన్నిధి, నీయిందుముఖి వరి • యింతు ననుచుఁ
బలికితి వారితి • సలుపక యున్నచో, ననృతదోషంబు ల • భ్యమగు కుఁ
బుణ్యలోకములేదు • ప్రానిక సెరపి యీ, యళినీలచికురఁ జెం • డ్లాడి సుతులఁ
గని గృహస్థాశ్రమ • కలన నిర్వర్తించి, యటమీఁద మత్పరా • యణుఁడవగుచు

తే॥ నాదులోకమందు • నాతోడులగు నిత్య, సూరివరులయందుఁ • జేరువాఁడ
విపుడు నన్నుఁజూచి • యిటు మత్కృపాలబ్ధిఁ, గనిన నీకు దొసగుఁ • గ దెపుడు॥

కం॥ అని యానతిచ్చినను హరిఁ, గనియాతం డనియె నేను • క్ష్మాసురవంశ్యుం
డను వీరు క్రియారహితులు, విను వీరల పొత్తు సేయ • విడువరె విప్రుల్॥ ౧౩౯

స్వామి యనుజ్ఞచే సప్తగృహములవారికి విప్రసంస్కారములు సేయుట.

కం॥ అని విన్నవింప నారా, యణుఁ డాతనిఁ గాంచి నిక్క • మగునిది యని యం
దొసరిన యేడుగృహంబుల, జనులను బిలిపించి యా ప్ర • సంగము తెలిపెన్॥

ఉ॥ వీరికి విప్రసంస్క్రియలు • వేగమ సేయుము వీరు మత్సప
ర్యారచనాదరం బలర • నౌత్కలవిప్రులనంగ నెల్లెడన్
బేరు వహింతు నా కెపుడు • వీరలె పూజలు సేయుచుంద్రు మ
త్సార కృపానువక్తి దురి • తంబు లడంగి కృతార్థులయ్యెదర్. ౧౪౦

వ॥ అని నిర్దేశించి తన సమక్షంబున యజ్ఞనారాయణునిచే వారికి విధిదృష్ట
ప్రాయశ్చిత్తాది విధానంబులు నడపించి యుపనీతులం బుతులం గావించి

జగన్నాథీయము

బ్రాహ్మణ్యంబిప్పించి వారిచేఁ దత్కన్యకను యాజ్ఞ నారాయణునకుఁ గన్యాదానంబు
సేయించి వివాహమహోత్సవంబు గావించి యింతటనుండి మాకుమాత్ర మీరూపంబు
తో గోచరింతు చుందు నితరులకు భావ్యర్చారూపంబున దర్శనం బొసంగు చుండెద
నని యాదేశించి యాదేవదేవుం డంతర్ధానంబు నొందె తదనంతరంబున. ౧౪౨

ఇంద్రద్యుమ్నుఁడు పురీనిర్మాణము సేయించుట.

కం॥ ఆయింద్రద్యుమ్నమహా, నాయకుఁ డప్పుడవి పదజ ♦ నంబులచేతన్
జేయించెను నిష్కంటక, తాయత్తము పంచయోజ ♦ నాయామముగన్ ॥ ౧౪౩

కం॥ ఆరమణీయస్థలమున, భూరమణుఁడు గట్టఁ బంచెఁ ♦ బ్రో లొక్కటి నా
నారుచిరసౌధయామ్యగృ, హారామసరశ్చతుష్ప ♦ థాదులఁ బేర్మిన్ ॥ ౧౪౪

కం॥ అందు హరికిఁ బ్రాసాద ము, మందిరగోపుర విశాల ♦ మండపములు సం
క్రందననిభుఁ డానృపతి య, నిందిత సౌందర్యములుగ ♦ నిర్మించె వెసన్ ॥

కం॥ రాజభవనంబు దివిష, ద్రాజభవన సన్నిభముగ ♦ రచియించె మహా
తేజుఁ డతఁడు నానాజన, రాజికి ననురూప మందిరములు ఘటించెన్ ॥ ౧౪౬

ఉ॥ అంబరచుంబితుంగ శిఖ ♦ రాగ్రమహామణికుంభయుక్త సౌ
ధంబులు మేరుభూధరపి ♦ ధంబుహసింప విచిత్రకేతనా
లంబితరత్నకాంతిపట ♦ లంబు దివంబున గ్రొక్కవింత చా
యం బురణింప నాలయచ ♦ యంబు గరంబు మనోహరంబుగన్ ॥ ౧౪౭

చ॥ ఎనిమిది దిక్కులన్ బురుజు ♦ లేర్పడి దిక్పతిసంశ్రయంబుల
ట్లనుపమదీప్తిఁ జూప వల ♦ యాచల సన్నిభమైన కోటపెం
పెనయ నగడ్తవారినిధి ♦ యేపున జూప నలోకవైభవా
భినవముగాఁ బురంబు రమ ♦ ణించె మహీవలయంబు నాఁ గడున్ ॥ ౧౪౮

ఉ॥ ఆపణవీథులందు సుప ♦ దార్థము లన్నియుఁ గొల్లగాఁ గనున్
జూపరు లద్దిరా యనఁగ ♦ సొంపు వహింప నవీనరత్నమా
లాపటుదీధితుల్ దివిత ♦ లంబుగ నిండి యలంకరింపఁగా
నాపురిరాజమార్గ ముది ♦ తాద్భుతచిత్తులఁ జేయు నెల్లరన్ ॥ ౧౪౯

కం॥ అపు డింద్రద్యుమ్నధరా, ధిపుఁడు రమానాయకోప ♦ దిష్టస్థితి భ
క్తిపరీతుఁ డగుచు జలరా, శ్యుపకంఠగమిష్టులైన ♦ హోద్దోగమునన్ ॥

జగన్నాథీయము

ఇంద్రద్యుమ్నుఁడు సముద్రమునందలి వృక్షమున్ ఛేదించుట

మ॥ చని కాంచెన్ జలరాశిలోపల సమం♦చత్తుంగ భంగావ
పునరభ్యర్ణనిహన్యమానము ముహు♦ర్వ్యాభయిష్ఠశాఖాసహ
స్రనితాంతావృతసర్వ దిగ్వలయముం ♦ జంచచ్ఛదోద్భూత వా
యునిరస్తాంబుధరప్రితానము విశా ♦ లోర్వీరుహోత్తంసమున్ ॥ ౧౫౧

మ॥ కని యావృక్షము భూరితేజమునకున్ ♦ క్ష్మాభర్త యాశ్చర్య మొం
ది నిరూపించి తదీయజాతి యిదిగా ♦ నిర్ణీతి సేయంగ లే
కనుమానించి జనార్దనోక్త మిదియే ♦ యై యుండు నంచున్ దలం ౧౫౨
చి నిశాతోగ్రి పరశ్వథ ప్రిహతులం ♦ ఛేదింపగా నెంచెనున్ ॥

చ॥ కడు మృదుళంబుగాఁ దనరు ♦ స్కంధమునన్ బరశుప్రహార మ
య్యెడ నొనరింపఁగా రుధిర ♦ మేపునఁ జింది మహాప్రవాహ మై
జడనిధినీర మంతయును ♦ జయ్యనశోణితరూప మొందఁ
యుడు నృపుఁ డేమిచోద్య మని ♦ యూహపడంగ వితాకు నొందగన్ ॥

ఇంద్రిద్యుమ్ననకు విప్రియుగంబు కనుపించుట.

ఉ॥ కడుదూరంబునఁ దోఁచి రిద్దరు జరా♦క్లాంతాకృతుల్ విప్రు ల
య్యెడ భూనాథుఁడు సూచు చుండఁగనె వా ♦ రేతెంచి రచ్చోటికిన్
వెడఁగున్ బోలిక నున్నయన్నరపతిన్ ♦ వీక్షించి నీ వేల యి
క్కడ నున్నాఁడ విదేమి యీతరు విటుల్ ♦ ఖండించె దో చెప్పుమా ॥

క॥ అని యడుగంగ భూపతియు ♦ హేమహులార ! హరిప్రితీక పూ
జనమున కిందు విగ్రిహను ♦ సల్పఁగ మాధవునాజ్ఞఁ జేసి యి
వ్వననిధి నున్నవృక్షమును ♦ వారక ఘోరపరశ్వథాహతిన్
దునుముచు నుంటి రక్త మిటుఁ ♦ దోఁచె ని దేమివిచిత్రిమో యనన్ ॥ ౧౫౫

ఉ॥ ఇరువురియందు నొక్కఁడు స ♦ మిద్ధమహానిధి పల్కె నిట్లు భూ
వర ధరణీజమున్ నరక ♦ వచ్చునె నీ కటు రమ్ము దాని నీ
పరశువుచేత నీద్విజుఁడు ♦ బల్విడిఁ దుంచెడు నంతదాఁక నీ
శరనిధితీరవృక్షముల ♦ చాయ వసించెద మంచుఁ బల్కనన్ ॥ ౧౫౬

॥ వల్లె యటంచు నయ్యవని ♦ భర్త పరశ్వధ మిచ్చి వాని క
ల్లలనఁ జెట్లనీడలకు ♦ నై చని చూచుచు నుండ వృద్ధుఁడున్

ద్రెళ్లఁగ వైచె గ్రొద్దులి ధ ♦ రించి క్షణార్ధములోన భూమిరు
ట్లిల్ల జయుణ్ మహాద్భుతవి ♦ ధం బని రాజు ప్రశంస సేయఁగన్ ॥ ౧౫౬

తరల॥ అది గనుంగొని మీరు దివ్యుల ♦ టంచు నెంచెద మీతెరం
గుదితసత్కృప నానతిందు మ ♦ హోన్నతాత్మకులార యుం
చుఁ దగ వేడఁగ నెవ్వరైనను ♦ జోద్యమందఁగ నేల నీ
మదిఁ దలంచినగోర్కి చేసరు ♦ మాడ్కిఁ జేయుట చాలదే ॥ ౧౫౭

॥ ఈశ్రమాను పురికిఁ బ ♦ ట్టించుక చనుమందు, నీవృద్ధవిప్రుడే ♦ యేగుదెంచి
నీవు గోరినమాడ్కి ♦ నెరవుగా బ్రతిమలు, గావించు మాటి న ♦ క్కజము గాఁగ
శ్వేతాంగు బలభద్రుఁ ♦ తగాత్రిసుభద్ర, నీలదేహుని గృష్ణు ♦ నిగఁ దలంచి
ధృతి బ్రహ్మచేతఁ బ్ర ♦ తిష్ఠ చేయింపుము, బౌద్ధావతారుఁ డౌ ♦ పద్మనేత్రుఁ
డందు వసియించి నీసపర్యలుగ్రహించుఁ, బుడమి గలవారికెల్లను ♦ భోగమోక్ష
దాయకుం డగు నీకు ని ♦ శ్శ్రేయసంబు, నిచ్చునని చెప్పి విప్రుడ ♦ దృశ్యుడయ్యె॥

రాజు వృద్ధవిప్రుని బ్రతిమలు సేయ నియమించుట.

తే॥ అతడు పరమేశ్వరుం డగు ♦ హరి యటంచు, దలచి భక్తి స్మరించి వం ♦ దనము చేసి
వృద్ధ విప్రుని బ్రార్థించి ♦ యుద్ధరాధి, నాథు డాతని గొని తెచ్చె ♦ నగరమునకు॥

॥ పట్టణంబున కరుదెంచి ♦ బలగములను బంచి యాశ్రమాను పురికి దె ♦ ప్పించి విప్రుఁ
విప్రునర్చించి దీని నీ ♦ విద్యకలిమి, మెరయఁ బ్రతిమలు గావింపు ♦ మీయనఁగ॥

॥ అతఁ డిట్లనె దారువు ♦ లాలయమునఁ, జేర్చి తలుపులుమూసి య ♦ చ్చెంత నరులు
మెలఁగ కుండంగ నియమింప ♦ వలయు నందు, నుండి ప్రతిమలు గావింతు ♦ నొప్ప
మీర ॥ ౧౬౦

కం॥ పని పూర్తి సేయువరకును, ననుఁ బిలువఁగ రాదెవరును ♦ నరవర యవలన్
జనుదెంచి విగ్రహములు త, గ నివేదించెదను మీకుఁ ♦ గౌరవ మొప్పన్ ॥

వ. పని పూర్తియగులోపల దొందరపడి కవాటంబులు దెరచినను, దత్పరిసరంబు మనుజులు మెలంగినను, మీపూన్కి వ్యర్థమగునని చెప్పిన నంగీకరించి రాజు తదుక్త విధానంబెల్ల నొనుసంధించిన నావృద్ధ విప్రుం డాలయాంతర్గతుం డై పని చేయుచుం

జగన్నాథీయము

డె వెలుపలివారికి దారుశాతనాది శబ్దంబులు కర్ణగోచరంబు లగుచుండె నిట్లుపాదశ దివస పర్యంతంబునుం జరుగ నరనాథుండు కాలవిలంబం బోర్వలేని చిత్తవృత్తి వలని ప్రమాదంబునకు లోనై యొక్క నాడు.

రాజు కోవెలతలుపులు యుట.

కం॥ పలుదినము లయ్యె విప్రుడు తలుపులుబంధించి లోన • దానుండెడు న
లజాత్ము ప్రతిమ లెన్నఁడు, సలుపునో యే నెపుడు పూజ •సవరింపుదునో॥

కం॥ పరికింపఁగ ‘‘ధర్మస్యత్వరితాగతి’’ యనుటవినమె • తానెన్నటి
ధరణిసురుఁడు వెలువడెడినో, హరిప్రతిమలు నూఁచు టెప్పు • డలవడియెడునో॥

కం॥ కానిమ్ము చూతు లోపల, దానేమి యొనర్చెడునో కో • ధరణిసురుడటం
చానరపతి ద్వారముదరి, గా నేగి వినంగ నించు • కయు సడి లేమిన్॥

కం॥ నిమ్మన నీ రెత్తి నగతి,నిమ్మళముగ నుండె లోన • నిజముగ ద్విజుఁ డిం
దిమ్మెయి నుండెనో లేదో, వమ్మయ్యె మ ప్రీతంబు • వంచన చేసెన్॥ ౧౬౭

ఆ॥ ముసలిబాపఁ డేడ • నసదృశస్థితి దారు, వులను జెక్కి ప్రతిమ • సలుపు టేడ
కూడు నీళ్లు లేక • నోడక నిన్నాళ్లు, నసురుతోడఁ గూడి • యుండు టేడ॥

తే॥ అని వితర్కించి యే మైన•నగు నటంచుఁ,బరిజనులఁ బంచి తలుపులు•దెరువఁ సి
చూడముది బ్రాహ్మణుఁడుగాన•రాఁడయంగ,హీనములుమూడుప్రతిమల•యుంటనుండె॥

ఆ॥ అతివికారరూప•యుతము లై హస్తపా, దావశిష్టసువిక•టాంగము లయి
యున్న విగ్రహముల • నన్నరపతి చూచి,కడు విషణ్ణుఁ డగుచుఁ • గలవరించె॥

వికృతవిగ్రహములఁ జూచి రాజు పరితపించుట.

చ॥ అకట యిదేటివిగ్రహము • లచు తుఁ జేయుదు నంచుఁ బూని వం
చకుఁ డగువృద్ధవిప్రుఁ డిటు • సల్పె మహీసురుఁ డేడ శిల్పకృ
త్యకలన మేడ నం చెరుఁగ • కద్దిర యీగతి మోసపోతి నే
నిఁక హరిమూర్తు లెట్లు విర•చింతుఁ బ్రతిష్ఠ యొనర్తు నియ్యెడన్॥ ౧౬౮

వ॥ ‘‘శ్రేయాంసి బహువిఘ్నాని’’ యను నార్యోక్తి వినమే అస్మత్కారిష్యమాణహరిప్రతిష్ఠావిధానంబున కిట్లు విఘ్నంబు సమకూరె నేమిసేయుదు నని పరిదేవనంబు సలుపు చున్నంతఁ

రాజున కాకాశవాణి హరియుద్దేశము తెలుపుట,

చ॥ నరవర చింత నొందకు జనార్దను డానతి యిట్టి దారమా
వరునితలంపు గాఁ దనరఁగ వచ్చునె యీదృశరూపధారి యై
ధర వసియింప నెంచె మురదానవభేది విలంబ మేల నీ
వెరవుతలంప కిట్టులనె వే నిలుపం దగు నాలయంబునన్ ॥ ౧౭౪

తే॥ అని నభోవాణి పలుకఁగా నాలకించి, హరితలంపున కన్యథా యగునె యనుచు
నారడిలి తత్ప్రతిష్ఠకై నీరజాత, గర్భుఁ గొని తేర సత్యలోకమున కరిగె॥

రాజు విగ్రహప్రతిష్ఠ నేయింప బ్రహ్మకొరకు సత్యలోకమున కరుగుట.

వ॥ అట్లరిగి సనకసనందన సనత్సుజాత సనత్కుమార, కశ్యపాత్రి వసిష్ఠ విశ్వామిత్ర జమదగ్ని భరద్వాజాంగిరః పులహపులస్త్య విశ్రవః కణ్వగాలవరైభ్య వరతంతు వాల్మీకి భృగు పరాశర చ్యవనభార్గవాగస్త్య సుతపోవాలఖిల్య వైఖానస మంకిమంకిణమాండవ్య దళాదపిప్పలాద శుకశౌనకాద్యనేక మునిగణ పరివేష్ట్యమానుండును, ఋగ్యజుస్సామాథర్వణ వేదంబులును శిక్షాకల్ప నిరుక్త జ్యోతిష ఛందో వ్యాకరణములును, షట్ఛాస్త్రంబులును, పాణినీయ జైమినీయ వైయాసిక కాపిల కాణాదాక్షపాదదర్శనంబులును, నీశకేనకఠప్రశ్నముండక మాండూక్యతైత్తిరీయైతరేయ ఛాందోగ్యబృహదారణ్య హంసపరమహంస కైవల్య శ్వేతాశ్వతరగూఢారుణిక బ్రహ్మనారాయణ మహానారాయణాదిస సహస్రాష్టోత్తర శతోపనిషత్తులును, మనుగౌతమశంఖలిఖిత పరాశర భృగ్వత్రిబుధ హారితశాతాతపకణ్వ కాత్యాయన దక్షసంవర్త వసిష్ఠవ్యాసోశనయాజ్ఞవల్క్య నారదాదిస్మృతులును, బ్రాహ్మపాద్మకూర్మ వరాహవాయుబ్రహ్మవైవర్తభవిష్యోత్తర భాగవత మార్కండేయాగ్నేయ మాత్స్య స్కాంద వైష్ణవ నారదీయ లైంగవామన గారుడ బ్రహ్మాండంబు లను మహాపురాణంబులు పదునెనిమిదియు, నారసింహసాంబ నందాదిత్య కాళికాద్యుప పురాణంబులును మొదలగు చతుర్దశ విద్యలును, నాకృతులు దాల్చి పార్శ్వంబుల ననువర్తింప నష్టాంగయుక్తంబులగు మంత్రలయహఠాది యోగవిద్యలు దివ్యమూర్తులచే నోలగింప గంగా సరస్వతీ కాళిందీ నర్మదా కృష్ణా గోదావరీ కావేరీత్యాది మహానదులతో సముద్రుండొక్క ప్రక్క సేవింప భృగుమరీచికశ్యప దక్షపులహ పులస్త్యాది ప్రజాప్రతులు భవిష్య సర్గోపసర్గ వృత్తాంతంబులు నివేదింప, నింద్రాదిలోకపాలు రవసరంబు లెఱింగి శాసన

ధారులై చరింప, నానానిలింపసంతానంబు లూడిగంబు లాచరింప, గంధర్వాప్సర స్సమూహంబులు నృత గీతంబు లాచరింప, సర్వతోముఖచాతుర్యంబున నవధరించుచు వామాంకంబున నాసనయై శారదాదేవి ప్రణవవీణం బలికించు సంగీతనాదంబు లాలించుచు, బరమానంద కందళితాంతరంగుం డై నిండుకొలువున్న వేల్పుపెద్దం గాంచి సాష్టాంగ నమస్కారంబు లాచరించి, యవసరంబు వేచి క్షణకాలంబు తాళి యనంతరంబు మోడ్పుకేలు ఫాలంబునం గీలించి యద్దేవదేవుని నుద్దేశించి యిట్లనియె. ౧౭౬

సీ॥ నీవ విధాతవు • నిఖిలనిర్ణేతవు, దాస్పితార్థసం • ధాత వీవ
లోకంబులు సృజించి • లోకపాలుర నిర్ణ, యించి తత్పంవిధా • నేచ్ఛ వేద
ములు ప్రసాదించితి • వలఘుమహాత్వకా, లివి నీకుఁ దుల్యుండు • లేఁడు విశ్వ
మందు సురజ్యేష్ఠుఁ • డను పేరు దాల్చెద, వజుఁడవు నీవ వి • ఖ్యాతికాయి
గీ॥ వీవ నీయాజ్ఞ లేనిది • తృణము గదల, నేర దేమని నిన్ను వ • ర్ణింప నేర్తు
శారదాదేవి నీసతి • సకలలోక, జనకుఁడవు నీవు దాత విశ్వప్రణేత॥ ౧౭౭

ఆ॥ అని నుతించి దేవ • యవధారు నీలశై, లేశుఁడైన యిందిరేశునాజ్ఞ
దారువిగ్రహములఁ • దగ వినిర్మించితి, సంప్రతిష్ఠ నీవు • సలుపవలయు॥ ౧౭౮

రాజునకు బ్రహ్మ హరిప్రతిష్ఠ జరిగిన దని చెప్పుట.

కం॥ హరియాన తిచ్చె నీగతి, పరమేష్ఠి ధరిత్రివు • పరతెంచి జగ
ద్గురుఁ డగుమాధవునర్చా, స్వరూపముల సంప్రతిష్ఠ • సలుపుము దేవా॥ ౧౭౯

మ॥ అని ప్రార్థింప దరస్మితాస్యుఁ డయి య • య్యబ్జాతగర్భుండు స
జ్జననాథుం గని నాదులోకమున నీ • వత్కాలమై తోఁచు నీ
యునికిన్ భూస్థలి లక్ష లబ్దములు గా • నొప్పారుఁ గాలంబు పో
రెను నీరాకకు వేచియుండెదరె లక్ష్మీశున్ బ్రతిష్ఠింపఁగన్॥ ౧౮౦

తే॥ పెక్కువేలేండ్లక్రిందనే • పృథివి సంప్ర, తిష్ఠితునిఁ జేసి రా దేవ • దేవు నెల్ల
నరులు సేవించుచును జగ • న్నాథుఁ డనుచు, భక్తిఁ గీర్తించు చున్నారు •
పార్థివేంద్ర॥ ౧౮౧

కం॥ కలియుగమున బౌద్ధాకృతి, కలితుండై విష్ణుఁడా జగన్నాథునిలో
నిలిచె నిజాశ్రిత కోటికి, సులభంబుగ ముక్తి నిచ్చు • చున్నాఁడు సుమా॥

జగన్నాథీయము

తే॥ అట్లు గావున నీ వింక నరుగుముర్వి, కాజగన్నాథు సేవించి యభిమతము
బడసి కైవల మొందుము వసుమతీశ, యేను నీతోడ నటకు రా నేల యింక

వ॥ అని చెప్పిన నింద్రద్యుమ్నుం డధోముఖుండును విషణ్ణచిత్తుండును
చేయునది లేక తోడనె వసుధాతలంబున కరుదెంచి.

రాజు భూలోకమునకు వచ్చి జగన్నాథుని దర్శించుట.

చ॥ కనుఁగొనె వర్ణభేదములు గైకొన కెల్లరు వాసుదేవునిన్
జను వమరం భజించుచుఁ బ్రసాదము గైకొనుచున్ నితాంత పూ
జనలఁ బ్రసన్నుఁ జేయుచు సంజప్రము నూరులు మాఱు నర్వదై
యొనరు నివేదనంబులు సమ్ము వ్యలభక్తి నొనర్చుచుండఁగన్॥ ౧౭౫

॥ దేవదేవ జగన్నాథ దీనరక్ష, నీలశైలేశ కరుణాలవాల మమ్ముఁ
బ్రోవు మనుచును జను లెల్లఁ బూజ సేయ, నాత్మసంచితమూర్తుల నందు
గనియె॥ ౧౭౬

॥ సంపూర్ణచంద్రికాచ్ఛాయఁబ్రకాశించు, బలరాముఁ డొకప్రక్క పరిఢవిల్లఁ
దప్తకాంచనకాంతి దర్శనీయాకృతి, నడుమ సుభద్రవిన్నాణ మొప్ప
సజలవలాహకశ్యామాంగుఁడై జగ, న్నాయకుం డొకచక్కి నలువు మీర
తాను యించిన దారువిగ్రహములే, సంప్రతిష్ఠితము లై సకలజనుల

॥ చేతఁబూజింపఁ బడుట వీక్షించి యతఁడు, దనకు నట్టిభాగ్యంబు లే కునికిఁ
యాజగన్నాథుని నెదుర సాష్టాంగ మొరఁగి, యతివిషణ్ణమనస్కుఁడై స్తు
యొనర్చె॥ ౧౭

దండకము.

ఓ నాథనాథా జగన్నాథ మన్నాథ లక్ష్మీసనాథా సదాధార సద్భక్త మం
దార మాణిక కేయూరహారాదిభూషా రామాకృతీ శ్రీపతీ కేశవా మాధవా పు
రీకాక్ష భక్తానుకంపామహాదీక్ష సచ్చిన్మహానంద సద్విగ్రిహా శాశ్వతానుగ్రిహా
శంఖచ కాబ్జశార్ఙ్గాదిహస్తాప్రశస్తా నిరస్తాశ్రితాపఘ్ననధ్వాంత నిత్యప్రకాంతా సహస్రా
ర సంకాశ భవ ప్రకాశా రమేశా సురద్వేషినాశా ముకుందా మహానందకందా
లినీలాంబుముక్పారుశా ర భవ్యపరికారా తటిద్వ్యా కాచారుసౌవర్ణచేలా సముద్రక్ష
ణోద్వేల కారుణ్యశీలా హృషీకేశ పాపప్రణాశా నృసింహా విపన్నావనాత్యంతరంహో
విధూతాంహ నీబో లో మేడిపండ్లం బలెన్ నల్వ గ్రుడ్లుం బనంటుల్ దగన్ వేన

ఉండు నిన్నిట్టివాఁ డంచుఁ గొండాడ నీచైదముల్ ఘాని లెక్కింప నీయుక్కి యూ చంద మంచాడఁ బాఱఁబల్కులే జాల వేనెన్న నెవ్వాఁడ నోరేఁడ నక్షోములం గల్గు నప్పేడ నీపాక్కఁటం దమ్మిలోఁ బుట్టి నాఁ డెల్లవేల్పుల్ నినుం జూడఁగాఁ జాలరో మాయకాఁడా తొలిన్ మేటి పాఱఁబల్కులం మాటి మున్నీటిలోఁ దూఁటి తాటోటురాకాసి నక్షోములయ్యం దటాయింపఁగా నోపి బల్చేపవై యేపునన్ వాని పేర్వాపి తొల్మిన్కులన్ జమ్మ వేకడన్ బల్మిఁ దొల్వేల్పులన్ వేల్పులం బాలసం దఱింబుఁ ద్రచ్చంగఁ గవ్వంపు బల్కొండకున్ మోపు లేకత్తై నీటన్ మునుంగన్ గదన్ నూటి తాఁబేటి వై మీటవే బంగరుంగండ్ల బల్మేపురేఁ డుక్కునన్ గ్రక్కునన్ నేల యెల్లన్ వడిం జుట్టి తాఁ జంకలోఁ బెట్టి మున్నీటిలోఁ డాఁగ నారాఁగకై పంది వై క్రిందుగన్ వాని మర్దించి యేపారఁగాఁ గోడపై మీరునమ్మన్న చారం బలేన్ వేబులిన్ గుఱ్ఱచ్చి పై కెత్తవే, దిట్టఁడై పట్టితో నీసు రాపెట్టి యా చుట్టువాల్దాల్పు లేఁడెందు లేఁడుండె నే నిందుఁ జూపింపరా యంచు బల్గంబమున్ వ్రేయ నంతన్ దటానన్ బెటాలంచు నీయెల్లయున్ దల్లడిల్లన్ వెసన్ బ్రద్దలై కంబమురాఁత లూఁగన్ బొగల్ మంటలున్ జంటలై మింట నంటన్ మిటారించుమన్ వేఁడిచూపుల్ మిడుంగుర్లుగాన్ గ్రుమ్మరింపంగఁ బెన్ బొబ్బలన్ నిబ్బరం బేది బల్మొమ్మగుడ్డుం గముల్ పల్లటిల్లన్ బసన్ రోసమే రూపు గన్నట్లుగా మానిసిన్ సింగపున్ రూపుతో వచ్చి బల్టిన్కలో హెచ్చఁగాఁ గ్రచ్చరన్ బూని రాకాసిమున్నీని వేగోరులం జీరవే మేన వేఁగన్నులం దాల్చు నప్పాదుషానిట్టి పోరం జెరం బెట్టి దిట్టంబునన్ ముజ్జగంబుల్ ఖడాయించి తానేలుచున్నట్టి తొల్వేల్పు రేనిన్ గనన్ బొట్టికుఱ్ఱండ వై పట్టుగోఁచిన్ మెడన్ జన్నిదంబున్ బెడంగొప్ప గొడ్డుం పడిం బూని లేవడ్డు వేసంబునన్ డాసి మూడంజలీ నేల యిమ్మంచు గొన్ వేఁడి మూడంజలన్ ముజ్జగంబుల్ దగం గొల్చి యచ్చాగపున్ సోఁకుమన్ని నడుంగంటఁగన్ దొఱ్ఱక్కవే మొక్కలంపున్ ధరామండలాఖండలక్కార్తవీర్యార్జునస్ఫూర్జదూర్జస్వలోద్వేలబాహాసహస్రాటవీచ్ఛేద నోద్యత్కుఠార స్ఫురద్ఘోరధారాదురాలోక సమ్యక్ప్ర చారాతివిచ్ఛిన్నరాజన్యమూర్ధన్యకంఠప్రణాళస్రవచ్చంచదస్రప్రచారప్రక్లిప్త ప్రాదాపాదితాంచన్నివాసాంజ విన్యాససంతర్పితాత్మీయ పిత్రౌఘసాహిత్యకౢప్తస్వర్గ మార్గీయ సోపానభాక్షత్రమూర్ధప్రకాండ ప్రతిన్యాసకృత్ప్రశౌర్యప్రభావాండ మాసాబ్జగర్భాండభాండుండ వై జామదగ్న్యన్వవాయాబ్ధిసోముండ వై మున్ను రాముండ

వై యుండవే తండ్రిసత్యంబు పాలింప భూపుత్రిసౌమిత్రియుక్తా వెంటరా గొంటు రాకాసి రామనిక్షిప్తయైన యద్దండకారణ్యసీమన్ ద్విసప్తాబ్దసంచారివై చేరి వేడన్నిరాచారిరాచారులన్ గావఁగానెంచి చంచన్నిశాతాస్త్రధారాప్రవర్షంబులీలంబరగించి మాద్యత్త్రరాడ్త్రియామాచరవ్రాతమున్ గూల్చి యాభ్రాతృవిద్వేషి యౌవాలి మన్మాలితుం జేసి జాగ్రత్కృపాసక్తి సుగ్రీవు నద్రీవుఁ గావించి కిష్కింధ యేలించి మున్నీటిపై రాలు దేలించి శాఖామృగానీకినిం దెచ్చి యాలంక పై దండు వెట్టించి పౌలస్త్యు సభ్రాతృపుత్త్రాశ్రితామాత్యబంధు ప్రకాండంబుగాఁ ద్రుంచి యాకైకసీభూకసీయున్ దయాయుక్తి లంకాధిపుం జేసి యుర్వీతనూజాతతోఁ బ్రీతి నేతించి సాకేతనాథుండవై సర్వలోకాభిరాముండవై నీదునామంబు సంసారవారాశి సంతారకం బై విరాజిల్లఁగాఁ జేయవే యాదవేంద్రాన్వయం బందు నద్దేవ గర్భవారాశికిం బూర్ణచంద్రుండవై సాంద్రచంద్రాంశు దేహచ్ఛవిన్ దోఁచి సంకర్షణాఖ్యన్ వినీలాంబుముక్త్వారుశారీరరోచిష్ణుతన్ గృష్ణనామంబునున్ దాల్చి కంసాది దుష్టాసురశ్రేణి మర్దింపవే దుర్దమక్ష్మాభరక్షేపణోల్లాసతన్ మించవే నీస్వభావం బనిర్దేశ్య మోదేవ నిత్యంబునున్ నిర్గుణంబున్ నిరాలంబమున్ నిర్వికారంబు నిష్కల్మషంబున్ నిరూహ్యంబు నిర్ద్వంద్వమున్ నిర్విశేషంబు శుద్ధంబు బుద్ధం బనాదనంత మాత్యంతికానందకందం బనిర్వాచ్య మేకం బనాలోక ముస్తోక మప్రాకృతం బద్వితీయంబు నావెల్లు నీవే త్రయీమూర్ధమార్గంబులున్ వ్యాఖ్యమానీస్వరూపంబు పంబునుంబోలె నాజ్ఞానమహాచక్రపీఠాంతరాలక్ష్యలక్ష్యంబుగాఁగన్ మహాయోగు లీక్షింతు రో దేవదేవా కృపాదృష్టి నీక్షించి రక్షింపవే మ్రొక్కెదన్ నామొ రాలింపవే సర్వలోకైకనాథా జగన్నాథదేవా నమస్తే నమస్తే నమః

చ॥ అని వినుతించి దేవ యకటా నను మోసము సేయ నెంచుటల్
చనునె త్వదుక్తమార్గమున సారసగర్భునిఁ దేర నేఁగఁగా
నను విడనాడి వేఱ గుజనంబుల చేతఁ బ్రతిష్ఠఁ గైకొనన్
జనునె ముకుంద నిన్ను మది నమ్మిన యందునకున్ ఫలం బిదా॥ ౧౮౯

॥ అకట యింద్రద్యుమ్నుఁ డాలయాదులు గట్టి, దేవునియందుఁ బ్రతిష్ఠ సేయ.
జాలఁ డయ్యె నటంచు జను లాడునపనింద, భరియింపఁజాల నో పరమపురుష

పొసఁగ నన్నును వెట్ట భుజియింపఁ జాలని, వానికై పడి రిత్త వాఁడ నైతి
జన్మ మింకేల యో జగదీశ నీపాద, సన్నిధి దేహ విసర్జనంబు
.॥ సలుపుదునటంచు భూరివిషణ్ణచిత్తుఁ, డగుచు గళ ముత్తరింపఁగా నలఘుపరశు
వెత్తి వేసికొనంగ నుంకించి యున్న, యమ్మహారాజు సాహసం బవధరించి॥

చ॥ వనరుహలోచనుండు బలవంతము సెల్లనె మానుమాను మో
జనవర యేటి తగని సాహస మాఁగు మవశ్యభావి యా
పనియటులాగునే తగనిప ట్టిది యేటికి యెవ్వ రెట్లు చే
సి భవదీయకర్తృతముఁ జెందునె భంగము దెన్నిభంగులన్॥ ౧౯౦

తే॥ కర్తవును గారయితవు నిక్కముగ నీవె, మత్ప్రతిష్ఠకు నీపేరు మారఁగలదె
ధర్మకర్తవు నీవె సత్యముగ మాకు, సంశయం బేల నిందుకు జనవరేణ్య॥

వ॥ నృపాలా నీ కిందు సందియంబు వదల దేని నీపేర వేరుగ మండపాలయంబులు నిర్మింపుము, ప్రతివత్సరంబు నాషాఢశుద్ధపూర్ణిమ కచ్చటకు విచ్చేసి బ్రహ్మోత్సవం బచ్చట నవధరించి యందుఁ బదిదినంబులు నివసించెద నప్పుడు మమ్ము సేవించినవారిని సంవత్సరంబు నెడతెగక సేవించినఫలం బగు నిది నమ్ము మని యాశ్వాసించి యందునకుఁ బూర్ణంబుగఁ బరితుష్టచిత్తుండు గా కున్కి యెరింగి మరల ని ట్లనియె.

తే॥ భూతలాధీశ కలి నవధూత వగుచు, నీవుజన్మింపఁ గల వప్డు నిశ్చయముగ
మత్కళాదారురూప నిర్మాణ మమర, నిలస్థలాంతరముననన్ను నిలుపఁ గలవు॥

వ॥ అందు మత్కళావేశంబు గావించి జగన్నాథాఖ్య వహించి భక్తజనానుగ్రహంబు సలుపఁ గలవాఁడఁ గడచినపనికిఁ జింత సేయకుమని నిర్దేశించిన నిందద్యుమ్నుఁడు కొండొక దెరి యమ్మురారిచరణారవిందంబులకు సాష్టాంగ మాచరించి తదుక్తమార్గంబున నూతనమండపాలయంబులు గట్టించె నందు భగవంతుం డనువత్సరంబును బదిదినంబులు నివసించు చుండు నని చెప్పుటయు. ౧౯౪

ఆశ్వాసము.

శా॥ ద్రాగుత్సారిత భక్తసంచయ విపత్ప్రస్తావనిస్తాపక
ద్యోగీంద్రాంచితలక్ష్యచిన్మయపరవ్యోమాంతరాస్తోక తే
జోగణ్యాకృతి సారసారసభవస్తోత్రార్హచారిత్ర శ్రీ
ప్రాగల్భ్యాన్వితచారు నూత పుర విభ్రాజిష్ణుధిష్ణ్యాశ్రయా॥ ౧౯౬

కం॥ షణతరవిక్రమ ఖర, దూషణదుర్వారగర్వ • ఘూనవదనుజ
ప్లోషణబాణధురీణ వి, షణరాజ్యప్రదాన • విద్యాధీనా॥

మాలిని॥ సకల సుగుణజాలా • సాధుసంత్రాణశీలా
ముకురనిభకపోలా • మోక్షసామ్రాజ్యమూలా
వికటదనుజకాలా • విస్ఫురత్కీర్తిమాలా
సుకృతచయవిశాలా • సూరిలోకానుకూలా॥

గద్య.

ఇది శ్రీమద్వృషాకపి కృపాకటాక్ష పరివర్ధిత సహజసారస్వత
సమ్పాదిత ప్రబంధకవిపంచాననబిరుదాభిరామ విశ్వామి
త్ర బ్రహ్మర్షి సంప్రదాయాడవి నందగిరివంశాబ్ధిసో
మసహజ సౌహృదమహోద్యమ సాంబ
శివవేంకటప్పరాయకవి లలామ
వినిర్మితంబగు శివవేంకటీ
య గ్రంథమాలయం
దుత్తృతీయపుష్ప
జగన్నాథీయ
మహాప్రబంధ
మునద్వితీ
యాశ్వా
సము.

జగన్నాధీయము.

తృతీయాశ్వాసము.

:0:

కం॥ శ్రీమత్పూర్వపురోత్తమ, ధామారవికోటిధామ । దళితనిశాట
స్తోమాసమధికసద్గుణ, సీమాసంపూర్ణకామ । -తారామా॥ ౧

వ॥ సూతుండు శౌనకాదుల కిట్లని చెప్పె నప్పగిది నారాయణశర్మ శ్రీజగ
న్నాధస్వామిచేఁ బ్రిదత్తవరుం డైన యనంతరంబునఁ గొంతకాలంబునకు. ౨

కనకాకరపురవర్ణనము.

కం॥ అరిగెం గృతత్రేతాద్వా, పరములు కలియుగము సొచ్చె । బల మరి ధర్మా
చరణము లోపించుటచే, నరులకు నజ్ఞానతమము । నన్ బోధ మరన్॥ ౩

తే॥ దురితభూయిష్ఠ మైనయ । త్తరిన బోధ,లిద్ధహృదయుల నరుల స । ముద్ధరింపఁ
బరమకరుణాస్వభావుఁ డౌ । హరిధృతావ,తారుఁ డగుటకు ననువగు । తరి ఘటిల్లె॥

వ॥ అట్టిసమయంబున.

చ॥ కల దొకపట్టణం బవని । కాంతకుఁ బాపటబొట్టు నాఁగ ను
జ్జ్వలతరసంపదాకరము । బంధురధర్మచరిష్ణుమానవా
కలితము పూర్వవారియుప । కంఠమునన్ గనకాలవాల మ
న్నలు వగుపేరు సార్థక మొ । నర్పఁగ నయ్యలకాపురం బనన్॥ ౪

ఉ॥ వేధ జడస్వభావమును । వ్యర్థతయున్ బయికొన్నసర్గసం
పాదన యారతారలుగఁ । పల్మరు సేయువిధాత చెయ్వులం
గా దని వేదశాస్త్రముల । కల్మి సమంచితకార్యదక్షతా
సాదరచిత్తు లైనచతు । రాస్యులు బాడబు లుందు రచ్చటన్॥ ౫

ఉ॥ ధాత లి ంచినట్టిలి । తంబులు చెల్లును వానితోడనే
భూతలమందు బుద్ధిపరి । పూర్ణత నచ్చటిరాజకార్య వి
జ్ఞాత లమాత్యశేఖరులు । త్క్మాసురు లోపిక వ్రాయుఁ వ్రాఁత లా
తమయూఖకారము న । శింపక మించు జను ల్నుతింపఁగన్॥ ౬

మ॥ అపరోదోద్ధతటిల్లతావితతిభా • యస్సర్వతో వ్యాప్తి చే
విపులాలోకన కరంబుగఁ దగన్ • వెల్గొందుశూరాగ్రగా
స్తపరిదోతితమండలాగ్రగతి కెం • చన్ దారిఁ జూపంగఁ దా
నిపుణామాత్య సమగ్రబు కలనా • నిస్తంద్రచాతుర్యముల్ ॥ ౯

చ॥ కడువడిఁగా మిడుంగురులు • గ్రమ్మి కనన్ మిరుమిట్లు గాంచఁ బైఁ
బడి సెడ లేనిశూరకర • వాలహతిన్ గిఱిరింప వచ్చుఁ గా
కడ రెడు నీతిసారమున • నడ్డము లేనిప్రయోగవైఖరిన్
మడిమలు ద్రొక్కి వచ్చెడు న • మాత్యుని ప్రజ్ఞకు డాఁగ వచ్చునే॥ ౧౦

ఉ॥ అదిమి సమస్తవైరివసు • ధాధిపులన్ గడ గొత్తి రాజసం
పద లాగిఁ గ్రొల్లవార గరి • మ న్ననురాజ్యవిభూతి నిల్పఁ గాఁ
జదు రగురాజుబాహుబల • సైన్యబలంబులు గావు కారణం
బుదయదమాత్యమంత్రబల • యుక్తి బలంబులు గాక యెయ్యెడన్ ॥ ౧౧

చ॥ అవనివిభుల్ సగౌరవస • మంచదమాత్యపదంబులందు ని
ల్ప విపులధీచమత్కృతులు • ప్రస్తుతి కెక్కి దదీయరాజ్యవై
భవము నుదాత్తభంగిఁ బరి • పాలనఁ జే సి జగన్నుతప్రభా
వవిపుల రులన్ గనిన • భవ్యులు గారె నియోగిభూసురుల్ ॥ ౧౨

లింగరాజు చరిత్రము.

ఉ॥ అట్టినియోగివంశకమ • లాకరభాస్కరు లై సుకీర్తిఁ జేఁ
బట్టి హారీతమౌనివరు • పావనగోత్రభవుల్ వసింతు ర
ప్పట్టణమందు వారల న • భంగురధీవిభవో జ్జ్వలుం డనన్
గట్టిగ భూమిభృత్సభల • ఖ్యాతి వహించెను లింగరా జనన్ ॥ ౧౩

కం॥ ఆలింగామాత్య వరుఁడు, భూలోకబృహస్పతి యనఁ • బొగడికఁ గని భూ
పాలాగ్రసరుఁడు మధ్వశు,లాలంకారుండు మెచ్చ • నలరెం జాలన్ ॥ ౧౪

ఉ॥ లింగని కీర్తి సంపద స • లింగనిషిద్ధునివామదేవమూ
ర్తిం గని మేచకాంబరుఁడు • లిం గని నీలగళాంకితున్ ద్రిశూ
లిం గని ప్రాంతసంచరద • లిం గని తెల్లనిఋష్మిఁ బన్నగా
చ్చందనద్రుమపటు • లిం గని పల్వురు నీసడించెదున్ ॥ ౧౫

తే॥ అతనియిల్లాలు సద్గుణో•న్నతికి మేలు, సాటి యనఁ జాలు వా త్రిలో•చనునియాలు
పున్నెములఁ గాలుఁగనికగం•బునకుఁ జాలు, నలరు బ్రోయాలుతలబంతి• యనఁగ జాలు

కం॥ పౌలోమియుఁ నింద్రుఁడుఁ గమ్రలాలయయును హరియు శీత•లావలిభృద్వాం
శాలంకారయు శివుఁడును, బోలఁగ దంపతులు దగి రం•పూర్వప్రీతిన్॥ ౧౭

ఉ॥ పూవును దావివోలెఁ గడుఁ • బొందిక యై కనువారు మెచ్చ న
ప్పావనశీలు రెందు నెడఁ•బాయనికూరిమి మన్చి నుండి రొం
డేవిధమందునన్ గొఱఁత • యించుక లేక మెలంగు చుండఁగా
నెవ్వ జనించె నంత సుత•హీనతచే నటమీఁద వారికిన్॥ ౧౮

ఉ॥ కోమలలీలఁ బల్కు నెల•కోయిల గుమ్మరఁ జాలనట్టి క్రొ
మ్మామిడితోఁట చారుసుష•మాసముదంచిత పూర్ణచంద్రిమ
శ్రీమెఱయింప లేనినిశ • చెన్నగుక్రొన్ననకంపుముద్దులన్
జేరిచుడిసూపుపుత్రికుఁడు • దిమ్మర లేనిగృహంబు నొక్కచే॥ ౧౯

చ॥ జిలుగుమెఱుంగువెన్నెలలు • చిల్కుచుఁ గుల్కు నలంతినవ్వు ప
న్నోలకలఁ బర్వఁ గ్రమ్మికొను•ముంగురు లేకకలంకజోకఁ గా
జిలిబిలిముద్దుపల్కుసుధఁ • జిల్కుసుతాననపార్వణేందు మం
డలమును జూడఁ గబ్బ గను•నాగృహి జన్మఫలాబ్ధి యెయ్యెడన్॥ ౨౦

॥ తనరుమాధుర్య మెం•తయుఁ గల్గి మెచ్చఁగాం, చియుఁ బండుపండని•చెరకుబెరుకు
సకలదిక్కులు నిండు•సౌరభం బిడుపూవు, దగఁ గాయ కాయని• మొగలిదిగులు
సంతతామోదని•స్తంద్రి మయ్యును బీజ, మహిమఁ గాంచనివిరి•మల్లెయొల్ల
మహితసజ్జనబహు•మత మయ్యు సత్ఫలో, త్సవము నొందఁగ లేని•లవలితవళి

గీ॥ సతతనానావిధైశ్వర్య•సహితమగుచుఁ, దనరుకాపుర మొనరియుఁ•దనయుముద్దు
మోముఁగన లేనిగృహమే •గీముగోము, తలఁచిచూడంగ నెందు వ్యర్థములు గావె॥

లింగరాజు సంతానప్రాప్తికై చింతించుట.

తే॥ అట్లు గావున సంసార • మనెడువృక్ష, మునకు ఫలరూప మైనట్టి•పుత్రజనన
సిద్ధి లేమికి మిక్కలి • చింత నొంది, యెలమి తొరుగఁగ నద్దంప•తులు గడంగి॥

చ॥ ప్రతిములు పెక్కు చేసిరి సం•పర్యలు భూసురకోటికిన్ సమం
చితగతి నాచరించిరి వి•శేషవిధంబుల -గ సేవ లా

వృత్తి నొనరించి రీడితచరిత్రులఁ బెద్దల నాశ్రయించి రీ
ప్సితగతి దానధర్మములు ◆ పెక్కు లొనర్చిరి పూని దంపతుల్ ॥ ౨౩

కం॥ వన మెల్ల బత్తిరియును నెం, దును గలరాయెల్ల దేవుఁ ◆ డుగ వారలు నో
చిననోము లేమి చెప్పుదుఁ, దనయోదయవాంఛితాను ◆ ధావితమతులై ॥

తే॥ విసిగి వేసారి యిట్టు లవ్విప్రదంప, తులు చిరం బగుకాలముఁ ◆ ద్రోచి యెట్టు
లేని నాశ్రితవితతిరక్షింపఁ గర్త, నిజము పురుషోత్తముఁడె యని ◆ నిశ్చయించి ॥

కం॥ కలియుగమందు మానవని ◆ కాయము నెల్ల నుదగ్రదుష్కృతా
కలన మడంచి తత్సకలకాంక్షిత సిద్ధులొసంగ ప్రోవఁ గాఁ
దలఁచి ధృతావతారుఁ డయి ◆ ధారుణి నీలగిరీంద్ర శృంగమం
దెలమి వసించె సర్వజగదీశ్వరుఁ డా పురుషోత్తముం డొగిన్ ॥ ౨౬

వసంతతిలక

ఆర్చావతార కలితుం ◆ డగు వాసుదేవున్
జర్చించి కొల్చిన నరుల్ ◆ సకలార్థసిద్ధుల్
వర్చోయశోవిభవముల్ ◆ ప్రబలన్ ముముక్షా
చర్చామవస్తు లగుచున్ ◆ జరియింతు రుర్విన్ ॥ ౨౭

చ॥ అసదుఁ బురాణసూక్తముల ◆ యందు వినంబడ నాలకించి త
న్మొనసిన దుష్కృతంబు లెడలించి యభీష్ట సిద్ధి సేయఁగా
ననుపమనీలశైలశిఖ ◆ రాగ్రచరిష్ణుఁడు వాసుదేవుఁడే
ఘనుఁ డగువేల్పటంచు మదిఁ ◆ గాఢతరం బగు నిశ్చయంబునన్ ॥ ౨౮

జగన్నాథుని రాజదంపతులు గొలుచుట.

వసంతతిలక.

ఆవిప్రదంపతులు శ్రీహరినీలశైలా, గ్రావాసుఁ జక్రధరు నత్యనురక్తి మీరన్
సేవింపఁగాఁ దివిరి చెచ్చెర నేగి రాల, క్ష్మీవల్లభాఢ్యపురికిన్ జిరభక్తితోడన్

మ॥ పురికాదంపతు లేగి నీలకుధరంబుం జూచి తత్క్షేత్ర ని
ర్భరకళ్యాణ ఫలంబు నాఁ దనరు నింద్రద్యుమ్న కాసారవా
పరిషిక్తాంగకులై సమస్త దురిత ◆ ప్రధ్వంసకుం డైన శ్రీ
హరి దర్శించి కృతార్థచిత్తు లయి రత్యంతప్రమోదంబునన్ ॥ 30

తరల॥ హలధరుం డొకచక్కఁ బూర్ణశశాంకబింబము కైవడిన్
వెలయనీలనలాహకద్యుతి వెల్గు కృష్ణుఁ డొకొక్కడన్
మెలఁగఁ గారు మెరుంగుపోలిక మించమధ్యను భద్ర తా
నలరఁ గన్గొని దృక్ప్రియుక్తి కృతార్థతన్ గన మ్రొక్కుచున్॥ 3౧

౭౦ గారము.

ఓ జగన్నాథ భువనోదయనిదానమై, పాలుపుఁగనునీదైనపాక్కుటఁ గలిగి
జలజాననుం డఖిలజగములను గలిగింప,సంరక్షకుండ వయి సతతము నీవు
పాలించుగర్త వయి పరమకృపాళుఁ డనుచుఁ, బ్రస్తుతి నొందుచునంబరమేశ యెపుడు
మాబోఁటిదీనతతిమనఁద్రోచుచున్నావు,మానమస్కృతులుగొనుముమన్నించిదేవ॥

ఉత్సాహ

అనుచు నిన్ను వేడు చుంటి మఖిలలోకరక్షకా
వినుము నీలశైలవాస విన్నపంబు మాకు నీ
కనికరంబుకంటె దిక్కు గలదె యెందు నీదు ప
ద్వనజయుగమె శరణ మనుచు వచ్చినార మీశ్వరా॥ 33

వెండి

మాపాలికి నీసత్కృప మరివజాంగి గదవె పరాత్పరుఁడవునీవెగదాజగములు
నీవలనన్ విలసిల్లును నీలోపల వెలుపలను, నిండి యుండుదువుగదానిక్కముగను
వాసువాఖ్య నీ కొప్పెను వాసవాద్యమరవినుత,యీజగన్నాథాఖ్యయిట్లనీవ
సెల్లజగంబులు నేలుట హేతువుగాఁగలిగెఁజుమీయెన్నంగఁదరమెమాకు శనిన్ను
॥ శ్రుతిశిరోవీధులందు నీచొప్పెరుంగ, రాదు బ్రహ్మాదులకు నీతెరంగు లేదు
నీకు సములును నధికు లెన్నినను లేరు, నీవ పరమేశ్వరుండవు దేవదేవ॥ 3౪

పంచచామరము

చరాచరాఖిల ప్రపంచసర్గరక్షణక్రియా
పరాయణాత్మ శక్తియుక్త భవ్య ర్తిసంశ్రియా
నిరీశ నిర్వికార నిత్య నిర్వికల్పవైభవా
పరాత్పరా వరప్రదాత్మ భక్తపాలనోత్సవా॥ 3౫

క౦॥ అని పెక్కుగతుల వారలు, వినుతించి నిష్టసిద్ధి వెస నగుటకు న

యనఘు జగన్నాథునిఁజింత, తనచేయుచుఁదపముసేయఁ • దలఁచినియతులై॥

॥ అచట నింద్రద్యుమ్న • మనియెడుసరమునఁ, రమున బోధిద్రుమా • గ్రమునవనిలి,
తత్తీర్థమున గృతస్నానులై యిరుప్రొద్దు,నాజగన్నాథు నత్యంతభక్తి
నారాధనము చేసి - యాదేవుని ప్రసాద,మర్థి భుజించి యన్యంబు మరచి
తన్నామమంత్రంబు • తద్దయు నిష్ఠతో జపియించుచును ముని • శ్చయమననుౘ

ఆ॥ లగుచు రేల్పవళ్లు • నాతపశీతాది, బాధలెల్ల మరచి • పరమనియతి
మెరయఁ జూచువార • లరుదిది యన గాఢ, తపము సలిపి రద్భుతముగ వారు॥

వ॥ ఇవ్విధంబున నవ్విప్రదంపతులు తపోనియతిం బ్రవర్తించుచున్న సమయంబున. 3౦

శరదృతువర్ణనము.

కం॥ ఒనరిన ఘనోపరోధము, చనఁ బంక మడంగి దిశలు • సరళములుగ రా
జనుపమకాంతి వెలుగంగఁగఁ, జనుదెంచె శరదృతు వటఁ బ్రస న్నంబగుచున్

చ॥ అరయఁగ నెంత జీవనదు • లంచు ఘనుల్ పొగడొందు చున్నబం
ధురవను సంప్రచారముల • తో నట రాజు వెలుంగఁ జొచ్చినన్
బొరిపొరి నిల్చి వెల్లనయి • పోవరె తా రవలంబహీనతన్
బొరసినవారిచందములు • పోలదలంచిన నిట్టివే కదా॥

కం॥ ఘనులయిన నేమి మరిజీ, వనదాతలె యైన నేమి • బహు నైల్యముఁ గ్రొ
మ్మిన వారిచెలిమిఁ బంకం, బెనసెను భువిరాజు దాని • నెడలించె వడిన్॥ ౪౦

॥ తమవిభుఁడు దక్షిణాసక్తిఁ దవిలిమంద, రశ్మి యగుచుండఁ దమశత్రురాజుసద్వ
నూ(?)లతనుత్తరస్థితి • ననికిఁ గుందు, కరణిమైన్యంబుఘటియించెఁ గమలములకు

చ॥ వితతసితాభ్రఖండపరి • వేష్టితమై గగనాంగణంబు శో
భిత మగుచున్ ధరిత్రియును • విస్ఫుటకాశసుమప్రకాశ భా
సిత మగుచున్ నభోనుకృతి • జెల్వుమిరెన్ గువలప్రకాండ సం
గతతటినీప్రతానము వి • కస్వర లఁ దవర్చెఁ దద్గతిన్॥ ౪

చ॥ ఉదయము నొంది పుష్కర ప • దోద్ధతిఁ గైకొని చారుతారకా
పదమునఁ గుంభసంభవుఁడు • భాసిల దద్విమలాంబుసంగతిన్

బొదలి సపంక దిగ్గజల • పూర మొగిన్ గతశానుషక్తిపై
నొదవిన కైనడిన్ విరిగి • యొప్పె వినిర్మలతాసమున్నతిన్ ॥ ౪౪

తే॥ ఘటభవాయోగ మొదవఁ బంకంబడంగి, మహితమైతోఁచె జలము నైర్మల భంగి
సాధుసంగతిఁ బంకప్రసక్తి తొలఁగి, విమల మగునంతరంగము • విధముగలిఁగి॥

రాజునకు జగన్నాథుండు వరంబొసంగుట.

చ॥ పొలుపగు నచ్ఛదీధితులు • పొంగ నభోంగణమంతు నిండఁ జిం
పలరఁగఁ బొంగి నింగి నొర • యంగఁ దరంగము లుల్లసిల్లు న
క్కలశపయోధిఁ గూర్కెడలి • కంజగళాత్ముఁడు పాపసెజ్జపై
వెలయఁగ నావులించి కను • విచ్చి సముద్ధితుఁ డయ్యె నొయ్యనన్. ౪౫

చ॥ మెలకువనొంది నిష్ఠకలి • మిన్ దనమీఁద మనంబునిల్పి లో
నలయక నేకచిత్తత న • హర్నిశముల్ దపమాచరించు న
య్యలఘుల విప్రదంపతుల • నాత్మఁ దలంచి తదీయ వాంఛితా
కలనము సిద్ధిసేయఁ గృపఁ • గైకొని యా కమలావిభుం డొగిన్ ॥ ౪౬

చ॥ తలఁ పఖిలంబు భక్తి భరి • తంబుగ శ్రీహరిపాదపద్మ సం
కలితము చేసి భూసుర శి • ఖామణి యాత్మమనోరథంబు స
త్ఫలదము సేయవే యనుచుఁ • బ్రార్థనసేయుచుఁ గూర్కునొందఁగాఁ
గల నొకనాఁడు గన్పడి జ • గత్పతి యిట్లనె సుప్రసన్నుఁడై॥ ౪౭

ఉ॥ మెచ్చితి నీదుభక్తికి స • మీహితవాంఛితసిద్ధి నీకు నే
నిచ్చితి నింక నీవు జని • యించుఁ దనూజుఁ డొకండు మత్ప్రసా
దోచ్ఛ్రయపాత్రుఁ డావరగు • నోజ్జ్వలుచే భవదీయవంశము
న్దొచ్చెము లేనికీర్తి విభ • వోన్నతిఁ గల్గు మదీయ సత్కృపన్॥ ౪౮

తే॥ అనుచు వరమిచ్చి యాదేవుఁ డంతమరిఁగి, పోవ మేల్కని కలఁత సొంభూసురుండు
కన్నకలచంద మెల్లఁ దాంరాకణగాఁగఁ, దనసతికిఁదెల్పి సంప్రమోదంబుతోడ॥

వ॥ ఇవ్విధంబున లబ్ధవరంబై యవ్విప్రమిథునంబు వేగ మేల్కని కాల్యకృతంబులు నిర్వర్తించి శ్రీజగన్నాథునిఁ బూజించి తత్ప్రసాదంబు స్వీకరించి ప్రమోదమానమానసంబున నిజగృహంబున కరుదెంచె ననంతరంబ. ౫౦

వరపుత్రోదయము.

కం॥ కతిపయదినముల కాతని, సతికిని నెలదప్పె నడలు ◆ జడనుబడియె ను
న్నతిఁ గాంచె నొకిలింతలు, సితరుచులన్ జెక్కు లలరెఁ ◆ జిట్టుములొదవెన్॥

మ॥ గిరులన్ గ్రొమ్మెయి లత్తమిల్లె బయలన్ ◆ గ్రేళ్ళుబ్బుచున్ నల్లఁద్రా
చరుదైతోఁచె నవేందుమండలము◆పై నాపక్వచంచన్మధూ
కరము ల్గ్రిమ్మెఁ దరంగభంగికలజో◆కన్ డాఁగె వేర్పాటు ల
త్తరుణీరత్న మపూర్వదౌహృదరమో◆త్కర్షంబు దా నొందుటన్॥ ౫౩

మ॥ పలుకంబారెను జెక్కుదోయి నడలన్ ◆ బాటిల్లె మాంద్యంబుఁ గ్రొ
న్నలు పొప్పారెను జూచుకంబు లనువొం◆దన్ గౌను నానాట వ
ర్ధిలె నాస్యంబున నుప్పతిల్లెఁ దొడఁగెన్ ◆ మృద్గంధమున్ జెయ్యులం
దలతల్ దోఁచెను గర్భభారభర యై ◆ యబ్జాక్షి రాజిల్లఁగన్॥ ౫౪

మ॥ సురలన్ బిల్వఁగఁ జూచు హవ్యములకున్ ◆ సోమంబుఁ ద్రావింపఁగాఁ
బరితోషంబు వహించుఁ జక్రిధరునిన్ ◆ భావించి చంచత్ప్రతా
భరమున్ బూనఁ దలంచుఁ గోవెల రచిం◆పన్ శ్రీజగన్నాథు ని
ల్వ రహిం గాంచు నెలంత గర్భగతడిం◆భప్రాభవాయత్తయై॥ ౫౫

కం॥ తనువున గురుసంబంధం, బెనయఁగఁ ద్రిషడష్టరిఃఫ◆గృహములఁ బాపుల్
బెనఁగొన దోషరహిత మగు, చును సుఫలద మైనయొక్క◆శుభలగ్నమునన్॥

శా॥ కర్మస్థానమునందుఁ జంద్రబుధశు◆క్రద్వాదశాత్ముల్ లస
చ్ఛర్మాపాదకు లై వసింప శిఖి చం◆చద్ధర్మసంరూఢుఁ డై
నిర్మోహోద్ధవిబోధకారణము సం◆ధింపంగ నానామహా
కర్మందిప్రవరుల్ నుతింపఁ బరమో◆త్కర్షాఢ్యకాలంబునన్॥ ౫౬

కం॥ ఆలింగరాజానకు సుగు, ణాలంకారుండు గలిగె ◆ నాత్మజుఁడు ముదు
ద్వేలా మునిఁగి పిత వి, ప్రాళికి నభిమతధనంబు ◆ లర్థి నొసంగెన్॥ ౫౭

కం॥ పురు డీశిశువున కయ్యెం, బురుహాసనుఁ డనుచు జనులు ◆ వొగడఁగ వికచాం
బురుహాలోకను కరుణం, బురుడేఁగఁగ జాతకర్మ◆ములు గావించెన్॥ ౫౮

కం॥ రాగ్రసరుఁడు శ్రీమ, న్నారాయణుకరుణఁ దనకు ◆ నందనుఁడు గుణో
దారుండు కలిగె ననుచును, నారాయణుఁడనుచు నపుడు ◆ నామ మొనర్చెన్॥

రాజపుత్రుం డగు నారాయణుండు తపంబొనర్చుట.

కం॥ అడరెడుపూర్వదళంబునఁ, బడమటిదెసఁ దోఁచి క్రమతఁ • బ్రబలతఁ గను న
య్యుడుపతిరేక తెరంగున, బుడుతఁడు నానాటవృద్ధి • బొంది వెలింగెన్ ॥ ౧౧

॥ అక్షరాభ్యాస మొనరించి•యయ్యవారి, కడఁ జదువఁ బంప నత్యల్ప•కాలమునసె
యధికరించె సమస్త వి•ద్యలుఁ గుశాగ్ర, బుద్ధి కరు దంచి పండితు•ల్పొగడునట్లు॥

తే॥ లలితపదయుక్తినవరసా•లంక్రియాని, గుంభమాధుర్య భంగీ వి•జృంభితముగ
నవసుధాధారలనఁగవి•న్నాణమెసఁగఁ,గవితరచియింప నేర్చెఁజొ•క్కముగనతఁడు

శా॥ ఆనారాయణపండితుం డటు సము•ద్యద్యౌవనారూఢుఁ డై
చానన్ బాణిగ్రహించి ధర్మకలనా•సంసక్తి స్మార్తక్రియల్
దా నొప్పార రచించి పుత్రకుల ను•త్పాదించి వేదోక్తక
ర్మానుష్ఠానధురీణతన్ నడపె గా•ర్హస్థ్యంబు పూజ్యంబుగన్ ॥ ౧౨

ఆ॥వె॥ సప్తపాకయజ్ఞ•సంచయంబును హావి, ర్యజ్ఞసప్తకంబు • నధిగమించి
సప్తసోమయజ్ఞ•సంప్రవర్తకుఁ డయి, సోమయాజి యనెడు•నామ మూనె॥

కం॥ ధృతి నాహితాగ్ని యగుచును, హుతవహు నాజ్యమునఁ బ్రీతి • నొందించి ధృత
వ్రతుఁ డై శ్రౌతక్రియలన్, మతిమంతులు మెచ్చఁ జేసె • మాన్యుం డగుచున్ ॥

కం॥ వానప్రస్థాశ్రమమును, బూని నియతచిత్తుఁ డగుచుఁ • బురుషోత్తమునిన్
మానసమున నిలిపి పటుత, పోనుష్ఠానంబు సలిపె • నతినిష్ఠమెయిన్ ॥

ఉ॥ బోధవిభూతిఁ గ్ర తన•పూర్వభవంబునఁ బ్రాతుఁ డై జగ
న్నాథుఁడు స్వప్రతిష్ఠను నొ•నర్పఁగ నిచ్చినయవ్వరంబు ని
ర్బాధముగా హృదబ్జమునఁ • బైకొన నీప్సితసిద్ధి సేయఁగా
నేధితనిష్ఠ నాతఁ డొన•రించెఁ దపంబు సమంచితస్థితిన్ ॥ ౧౩

శా॥ స్వచ్ఛం బైనమనోరవిందమున వి•శ్వవ్యాపకుం సర్వదో
షచ్ఛేదవ్రతుఁ బుండరీకనయనున్ • సద్భక్తితో నిల్పి తా
నుచ్చానప్రభ నిష్ఠతోడఁ దప ము•దో గించి కావించె న
ప్రచ్ఛాద్యప్రతిభాప్రభావము ముని•వ్రాతంబు మేల్మే లనన్ ॥ ౧౪

మ॥ పటుతైక్ష్ణ్యోగ్రనిదాఘకాలమునఁ; దాఁ•బంచాగ్నిమధ్యస్థుఁ డై

చటులాంభోధరధారసంసిహిత వ ♦ ర్షాకాల మందున్ హిమో
త్కట మాన చ్ఛలికాలమందు జలమ ♦ ధ్యస్థాయి యై నిష్ఠతో
జటిలోత్కం బరుదంద నాతఁడు తప ♦ స్స్వాయుక్తి వర్తింపఁగన్ ॥ ౭౦

గ్రీష్మకాలవర్ణనము.

మ॥ తతతృష్ణామృగతృష్ణికా సలిలసం ♦ ధావన్మృగవ్రాత ము
ద్గత దావానల దహ్యమాన బహుకాం ♦ తారంబు వ్రాత ప
త్కృతి సంప్లోషితమృగ్యమాణతృణకం ♦ సప్రాయభూమండలం
బతితాపావృతపాంథసంకులము గ్రీ ♦ ష్మానేహ మేతెంచుడున్ ॥ ౭౧

మ॥ అవనీమండల జాయమాన సలిల ♦ వ్యాపారమెల్లన్ మహో
గ్రవివస్వద్విసరన్మయూఖపటలీ ♦ గ్రస్తంబు గాఁగన్ ద
యవిలోపం బడఁగింప నెందు నధిక ♦ వ్యాప్తిన్ బ్రసారించె న
చ్ఛవిలోలన్మృగతృష్ణికా సలిల వి ♦ స్తారం బపారంబుగన్ ॥ ౭౨

చ॥ అతిసుకుమారకేసర చ ♦ యంబు ప్రియం బొనరింపఁ బుష్పాడుల్
జతనపుఁ గమ్మతావుల నె ♦ సంగఁగ దిర్శైవపూలు వ్రిసం
గతవితతాతపక్షితికిఁ ♦ గందకఁ గ్రొన్నవకంబు గాంచుటల్
మతిదలఁపించెఁ గోమలుబు ♦ ఘూర్మధతాపభరంబు నోర్చుటల్ ॥ ౭౩

తే॥ కరకు రెండఁ గ్రొన్నవంక మగుచివురు, దలల సైరించి యాత్మాశ్రితప్రతతికి
చలువ డ లొసంగువృక్షములు జనుల, కిట్టిదిపరోపకారమంచెరుఁగఁ జెలిపె॥

ఉ॥ తామరసాప్త ంవ్రికరతాపమునన్ బరిపాక మొంది క్రొ
మ్మామిడిపండ్లు సన్మధురిమామ్ఫుటసౌరభసంప్రచార ము
ద్దామముగా దిగంతములఁ ♦ దార్కొలిపెన్ గనిసత్తరు ల్గదా
యామెత లిచ్చు నంచును మహోత్సుకవిప్రకరంబు సేరఁగన్ ॥ ౭౫

॥ చల్లని తెలి ట ♦ జలకంబులాడి క్రొం, జిలుగుపూవన్నెచల్వలు ధరించి
చలువపన్నీటితోఁ ♦ గలపి గంద మలంది, పరువంపువిరిమల్లెసరులుచుట్టి
క తలాము క♦కాయమానావృతుల్, వెలువడి లేగాలి ♦ పొలయం జుండఁ
దియమామిడపండ్లతేనె చక్కెరతోడ, న మృతాహారంబు లారగించి

సీ॥ పండువెన్నెల బయళుల ♦ బవ్వళించి, మలయపవనాంకురంబులు ♦ మలయుచుండ
హాయిహాయిగ సౌఖ్యంబు ♦ ననుభవించి, రరిది భోగులు గ్రీష్మావ ♦ సరములందు॥

చ॥ దల మగునాకుజొంపముల ♦ దార్కొని చల్లని వేపచెట్ల నీ
డల వనపుష్పసౌరభ వి♦డంబితనూతన గంధవాహకం
దళములు పైపయిన్ బొరయ ♦ దట్టపుకూర్కులు హాయిహాయిగా
సలుపుదు రెండవేళలను ♦ జాంగల మలఁ గర్షకావళుల్॥ ౬౭

ఉ॥ ఏపునఁ గాయునర్కకరకు ♦ చ్చెండఁ బ్రయాణ మొనర్చి చాలసం
తాపము నొంది మే నలయ ♦ దారికెలంకుల నంబుపూర్ణతన్
పిత మాలెలంతుఁ గని ♦ నిర్మలతత్సవిలాప్లుతాంగులై
దూపయడంగఁ బాంథవిత♦తుల్ సుఖియింతురు గ్రీష్మవేళలన్॥ ౬౮

॥ తనవిభావసునామ మం♦త్రరిని సార్థ, కమ్ము గావించె నయుష్ణ♦కరుఁడు వేఁడి
యాతపజ్వాల లడరించి ♦ యబ్జజాండ, భాండ మంతయుఁ గడుఁ బొక్కి ♦
పడఁగఁ సి॥ ౬౯

చ॥ సలిలవిగాహనంబు లతి♦సౌఖ్యము లయ్యె వినూత్నపల్లవా
కలితమహామహీరుహని♦కాయసమంచదనాతపస్థలీ
సులభసుషుప్తికంబు లగు♦చున్ బరిణామమనోహరంబులై
యలరె దివంబు లెల్ల మల♦యానిలసంగతి నబ్బ సౌఖ్యముల్॥ ౭౦

శా॥ వంశక్షోభము హాని యౌ సుతరులన్ ♦ వారిన్ సమీపించినన్
సంశీర్ణస్వసముచ్ఛ్రయస్థితి వినా♦శం బొందువా రన్కథన్
వంసముల్ దలఁపించె స్వోపహతిజ♦జ్వాలల్ దమున్ బ్రాంతభూ
పాలింపదు ప్రపక్రికరంబుతోఁ జుత దహిం♦పన్ బూన నవ్వేసఁగిన్॥ ౭౧

కం॥ ఆతపమున నాతపహతి, చేతఁ గృశీభావ మొంది ♦ చెన్నారినన
వ్రాతము తపముగ శిశిరమ్, హేతువు నిక్కం బటంచు ♦ నెరిగించెదగన్॥

మ॥ అతులం బైననిదాఘ మిక్కరణిసం♦మ క్రం బ్రవష్ణాతా
న్వితతాపాతిశయంబుతో నడరఁగా ♦ బ్రహ్మచండాంశుసం
తతిఁ బర్వించుచు మింట భానుఁ డిరవొం♦దన్ న దన్ వహ్ని౦
బ్రతదార్చుల్ని గుణింపఁ జేసెఁ దపమున్ ♦ బంచాగ్నిమధ్యస్థుఁడై॥ ౭౩

నారాయణమౌనికి హరి ప్రత్యక్షంబవుట.

మ॥ అతినిష్ఠాపరిచర్యదద్భుతతపస్స్యాత్తైక్ష్ణ్యసంతాపసం
గతి నాబద్ధనిరూఢలక్ష్యపదవీసంధానసన్నిరోధాధిక
స్థితభానంబున నుద్గతుండగుచు లక్ష్మీవల్లభుం డప్పు డా
ప్రతిచూడామణి భక్తిఁ జిక్కి యెదుటన్ బ్రత్యక్షమయ్యెన్ వెసన్॥

కం॥ తనలక్ష్యదృష్టిఁ గ్రమ్మనఁ, గను మెఱఁగి మెఱుంగుపగిది కట్టెదుటన్ దోఁ
చినధ్యాయమానమూర్తిన్, వనజాక్షుం జూచి హర్షవర్ధితతనుఁడై॥ ౭౪

కం॥ లలితతను క్షేత్రజనిత, పులకనికర సస్యవిహిత పోషణకృత్యో
ద్గళదంబుస్రోతోగతి, విలోకనములు ప్రమదసలిలవృతములు గాఁగన్॥

తే॥ అధికసంభ్రమ మొలయ సాష్టాంగ మెరగి, పరిమటబాష్పాంబులహరిఁ దత్పా
దయుగము
గడిగి వలగొని గళము గద్గదిక దగుల, నలికమునఁ గేలుమోడ్చి యిట్లు నుతించె॥

పంచచామరం.

నమో నమోస్తు సర్వలోకనాయకాయ తే నమో
నమస్సమస్తభక్తరక్షణవ్రతాభిశోభినే
నమో నమస్సుపర్వరాజవందితాంఘ్రయే నమో
నమశ్శివాయ విష్ణవే జనార్దనాయ తే నమః॥ ౭౭

మత్తేభకందగర్భిత సం.

వి, లసమానాబ్ధిభవిష్ణుశేషఫణితల్పప్రాంతనితోజ్జ్వలా, ముకుంద
ని, వసదాత్మజ్ఞవినిర్మలాత్మకుహరాబ్రహ్మాండభాండాధిపా, మహాత్మ
ప్రి, యాసదంభోరుహపత్రలోచనసమస్తారాధ్యలోకేశ్వరా, నిరీశ
ప్ర, విసరద్దైత్యవరగ్రసిష్ణుబరరుగ్విద్యోతచక్రచ్ఛవీ, రమేశ

గీ॥ పరమపురుషగిరిధరసచ్చరణకమల, నమితవిబుధజాలసదవనా, రమేశ
దురితభయహరణపరమేశ్వరపరమకృప, హాసముద్రపండితవినుతా, సర్వజ్ఞ॥

తరళద్రుతవిలంబితగర్భిత సం.

॥ స, లలితనీరదసన్నిభాంగ బలద్విడర్చితపద గోహరిముకుంద
లి, చలితదానవవీరనందక, చక్రశార్ఙ్గగదాధరా సరసిజాక్ష

సు, దళితపంకజశోభితాక్షనదభ్రిసత్కరుణాకరాసర్వవినుత
స, విలసితోదరసన్నివేశితవిశ్వశాశ్వతవైభవాచక్రహస్త
గీ॥ ద్రుతవిలంబిత దోషవిదూరధీ, క, మితకృపావిసమేతసమీహితా, త్మ
శ్రుతిశిరోగ్రనిరూపితసుప్రభా వ, కృతివతావనకృత్యను రక్తితా, ర్థ॥

స్రగ్విణీభుజంగప్రయాతకందగర్భిత సం.

॥ జయా, హారిలోకరాట్సన్నుతా లోపితాం హః శ్చయా సర్వలోకాధినాధ
హరిత, కరిప్రాకట, స్తోత్రిక మప్రభా వా న్వితా దీనజనా గమ్య
ఘన, కరకచ, క్రౌజగత్వ్యమా వా త్మ కా సర్వవిద్యాస్వరూప
తత్, ఝరశ్రీకృపా, ధారస ర్వేశ్వరే, శా విభూ భూరితేజః ప్రసాద॥

॥ కనకవసనవనజపదయుగ్విననమదవన, ఘనవినీలవిపులసదంగా, మహాత్మ
సనకవినుతపనరుహ భూవినుతచరణ, సకలలోకవిభుతాసరసా, ముకుంద॥

కందగీతద్రుతవిలంబితగర్భిత చంపకమాల.

చ॥ సురుచిరవైభవా, వనదసుందరభవ్యశుభప్రదాయి, తా
పరమదయాకరా, మునిభావితమోదసముజ్జ్వలాత్మ, కా
హరిపరమేశ్వరా, దనుజహావరదావినుతప్రభావ, వా
ద్ధరరుచిరా, కృతీ మునిశరణ్యావిభుత్వసమున్నతాత్మ, కా॥ ౯౨

చక్రబంధము.

శా॥ రక్షశ్శిక్షభుజప్రకాండపరమార్థాధీరసంకల్పదా
వక్షోవస్థితగంధరత్నపటలస్ఫాయత్కిరీటాంచితా
రక్షావేశఘనానుకంపపరమ పాప్రముఖ్యవిఖ్యాతిదా
దాక్షప్రస్తారసశాపనిర్భరప్రసాదా వాంఛితానల్పదా॥ ౯౩

పాదభ్రమకందం.

ధీరామామారా, ధారాభాధావిధావిధాభారాధా
సారానిశానిరాసా, నారాభానాబ్జభాబ్జనాభారానా॥ ౯౪

కం॥ అనియి ట్లాతఁడు ఖనదీ, ఘనధీరతరంగరవవికస్వరఫణితిన్
వినుతింపజగన్నాథుం, డనితరకరుణాపరిస్ఫుటదైయి ట్లనియెన్॥ ౯౫

కం॥ మెచ్చితి నీనిష్ఠకు నే, నిచ్చెద నీయభిమతార్థ • మెల్లను మది నే
యొచ్చంబు లేక యడుగుము, చెచ్చెర నందియ మొకింత • చేర్పకు మనుడున్

ఉ॥ దేవ మహాప్రభావ భవ•దీయపదాంబుజదర్శనంబునన్
బావన మయ్యె నాజని భ•వప్రభవాపద లెల్లఁ బాసె నిం
కేవియు నేల పూర్వమున • నిచ్చితి వీవు వరంబుగా ధరన్
దావకసంప్రతిష్ఠ యుచి•తంబుగ నావలనం ఘటింపఁగన్॥ ౮

ఉ॥ భావిభవంబునం దవని•పై జనియించి మదీయసంప్రతి
ష్ఠావిధి నీవు సల్పెదవు • సమ్మతి నీలగిరిందప్రిమందు నే
నేవిధిసంచరింతు నటు•లే వసియింతు భవత్ప్రతిష్ఠితా
ర్చావిధమందు నంచు వర • మిచ్చి డొసంగితి వీవు ౹ హరీ॥ ౯

కం॥ అటు గాన నవ్వరంబును, బటుతరకృప మెరయ నిపుడు • ఫలియింపఁగఁ జే
యుట గోరెద భువియం దెచ్చొటట నొప్ప భవత్ప్రతిష్ఠ•చూపుము దేవా॥

మ॥ అని యర్థించినఁ బ్రీతరుల్లసితప•ద్మాభాక్షికోణంబులన్
ఘనకారుణ్యరసంబు పొంగ నఖిలై•కస్వామి నారాయణుం
డనె మే ల్దగు కోర్కె నేఁడు సఫలం • బౌనట్లు గావింతు స
జ్జనసంస్తుత భవద శం బవని నా•చంద్రార్క మై నిల్పుతన్॥ ౧౦

మ॥ విను మున్నే నలనీలశైలమున ను•ర్వి న్నిల్చుచో నన్ను న
ర్చనఁ గావించిరి వ్యాధతుల్యు లపరి•జ్ఞాతాన్యసద్భావు లా
జను లే నిప్పుడు నట్ల తావకభవి•ష్యత్సంప్రతిష్ఠాపరా
యణతన్ గైకొను చుంటి గ్రిమ్మర నిలన్ • వా ధాళిచే నర్చనల్॥ ౧౧

శా॥ పా గర్ణోధియుపాంతభూమి గహన•ప్రాంతంబునన్ మత్కళా
భోగస్ఫూర్తి సమేధమాన మగుచున్ • బోధిద్రుమం బంబరా
భోగాచ్ఛాదిశిరఃప్రకాండ మగుచున్ • బొల్పొందు నే నచ్చటన్
ప్రాగావిర్భవ మొందివ్యాధజనతా•ర్చాదృష్టి నొందించెదన్॥ ౧౨

మ॥ అచటన్ బల్లియ సన్నపా డన దగున్ • వ్యాధాళి యచ్చోట నే
రచితావాస మగున్ నిరంతరము న•ర్చల్ మత్కళావిభ్రమ

పరిచురంబై తగుబోధివృక్షమున దారల్ సేయు చున్నారు నీ
వచటన్ నన్నుఁ బ్రతిష్ఠ సేయుము త్వదీయా ష్ట మీడేరఁ గన్॥ ౧౦౩

॥ నీలమహీధ్రశృంగమున నిల్చితి నే నభిలాష నీ జగ
త్పాలనవృత్తి కిప్పు డలభావమునన్ నిజసేవకావనో
న్మీలదపారసత్కరుణ నిచ్చెద నుర్వరసన్న పాటిపైఁ
గ్రాలెడుబోధివృక్షమునకుం గరంగట నీపయి నాదరంబునన్॥ ౧౦౪

॥ కల దట నంగలూ రను నొకానొకపల్లియ యప్పురంబునన్
గలఁ డమరేశ్వరుండు శశిఖండశిఖండుఁడు తన్మహీశు కో
వెలదరిఁ గల్గు నొక్కబలువృక్షము దానిని దెచ్చి దారుమూ
ర్తులు రచియించి భక్తిరతితోడఁ బ్రతిష్ఠ యొనర్పు మచ్చటన్॥ ౧౦౫

॥ అననీలాద్రిశిరోపకంఠపురసీమాంచ గన్నాథనా
మలసన్మూర్తి వసన్మదంచితకళామాహాత్మ్య మెల్లన్ భవ
ద్విలసద్భక్తి కరిష్యమాణతరుమూర్తి వ్రాతమం దావహిం
చి లలిన్ భక్తజనావనవ్రతకృపాధృతిన్ బ్రవర్తించెదన్॥ ౧౦౬

॥ పరిపాటిన్ గ్రహియించినాఁడ గలిలో బౌద్ధావతారంబు త
ద్వరధర్మంబు లిలన్ బ్రతిష్ఠితము లౌ భావింపఁ గర్మక్రియా
పరిణాహంబుల కప్రసిద్ధికరమున్ బాటిల్లు న ట్లాటచే
నరుఁ డత్యంతసుభక్తి నన్గనినయంతన్ మోక్షసంప్రాప్తుఁ డౌ॥ ౧౦౭

పరిపాలింపుచు బౌద్ధధర్మములు నే భాసిల్లు చున్నాఁడ న
ప్పురియందున్ బురుషోత్తమాహ్వయమునన్ మున్నీకు నే నిచ్చితిన్
వర మాచందము నిర్వహింప నిచటన్ బౌద్ధాకృతి న్నిల్చి య
క్కరణిన్ భక్తజనానుపాలనజిష్ణుతాసక్తి వర్తించెదన్॥ ౧౦౮

దానము స్నానమున్ సలిలతర్పణమున్ బని లేదు భూరిని
ష్ఠానియమాదికవ్రతవిచారము భారము గాన నె య్యమున్
బూనఁగ లేక మచ్చరణముల్ దఢ భక్తిఁ గనుంగొనంగ న
మ్మానవుఁ డెల్లసత్క్రియలు మానక చేయుఫలంబు దాఁ గనున్॥ ౧౦౯

సువిరక్తిని యోత్యాశ్రమ, మపథూతత్వంబు నస్మదాఖ్యయుఁ గొని

వు వెస జగన్నాథాకృతి నవరించి యిలన్ బ్రతిష్ఠ ♦ సలుపుము భక్తిన్॥ ౧౧౦

కం॥ వ్యాఘ్రాళిపురీతుల్యము, బోధిద్రుమము మద్ది నీల♦భూధరసదృశం
బేధితమన్మూర్తి జగ, న్నాథసమానంబు బుధజ♦నస్తుతి వినుమా॥ ౧౧౧

ఆ॥ వె॥ అనుచు వర మొసంగి ♦ యంతర్హితుం డైన, వాసుదేవుమధుర♦వాక్యసుధను
వీనుదోయి యలర ♦ నాని యానందాబ్ధి,నోల లాడి యమ్మ♦హాదయుండు॥

తే॥ తపము సాలించి లేచి యు♦త్సవము మీఱ, నిర్విధం బెల్ల బుధులకు ♦ నెఱుకపఱచి
క్రమతవిధ్యుక్తమగువి♦ధానమున వ్యక్, రించెయత్న్యాశ్రమముపండి♦తేంద్రుఁడపుడు॥

తే॥ అతఁడు పురుషోత్తమానందుఁ ♦డనెడు పేరుఁ, దాల్చి యవధూతయై తరు♦తలనివాస
మొసఁగఁ గరతలభిక్షగ్ర♦హించికొనుచు, నెపుడు నిరపేక్షుఁడై సంచ♦రించుచుండె॥

కం॥ ఇల సన్నపాడ దెచ్చటఁ, గలదో వ్యాఘ్రాళి యెచటఁ ♦ గాపుర మో యి
మ్ముల బోధిద్రుమంబు నెచ్చటో, యొలసినవారి నెవరుఁ గొలుచు♦చుండిరొ యనుచున్॥

చ॥ కలయఁగఁ బూర్వవార్థియుప♦కంఠము నెల్లఁ జరించి పెక్కుకా
న లరసికొంచు వచ్చి యతి♦నాథుఁడు కన్గొనె నెట్టకేలకున్
దళ మగుబోధివృక్షమును ♦ దైవ మటంచు భజించుచున్న వ్యా
ధుల నతిముగ్ధమానసులఁ ♦ దుష్టిసమేతుల నొక్కపల్లియన్॥ ౧౧౬

తే॥ భగవదుపదిష్ట మగుసన్న♦పాడు బోధి, తరువు వ్యాఘ్రాళి యనునవి ♦ తథ్యమవియె
యనుచు మదినిశ్చయించియా♦వ్యాధజనుల, నడిగెనిదియేమి పూజమీ♦కనుచు నతఁడు॥

తే॥ గురుఁడ యీరావిచెట్టు మా♦కొలముసామి, యిందుఁ గలనల్లనయ్య మా♦యిచ్చ పూజ
లెల్లఁ గైకొని మాకోర్కు♦లిచ్చుచుండు, ననుచుఁ జెప్పిన విని జోగి♦యబ్రమంది॥

కం॥ భగవన్మహిమ మ్మద్భుత, మగు ననుచు నమస్కరించి ♦ వారిఁ దలఁచి జయం
బగుఁ గాక యనుచు వ్యాధుల, నుఁ గనుంగొని వీరితెఱఁగు ♦ నూతన మనుచున్॥

తే॥ ఎఱుకులార! మీపున్నియ♦మేమనఁదగు, నిందుఁ గలిగిన మీసామి♦ యిచటఁ దనకు
గుళ్లుగోపురములుగట్టి♦ కొలుపు సేయు, మనుచు ననుఁబంచె నాకుసా♦యంబుఁ గండు

చ॥ ఎఱుకులసాయముం గొని యు ♦ తీశుఁడు దేవలముం రచింపఁగాఁ
బరికరముల్ ఘటించికొని ♦ భాసురశిల్పసమగ్రనైపుణీ

పరిణతి మేలుమేలనఁగ ♦ భవ్యవిమానముతోడఁ గోవెలన్
గర మలరారఁగా నచటఁ ♦ గట్టె నతిత్వరితోద్యమంబునన్ ॥ ౧౨౧

కం॥ కోవెలయును బ్రాకారముఁ, గావించి మనోహరముగఁ ♦ గమలావిభు న
ర్చావిధిఁ బ్రతిష్ఠ సలుపం, గావలచి తదుచితమూర్తి ♦ ఘటనాభిరతిన్ ॥ ౧౨౨

కం॥ హరి తనకాజ్ఞాపించిన, సరణిన్ వెస నంగలూరు ♦ చని యట నమరే
శ్వరు కోవెలసన్ని నొక, తరువున్ జిరకాలభవ ము ♦ దారముఁ గనియెన్ ॥

చ॥ కని హరిఁ గన్నరీతి నధి ♦ కం బగుసమ్మద మొంది యప్పురీ
జనులకు నీశ్వరాజ్ఞయును ♦ స్వాభిమతం బెరిగించి వారి దా
ననుమతిఁ గాంచి వృక్షము ర ♦ యంబునఁ దాఁ గొనివచ్చి శిల్ప సా
ధన మిరవారఁ జేసి ద్వరి ♦ తంబుగ మూర్తుల నంచితస్థితిన్ ॥ ౧౨౪

॥ పురి జగన్నాథమూర్తు లే♦ కరణినుండె, నత్తెరంగున మూర్తిత్ర ♦ యంబు సంఘ
టించి భూసురకోటి సే ♦ వింప వానిఁ, బెనుపమర సన్నపాటికిఁ ♦ గొనుచువచ్చె॥

కం॥ శ్రుతివిఖనస సూత్రోదిత, తతవైష్ణవధర్మవిధి వి ♦ ధానములఁ దదా
కృతుల కధివాసనాదిక, హితకృత్యము లెల్ల నిర్వ ♦ హించెఁ గ్రమముగన్ ॥
వ॥ అప్పుడు. ౧౨౬

మ॥ వరనీలాది విహారుఁ డైనహరి యా ♦ వ్యాఘాళియం దంచితా
దర మొప్పన్ బరిపూర్ణ సత్కళలతో ♦ భక్తరక్షైకత
త్పరతన్ గాంచుఁ బ్రతిష్ఠయంచు దివి ను ♦ ద ల్లీలఁ జాటించి తా
నరిగెన్ జాట రసాతలంబునకు వా ♦ ర్యుష్వందు తీక్ష్ణాంశుఁ డై॥

సూర్యాస్తమయ వర్ణనము.

కం॥ ధావత్తపన రథాశ్వ ఖు, రావేగ క్షతిసముద్ధ ♦ తా స్త్రాది శిఖా
ప్లావిత గైరికధాతువి, భా విలసితసాంధ్యరాగ ♦ మలమెన్ జదలన్ ॥ ౧౨౯

చ॥ ఉపరదిగద్రికూట బహు ♦ శాంచదరణ చరద్విభావసూ
త్తపనకృదర్చిరుద్గతి వి ♦ ధాన నిరంతర దహ్యమాన వృ
క్షపటల జాయమాన పరి ♦ సర్పితధూమసమూహ మై తమం
బుపగత మయ్యె జ్వాలికల ♦ యోజఁ దగెన్ బటుసాంధ్య దితుల్ ॥ ౧౩౦

చ॥ జగమను శుక్తిలోన నతి • సాంద్రతమం బనుస్వాతివృష్టి పెం
పుగఁ గురియంగ నప్పతిలు • ముత్తియపుంగుము లై నభోంగణం
బు గరము సొంపు నింప నుడు • పుంజము పెల్లుగ నుల్లసిల్లె భా
వి గరుడవాహనోత్సవ భ • విష్ణు సపుష్ప వితాన మో యనన్ ॥

కం॥ చలువలరేఁ డనుకొమరుని, నలవునఁ జూల్మోచి యున్న • యత్తొలి దెస యన్
వెలఁదుక మోమునఁ దోచిన, వెలరుంజాయ యనఁ దూర్పు • వెల్లం బడియెన్ ॥

చ॥ వెలయఁగ వేఁగు బోక నగు • వెన్నుని మేల్తిరునాళ్ళఁ గన్గొనన్
గలయఁగఁ జుక్క లన్న తెర • గంటిగుము ల్మనగాఁగ వచ్చువే
ల్పులదొర కెత్తువెల్గొడుగు • పొల్పు వెలార్చుచు నబ్బురంబుగా
చలువలరేఁడు తూరుపుదె • సన్ బసమీరఁగఁ దోఁచె నయ్యెడన్ ॥ ౧౩౩

మ॥ సిరు లొప్పన్ హరికి గ్రిహ్మప్రతతికిన్ • క్షీరాధివాసక్రియా
పరిపాటిన్ ఘటియింప శీతకరసా • వర్ణ్యాణరాజ్ఞైచి
స్ఫురదానన్ దుహ్యమానసుపయః • పూరంబు నాఁగన్ నిరం
తరవేధోండకటాహపూర్ణ మయి జ్యో • త్స్నసంప్రవాహం బటన్ ॥ ౧౩౪

వ॥ అప్పు డప్పరమతపోధనుం డగుపరమహంస పరివ్రాజకాచార్య శ్రీమ
త్పురుషోత్తమానందావధూతస్వామిపరిద్యవిప్రతిష్ఠ్యమాణవిగ్రహంబులయందు శ్రీ జగ
న్నాథకళాన్యాసము గావింప సాక్షాదీశ్వరావేశం బగించి తపోనిష్ఠాగరిష్ఠుం డై
యుండె ననంతరంబున ౧౩౫

చ॥ హలధరుఁడున్ సుభద్రియు జ • నార్దనదేవుఁడు శోభవిష్యదు
త్కల నిజసంప్రతిష్ఠ నన • వద్య నిజాంశల నర్చ విగ్రహం
బుల వెలయింతు రంచు జగ • ము ల్విన జాటెడు నాఁ బటాయుధం
బులు గలయంగఁ గూసె గృహ • మూర్ధము లెక్కి యుదారవంబులన్ ॥ ౧౩౬

కం॥ భావిజగన్నాథుప్రతి, ష్ఠావిధిసందర్శనేచ్ఛ • సహసాగచ్ఛ
ద్దేవ సమూహపురోగమ, భావంబున వేఁగుఁజుక్క • ప్రాచిన్ దోఁచెన్ ॥ ౧౩౭

జగన్నాథీయము

శా॥ పారితర్వేళమహీరుహపర్వనిచితాంఘ్రిస్స్పృష్టవార్విప్రుష
స్రావోద్దారశతారపాతహతశీర్యద్ఘోరమందేహదే
హాతిస్యన్ననవాసరీనిర్ఝరకృతవ్యాప్తిభ్రమాపాదియై
ద్యోతంబయ్యెఁ బ్రభూతసాంధ్యరుచి పరీతవ్యాపంబునన్ బ్రాగ్దిశన్ ॥

కం॥ అరయఁగఁ గలికాలంబున, సురు వగుసత్పురుషకోటియునికి కరంబున్
విరళపరిచార మగు నను, గరణిన్ విరళ మయి తారకంబులు సురిగెన్ ॥

చ॥ తరి యను నూర్ణనాభ ముచితస్థితి నభ్రవిటంకపార్శ్వమం
దిరులను మక్షికాతతి గ్రహింపఁగ వెన్నెల యన్నతంతులన్
బరపినసాలెగూడన విపర్ణత నైందవమండలం బొగిన్
బరఁగెఁ బ్రతీచియందుఁ బొరఁ బారినయీఁగలఁ బోలె నంకమున్ ॥ ౧౮౦

చ॥ అరయ సహస్రభానుఁ డితఁ డందురు లెక్క యొనర్చి చూత మీ
కరముల నంచుఁ బ్రాగ్గిరిశిఖన్ రవి భానువు లుద్గమించు వై
ఖరి ముకుళచ్ఛదాంగుళనికాయ మొగిన్ గ్రమ ముక్తి విచ్చుచున్
బొరిపొరి వేయిరేకులఁ బ్రఫుల్లతఁ జూపె సహస్రపత్రముల్ ॥ ౧౮౧

చ॥ తమిమధు వాని యంతట రొదల్ సెలఁగన్ జరియించుచో మద
భ్రమరమలిమ్లుచప్రతతి రాజటపంకజబంధమందిరాం
తములఁ జొరన్ దగుల్పఁ గని సప్రధితాజ్ఞ విముక్తి కై కవా
టమహితపత్రముల్ దెరుచుటన్ వెడలెన్ మధుపాళి క్రమ్మరన్ ॥ ౧౮౨

చ॥ తమి మదనాహవంబుల నితాంతపరిశ్రమఁ జిక్కి తాంతదే
హములు సముద్గతశ్రమజలార్ద్రితఁ గాంచఁగఁ జొక్కు దంపతుల్
క్రమమున హాయి హాయి యన ఘర్మకణంబులు జోఁపి ప్రాతరా
గమ మెరిగించె గంధవహకందళముల్ మృదువిభ్రమంబులన్ ॥ ౧౮౩

ఉ॥ దూడల విప్పి ధేనువుల దోహనముల్ రచియింప ముంతలన్
గూడెడు ఝూంకృతిధ్వనులు గోపవధూటులు చల్లఁ ద్రచ్చుచో
నాడెడు కవ్వపుంఘుమఘుమారవముల్ వెసఁ దల్లిఁ జేరఁ జి

ట్లాడెడు లేఁగపిండురుచిరార్భటులన్ దలసూపె నెల్లెడన్॥

మ॥ అవధూతాగ్రణి మీఁది సత్కరుణ లోకారాధ్యుఁ డౌవిష్ణుఁ డీ
యవనిన్ నేఁడు ప్రతిష్ఠఁ గైకొను నటం చాసక్తి నీక్షింపఁ బ్రా
గవనీభృచ్ఛిఖరాగ్ర మెక్కి వెసఁ బూర్వాశావధూఫాలభా
గ్నవసిందూరతమాలపత్రి మన మార్తాండుండు దోఁచెన్ దివిన్॥

చ॥ ధరణిఁ బ్రతిష్ఠ గైకొన గదాధరుఁ డయ్యతిరాజుప్రార్థనన్
సరగునఁ దోఁచెఁ దత్పరిలసత్కరయుగ్మగశంఖచక్రవి
స్ఫురణఁ బ్రచిఁ జంద్రుఁడును బూర్వమహీధరశృంగసక్తి భా
స్కరుఁడును దోఁచి రొక్కటఁ లగత్సితలోహిత కాంతిమంజిమన్॥

వ॥ ఇట్లు సూర్యోదయం బైన యనంతరంబున.

॥ మంథాయమానసన్మంధరత్న్మాధర, నిర్మథ్యమానవార్నిధి తరంగ
సంఘట్టనోత్థఘుమంఘుమారవపరిపోషవిశేషసముద్యతతుల
తూర్యత్రయారవాపూర్యమాణాంచిత, ద్యావాపృథివ్యంతరావకాశ
మగుచు ముహుర్ముహుర్వ్యాఘోకమానగం,భీర ?రీమహోదార ..క

గీ॥ రారవంబులు సెలఁగ వీత్సార్థసముప, యాతబహువిధజనతానిరంతరప్ర
భూతకోలాహలధ్వని ఖ్యాతి మగుచు, శ్రీజగన్నాథసంప్రతిష్ఠాజయప్ర
దావసర మొప్పె వ్యాధాళియందు నపుడు॥

మ॥ సుముహూర్తం బరుదేర నంత బహుళశ్రోణీసుపర్వోదితా
గమమంత్రధ్వను లాకసంబు నొరయంగన్ దూర్యనాదంబు లు
త్తమభేరీవిజయధ్వనుల్ జయజయధ్వానంబులున్ రోద.
సముదీర్ణం బొనరింప శ్రీహరిప్రతిష్ఠానిష్ఠితోత్సాహు లై॥

మ॥ అవధూతాగ్రసరుండు చిత్తము చిత్తైకాగ్ర్యస్థితిన్ నిల్పి మా
ధవు సద్భక్తిలతా బద్ధు మహితధ్యానావధానస్థితిన్
స్వవశుం జేసి నిరూఢవైష్ణవకళాసంపూర్ణవిన్యాసయం
త్రవరంబందుఁ బ్రతిష్ఠఁ జేసె విజయధ్వానంబు లేతేరఁగన్॥

॥ సంప్రతిష్ఠితయంత్ర♦సహితపీఠంబున, వేదనిర్ఘోషములన్ ♦ విన్నుముట్ట
దారుమూర్తుల నుచి♦తస్థితితో బల, భద్రసుభద్రావి♦భాసమాన
శ్రీజగన్నాథవి♦రాజితవిగ్రహా, త్రయముఁ బ్రతిష్ఠించి ♦ తదధికరణ
మందు వైష్ణవకళా♦న్యాసంబు గావింప, నయ్యవధూత మ♦హానుభావ

గీ॥ మున జనంబులు గనుఁగొన ♦బోధివృక్ష, మందుఁ బ్రాదుర్భవించి ది♦గంతములు వె
లుంగ వైష్ణవ మైన తే♦జుం గొని విగ్ర, హంబులఁ బ్రవేశ మొనరించె ♦ నద్భుతముగ॥

మ॥ హరితేజంబు ప్రవేశ మొందుటయు సం♦ద్యద్ద్యోతమానంబులై
స్ఫురదాకారవిలాసభాసురములై ♦ పొల్పొందె సమ్మూర్తుల
ప్పురిలో నున్న యపూర్వ వైష్ణవమహో ♦ స్ఫూర్జ జ్జగన్నాథసుం
దరమూర్తి త్రితయానుకారి విభవో♦న్నత్యంబు నిత్యంబుగన్॥ ౧౫౨

వ॥ ఇట్లు సంప్రతిష్ఠితంబు లైన యవ్విగ్రహంబులు శ్రీజగన్నాథ కళాంశ
ప్రవేశంబున నుపబృంహిత తేజోవిశేషంబున నం ప్రకాశించుటయు నయ్యవధూతవల్ల
భుండు సముల్లసితభక్తికలితుం డై ముకుళితకరకమలయుగళుం డలికఫలకంబునఁ గది
యించి సాష్టాంగనమస్కారంబు బొనరించి యిట్లని వినుతించె. ౧౫౩

జగన్నాథస్తవము.

మ॥ శ్రుతిసీమంతపరిష్క్రియా మహిత ♦తేజోభాజనాంఘ్రిద్వయా
శతపత్రాంచిత భక్తిపూర్వక నమ♦స్కారక్రియా ధూర్వహా
ప్రతిలోకప్రతిపాలన ప్రవణదీ♦వ్యత్సత్కృపావైభవో
న్నతసర్వైక నియామకప్రథ జగ♦న్నాథా ప్రసాదింపుమా॥ ౧౫౪

మ॥ అతులానంద సమేధమానమహనీ♦యజ్ఞానవిద్యోతితా
కృతి సంభావిత లక్ష్యయోగిపరమ ♦ శ్రేయః ప్రదానక్షణా
వితతశ్రీపరిణీత భూరిమహిమా ♦ విఖ్యాత దుష్కల్మషాం
ధతమచ్ఛేదనఖేందుయుక్పద జగ♦న్నాథా ప్రసాదింపుమా॥ ౧౫౫

మ॥ అతిదుర్లంఘ్య భవత్ప్రశాసనమహా♦త్వావాప్తిచే వీచు మా
రుతముల్ వహ్ని జ్వలించు సూర్యుఁడును జం♦ద్రుండున్ బ్రకాశింతు రీ
క్షితి సర్వంబు భరించు నీయఖిలమున్ ♦ వ్యయప్రచారప్రథా
నత వర్తించుట సత్యమౌఁ గద జగ♦న్నాథా ప్రసాదింపుమా॥ ౧౫౬

మ॥ చతురాస్యుండు త్వదీయనాభిజలరు • ట్పంజాతుఁ డై విశ్వముం
చితశక్తిన్ సృజియించు సత్వగుణ సం • స్థితిన్ సమంచత్కృపా
యతిఁ బోషింపఁ గ గర్త వీ వగుచు వి • శ్వాధీశతన్ గాంచె దో
నతరక్షావిధసంచిత ప్రథ జగ • న్నాథా ప్రసాదింపుమా॥ ౧౫౮

మ॥ అతులం బవ్యయ మప్రతర్క్యము ప్రబో • ధానంద మాత్రంబు న
చ్యుత మక్షోభ్య మనంత మద్వయము స • ద్జ్యోతి స్స్వరూపంబు శా
శ్వత మాద్యంతవిహీన మై తనరు తే • జం బవ యంచున్ సను
స్నతిఁ గీర్తించుఁ ద్రయీశిరమ్ములు జగ • న్నాథా ప్రసాదింపుమా॥ ౧౫౯

దం డ క ము.

శ్రీకాంతమేశా జగన్నాథ సంపూర్ణ బోధా సమంచత్పరీభావా మహాదేవదేవాది దేవా సదానందగోవింద దామోదరా భక్తరక్షాదరా; శ్రీధరా వాసుదేవా సమంచత్పరీభావా భవానీశ సంస్తూయమానా గుణానూన భావింపఁగాఁ బాలలోనన్ ఘృతంబున్నచందాన నీవిశ్వమం దీవు నీయందు నమ్మేడిపండ్లన్ గిరిమిత్రవాత మ ట్లీజగంబుల్ వసించున్ ప్రసూనంబునన్ దావి లీలన్ జగద్ధేతు వౌ నాత్మవిచ్ఛక్తి నీయంద యుండున్ దవీయోరుమాయా ప్రభావంబునన్ రజ్జుసర్పభ్రమత్వానుకారి క్రియాభావరూప ప్రపంచోద్భవం బౌఁ ద్వదీయ ప్రవేశంబుచే సత్యమౌ నట్లు దోఁచున్ దదావిద్యకోపాధి యందంబు కుంభాంతరాబింబిత బ్రధ్నబింబాకృతిన్ గల్పితాభాస రూపంబునన్ జీవభావంబు ప్రాపించి మిథ్యాప్రపంచైక భోక్తృత్వ మధ్యాసరూపంబునన్ బాపుచున్ గ్రీడ గావించుచున్నావ విద్యాప్రభావంబుచే జ్ఞానశక్తిన్ దిరోధానమై ప్రస్ఫుటాహంక్రియావ్యాప్తి సంసారియై యావిమోక్షంబు వర్తించు జీవుండు విజ్ఞానదృష్టిన్ స్వరూపానుభూతిన్ దగన్ దాన నీ వౌట భావించి నిర్ధూతబంధుండు గా జీవభావంబుఁ బోఁ దోలిచి నీవై ప్రకాశించు నో దేవదేవా నినున్ గన్గొనన్ నిన్ను సేవం విధపారిభవోపేతుఁ డం చెంచ బ్రహ్మాదులున్ జాలువారే జడుండన్ ధృతి న్నిన్ను వర్ణింప శక్తుండ నే దేహభావంబునన్ దాసుఁడన్ జీవభావంబునన్ దావకాంశోద్భవుండన్ సదాత్మానుభావంబునన్ నీవ నేనౌదు నా యందు నిర్వ్యాజకారుణ్యయుక్తిన్ ద్వదీయపరీతిప్తాపరీభావంబు నాకున్ గటాక్షించి మత్కారితోదార సద్దారుమూర్తి త్రియిన్ దివ్యతేజః ప్రవేశంబు గావించి నాకున్

జిరఖ్యాతి నంధించితో దేవ యిమ్మూర్తులందిట్ల యెల్లప్పుడున్ నిల్చి భక్తానుకంపార తిన్ లోకముల్ బ్రోవు మో భూరితేజస్స్వాధా జగన్నాథ దేవా నమస్తే నమస్తే నమః॥ ౧౫౯

చ॥ అని వినుతించి ఫాలమున • నంజలి బంధముఁ జేర్చి దేవ నీ
తనయుఁడ నాపయిన్ గరుణ • దాసజనావనదీక్షఁ బూని యిం
దవిరతంబు నిల్వుము మ • దంచిత ర్తి జగంబునందు బెం
పొనరఁగఁ యుం మాదినక • రోడుపతారక మై వెలుంగఁగన్॥ ౧౬౦

క॥ పురి నేచందంబగు నా, దరమున నివసించి తో గ • దాధర నాపైఁ
గరుణన్ వ్యాధాళిని న, క్కరణిన్ వసియింపు మీ జ • గన్నాథ విభూ॥

క॥ పురుషోత్తమ యిటుఁ దానక, చరణాంబుజయుగముఁ గాంచి • సద్భక్తిరతిన్
నరుఁడు భజించిన నతనికిఁ, బరమశ్రేయంబు లొసఁగి • పాలింపు హరీ॥

క॥ అజగన్నాధమందుండు• నట్లుమత్కృ, తార్చ్యవిగ్రహములనుండు• నంచువర మొ
సంగితివి నాకు నియ్యది • సత్యముగనొ,నర్చి పాలింపు భక్తజ • నంబు నిచట॥

వ॥ అని విన్నవించి పునఃపునస్సాష్టాంగ నమస్కారంబు లొనర్చి యప్పుడు విభవస నూతోక్తవిధానంబున భూసురసహాయంబునఁ బ్రతిష్ఠోత్సవంబులు యథావిధి నిర్వర్తించె నసంతరంబున. ౧౬౪

వర్షర్తు వర్ణనము.

ఉ॥ తోరపుఁ గ్రొమ్మొయిళ్లలమెఁ • దూరుపుగాడుపు లెచ్చి వింట నిం
డారి మెరుంగుఁదీవియల • డా లలరారె నుదారభూరిభే
కారవముల్ నభం బొరసె • నంబుదగర్జితము ల్చెలంగె నే
పారెడు ప్రావృడాగమము • నందు వలుంద బెడంగు మీరఁగన్॥ ౧౬౫

చ॥ వలనగుమంద్రగర్జితర • వంబుల పేరిమృదంగ నిస్వనం
బులు మెరయంగ నిందిధను • వుల్ వలురంగు మెరుంగుతోరణం
బులుగ నవోదబిందువులు • ముత్తెపుసేసలుగా నభోంగణ
స్థలమునఁ గ్రొమ్మెరుంగునటు • సల్పె సవిభ్రమతాండవం బొగిన్॥ ౧౬౬

ఉ॥ కారుమొయిళ్లు నల్గడల • గ్రమ్మి నభంబు ధరావధూకచో
ధారతఁ జూప నందు సుచి • త్థితి మీరఁ దురంగలించుచుం

గారుమెరుంగుసొమ్ములనఁ ◆ గాఁ దనరారెఁ దటిల్లతాతతుల్
పూరితరత్నసూసకము◆పోల్కఁ దగెన్ వళితేంద్రచాపముల్ ॥ ౧౬౭

చ॥ నెరయఁగఁ బండి నిండికొన◆ నేరెడు పండ్ల హారంగు మేదినీ
తరుణివలుందగుబ్బకవఁ ◆ దాల్చినచొక్కపుటింద్రనీలర
త్నరుచిరహారవల్లరు ల◆నం దనరారెఁ దదుద్గళద్రివాం
కురపరిషేక మొప్పగులు◆కున్ మృగనాభవిలేపనస్థితిన్ ॥ ౧౬౮

చ॥ పరిమళభార మెల్లెడలఁ ◆ బైకొన సంచితగాంచనద్యుతుల్
పొరిఁబొరిఁ గ్రమ్మఁగా మొగలి◆పూవులు చెన్నెసలారెఁ దన్నిశ
త్సుర శగంధముల్ గిలుబు◆చున్ బవనాంకురముల్ మెలంగ ని
బ్బర మగునట్టిక్రొవ్వలపు ◆ పాంథజనంబుల గామతింపుచున్ ॥ ౧౬౯

చ॥ తరుణనిదాఘభాక్తపన◆తాపసుతప్తసరిత్ప్రకాండబం
ధురజలపూరఘర్మవిత◆తుల్ దివి వారిదయంత్రిసంగతిన్
బొరిఁబొరిఁ గ్రమ్మరన్ ద్రవతఁ ◆ బూని స్రవించెడుదారిపకం బనన్
బరఁగెను వృష్టి సత్తరు లు◆పాగతసత్వము లయ్యె దానిచేన్ ॥ ౧౭౦

మ॥ అవనీమండలనాయికామణిపయిన్ ◆ ద్యావాన్నాయకుం డంచితో
త్సవ మొప్పార వినీలనీరదపట◆త్వద్రిత్నవిక్షేపయం
త్రవిశేషంబునఁ జల్లుగంధజలధా◆రాపూర మో యంచు నెం
చ వినోదం బొనరించె నెల్లెడల న◆శ్రాంతప్రవర్షం బటన్ ॥ ౧౭౧

మ॥ వెలిమబ్బారి దివంబు ప్రొద్దునికి భా◆వింపంగ రా కెప్పుడున్
బలితం బౌ జడివాన పెల్లు గురియన్ ◆ గాటంబుగాఁ దూర్పుగా
లి లలిన్ వీవఁగ నేల చిత్తడి వడన్ ◆ లీలన్ మృదంగధ్వనిన్
గలయంగా నురుముల్ సెలంగ నెసఁగెన్ ◆ వర్షాదినంబుల్ గడున్ ॥ ౧౭౨

॥ కారొక్కన్నక్రొమ్మొయిల్ ◆ గప్పి ప్రొద్దెరుగంగ, రాకసవల్లొక్క◆రహిఁ జెలంగ
జల్లువాన లడంగ ◆ సన్నంపుఁ దుంపురు, లుడుగక యెప్పుడు ◆ నొదవుచుం
నెడపక వీచెడు◆నీదగాడుపు తాఁకు, డడరి పసు ల్వంచ ◆ ముడిఁగి నిలువ
తడికొట్టు గుడ్డలు ◆ దడవఁగాఁ బసులకు, గడ్డి గాదము వైచి ◆ కట్టిపైవ
॥ నందడిం బడి సంసార్లు ◆ జడిపుయుండుగ, వేఁడినీళ్లను దానంబు ◆ లాడిబెడ
మడుగులం గట్టి కూడు సా◆పడి వెడంద, దుప్పటీ గప్పిగురవెట్టఁ◆దొడఁగిరపు

వ॥ ఇట్లు వర్షాగమంబు క్రమక్రమప్రవర్ధమానం బైన నదీనద తటాకకుల్యా ప్రకాండంబు కాండప్రకాండంబున నిండారి కనులపండువు సేయ బహువిధ సస్యోపసస్య విన్యాసంబున భాసమానం బై వసుంధరాసతి పచ్చపట్టు పుట్టంబు గట్టినట్టు విలసిల్లె నయ్యవసరంబున. ౧౩౪

అవధూతస్వామి కృష్ణానదికి స్నానమున కరుగుట.

కం॥ యతితల్లజుండు శ్రీహరి, ప్రతిష్ఠ గావించి తత్ప్రవర్తనకై యం
చితవృత్తి సంగ్రహింపఁగ, మతిలోఁ దలపోసి తత్క్రమము ఘటియింపన్॥

కం॥ శ్రుతిపారగు లగుక్షితిదైవతముఖ్యులు గొంద రధిక భక్తిని దనతో
డుత రాఁగఁ గృష్ణవేణికి, నతఁడేగెన్ స్నానకాంక్షి యై యొకనాటన్॥

మత్తకోకిల.

ఏగి యయ్యవధూత విప్రుల నెల్ల సహ్యజ వాతటిన్
బాగు మీరఁగ నిల్వఁ డంచును బల్కి నీట మునింగి నే
వేగ వచ్చెద నాదురాకకు వేచి యుండుఁ డటంచు న
య్యోగి యన్నదిఁ జొచ్చెఁ దాఁ బురుషోత్తమున్ స్మరియించుచున్॥ ౧౩౬

తరల.

యతిశిఖామణి సహ్యజసలిలాంతరంబున మున్గి యా
యతిమహాయోగమహత్వ మొప్పఁగ నాక్షణంబునఁ దేలె న
ద్భుతము మీరఁగ గోలకొండకుఁ బొంత హైదరబాదులో
క్షితివరుం డగు మ్లేచ్ఛభూపతి చెంత నిల్చె సభాస్థలిన్॥ ౧౩౭

అవధూతస్వామి నిజామద్దౌలా కొల్వులోని కరుగుట.

కం॥ ఆకస్మికముగ నాకృతిఁ, గైకొని సభలోన నిల్వఁగాఁ గన్గొని యా
భూకాంతుఁ డద్భుతంబున, "యాకాహే" యనుచుఁ బలికె యతివరుఁ డంతన్॥

॥ పలికె నిట్లని " ఖుదాబన్ సునో కైఫతు, హంతో విరాగిసన్న్యాసి ఔర
అవధూత పురుషోత్తమానంద నామ్ముజే, అల్లాజగన్నాథ వ్యాకియాకి
అర్చాప్రతిష్ఠా మెంహార్చాని ఖుష్క, రేఖబుల్ ధ్యా తుమారేఖదంసె
వున్నాకి భిరాజాత్ బందన్ కే జహాఘీర్ బ, హాల్ ముసల్లంకరనా మొకర్ర
॥ రనుచుఁ జెప్పియవల; హాజరత్ తుమారదౌ, లతు ఖుషామతు సెమిలాహొ తాఖు
దాహుకుంసె యా బదస్తు బనానా యు, టంచు విన్నవించె నవని పతికి॥

కం॥ మునివల్లభుపలుకులు విని, జననాథుం డైనయానిజాముద్దౌలా
మనములర మెచ్చి నీకో, రినగ్రామం బెచటనొ వివరింపు మనంగన్॥ ౧౮౧

తే॥ ఆగుచు సర్కారుముస్తఫానగరు విన్న, కోటపరగణాలో మజుకూరు సన్న
పాడు వ్యాఘ్రాళి జగత్ప్రతీతి నునికి, గ్రామమిది మీరుజాఘీరుగా నొసంగ
వలె జగన్నాథునకు నుత్సవములకొరకు॥ ౧౮౨

స్రగ్ధర

ఆలక్ దెల్పంగా నయ్యతిపతివచనం బర్థితో డక్ నిజాము
ద్దౌలా యాలించి హంకే దవులతు ఖుబుహో తా జగన్నాధకే మా
లా కే ఖుష్‌పరమో మనుచు నెదుట నమ్రానమం డౌదివాన్జీ
నాలోకించెన్ లిఖో షేయబిసనదనితా నాన తిచ్చెన్ బిరానన్॥ ౧౮౩

నిజాముద్దౌలా స్వామివారికి జాఘీరిచ్చుట

తే॥ అప్పుడు దివాను స్వయముగా హస్తమునను, కలము కాగితమును గొని యె
లమి మీరఁ
బాదుషా యాజ్ఞఁ బాటించి వ్రాసెనుఫర, మాన వ్రాసినఫక్కి క్రమముగఁ జదివె॥

నిజాముద్దౌలాసనదు.

వ॥ బ ఆమిలాను హాలు వ యిస్తకబోలు పరగణేవిన్నకోట సర్కార్ ముస్తఫాన్నగర్ నూబేహాయిదరాబాదు నిలిస్తమీవదు మాంజె వడాలి సన్నపాడుఅమికే పరగణే మజుకూరు కామిలు ౧౫౦ జగన్నాథు ఆ రాజాతు లకిందను ఖదమ్ నుంచి మొకర్రరు జారీ గనుక దరింవిలాను బదస్తు మామూలు హాసబ్ బమను బనాము మామిలై బహాలు ముసల్లం చేయ నైనది. కాయదు కే ముంజే మజుకూర్ మహర్నకే తసరఫున విడిచిపెట్టేది. అందువల్ల వచ్చిన మహాన్యాలు అనుభవిస్తూ బదా ఆయే తరక్కి కింమరం యెక్ శాలు ఆబాదు యింతీసాలు హామషుగ ... ల వుండేది ...ఆబాబు తాఖీదు గాన తెలిసేది.

చం ౧ షహార్ జమాదిలవల్ సన్ ౧౧౭౮ హిజారా

బమను బమోజబు సవాల్ దస్కతన్॥ ౧౮౪

కం॥ అని చదువఁ బాదుషామన, మునను జగన్నాథుఁదలఁచి మ్రొక్కి స్వయముగా
సనదుపయి మొహారు వైచి స, వినయముగా నిచ్చె మానివిభునకు నంతన్॥

జగన్నాథీయము

॥ సనదు తన చేతఁ గొనుచు నచ్చటను వెడలి, తనమనోవేగమున వచ్చి తత్క్షణంబ
కృష్ణవేణి జలముల మున్గినప్రదేశ, మునను వెస లేచి తత్తటమునకు వచ్చి॥ ౧౬౮

అవధూతస్వామి కృష్ణలోనుంచి లేచి సనదు బ్రాహ్మణులకు చూపుట.

॥ భూదేవతలఁ జూచి పాదుషాపరమాన దెచ్చితి మన దేవదేవునకును
సన్నపాడు వడాలి జాఘీరుగా నిజా, మద్దవులా బహుమతి యొసంగె
నిదిగొ సన్నదు మన మేగుద మిఁక రండు, లెండన వార లా ల కద్భు
తము నొంది యొకముహూర్తమునిండగాలేదు హైదరాబా దెక్కడానిజాము
గీ॥ పాదుషాలొలు వెక్క డెప్పగిది నేగి, తెచ్చితిరి పరమాన మాకిచ్చెరు వగు
మీమహాత్వంబువర్ణింప మేరఁగలదె, యనుచునవధూతఁబొగడిరయ్యవనిసురులు॥

ఉత్సాహ.

యోగమహిమ మద్భుతం బహో మహానుభావ నీ
యీగురు ప్రభావమార యెన్న నెంతవార మో
యోగివర్య శిష్యులన్ సముద్ధరింపఁ గా మహా
భాగ ధాత్రి నవతరించు వ్యాసమౌని వీవయా॥ ౧౬౯

వ॥ అనుచు బ్రాహ్మణసమూహము ప్రశంసింప నయ్యతిచందు ండు మగుడి
వచ్చి. ౧౭౦

అవధూత వడాలిలో చేసినయేర్పాటు.

॥ ఆజగన్నాథ దేవాలయంబునఁ బ్రీతి, దినమును స్వస్తి వాచన మొనర్ప
సంగీతమును బాడి సతతము హరిభజ, నము నొనర్పఁగ బ్రాహ్మణప్రవరుల
నియమించి వారికి నిత జీవనము గా, నౌకరీలొరకు నీనాములుగను
సగబాలుగా ప్రమ మొసంగి తక్కి నసగం బాజగన్నాథు నిత్యార్చనమును
॥ బక్షమాసవర్ధ బ్రహ్మోత్సవాదులు, జరుపుటకును నియతి సల్పియట్లు
జరుగునట్లు నిలిపెఁ బురుషోత్తమానంద, యతివరేణ్యుఁ డీశ్వరార్పణముగ॥

ఆ॥వె॥ వారణాశినుండి వచ్చినకతమున, భూరిసుగుణధనులు వారణాశి
వా రనంగ విప్రవరులు స్వామికి న, సలుపఁజొచ్చి రచట శాశ్వతముగ॥

శా॥ ఆచంద్రార్కము గాఁగ నుల్లసిలు స్వాస్థ్యం బిట్టు లార్జించి స
ద్శ్రీ సుస్థితి సంతతోత్సవము లర్థిఁ సంప్రవర్తించు న
ట్లాచందంబున నేరుపాటులను సమ్యగ్భంగిఁ గావించి నా
ర్యాచీనప్రమదంబు నొందెను గృతార్థంమన్యమానాత్ముఁడై॥ ౧౯౩

శా॥ బోధానందధురీణుఁ డయ్యతి ముదాపూర్ణాత్ముఁడై జగ
న్నాథస్వామికి భక్తు లెల్లఁ బ్రమదోన్మగ్నాత్ములై చూడ ని
ర్బాధప్రక్రియ బ్రాహ్మణప్రతతితో బ్రహ్మోత్సవం బప్పుడా
వ్యాధాళిఁ రచియించె భూజనులు ధన్యంమన్య లైకొల్వఁగన్॥ ౧౯౪

జగన్నాథస్వామివారి బ్రహ్మోత్సవము.

కం॥ ఆషాఢశు పూర్ణిమ, భాషాపతితుల్యుఁడైన బ్రహ్మర్షి సము
న్మేషితవిభవోత్సవపరి, పోషముగ రథోత్సవము విభున కొనరించెన్॥ ౧౯౫

సీ॥ బహువిధాలంకారభాసురం బైమించు, పుష్యరథంబున భూరికనక
భూషణాలంకృతవేషంబు లలరను, భద్రాజగన్నాథబలవిభులను
వేంచేపు సేయించి చోపులను వీవ, సూర్యచంద్రప్రభల్ సొంపు గులుక
వ్రాతాతపత్రంబు చెలువుసూపఁగఁ బవల్, దివిజులు వెలుఁగ స్వస్తిరవ మొప్ప॥

గీ॥ భూరిభేరీధణంధణాత్కారనినద, మాకసము నిండఁ దూర్యత్రయములు మ్రోయ
సరసహరిభక్తు లెల్ల భజన లొనర్ప, నపుడు రథయాత్ర గావించె రభినవముగ

తే॥ ఆజగన్నాథునిరథోత్స వావసరము, నందు జనములసందడే మందుముందు
సేసలుగ పల్లుకుసుమముల్ చిత్రమవని, నొక్కచేనియుఁ బడదయ్యె నక్క
జముగ॥ ౧౯౬

॥ పలుతుల నంగడులను, ఫలములు భక్ష్యములు గొనుచుఁ బ్రజలెల్ల మురా
కలితు లయి మెలఁగి రే మని, తెలుపుదు నయ్యుత్సవంబు తెరఁగుల్ మెరుఁ
గుల్॥ ౧౯౭

మ॥ అలరంభోర్వశిమేనకాదులను గాదంచున్ దటాయించున
ట్టి లసత్ప్రియాంద్రవిలాసనృత ముల విల్ చెప్పఁగా శక్యమే
విలసన్నీలవలాహకాంచనలట ద్విద్యుల్లతావిభ్రమం
బుల నెల్ల దలపించెఁ బ్రేక్షకజనంబుల్ మేలు సేబాసనన్॥ ౧౯౮

జగన్నాథీయము

చ॥ అలరుమొలంగురంగుగిలు • బాడెడుకోమలహస్త పల్లవం
బులు భరతాంచితాభినయ•ముల్ చవి చూపఁగ నవ్విపంచికా
కలరవ మేళనంబుగను • గాత్రరవం బమృతప్రవాహముల్
బలుమరు సెల్లెడల్ బరపఁ • బణ్యసతీమణు లాడి రయ్యెడన్॥ ౨౦౨
చ॥ లలితవిలాసవిభ్రమము•లన్ నెలకొల్పుచు నబ్బురంపుఁగో
పులభరతాగమాభినయ•ముల్ రచియింపుచు నాట్యమాడు కో
వెలఁదులఁ జూడఁ బాల్కడలి • విస్ఫుటతుంగతరంగభంగికల్
వెలువడి వచ్చునచ్చరల • విన్నను విట్టి ద టంచుఁ దెల్పెడున్॥ ౨౦౩
ఆ॥వె॥ అట్లు సకలమాన•వామోదదాయిగా, హరిరథోత్సవంబు • నతులవిభవ
మలర జరిపి యవల • • సవధూత విప్రసం, తర్పణం బొనర్చె • నేర్పుమీర॥
సీ॥ చార గీరయు లేని•సన్నబియ్యంపు మే, లోగిరంబును మంచి•యొలువుపప్పు
నప్పడంబులు పది•యాంబులు బహువిధ,శాకపాకములు ప•చ్చళ్ళుఁ బిండి
వంటలుఁ బలుకల•వంటకంబులు చిటి, గారెలు బూరెలు • చారు లూరు
గాయలు హో లు • కమ్మని నేతులు, పరమాన్నములు బహు•భక్ష్యములును
॥ నొదవు పులియోగి రమ్ము ద • ధ్యోదనమ్ము, చక్రపొంగలి పలుచని • తక్రములును
గొల్లలుగఁ దెచ్చి వడ్డింప• నుల్లసిల్లి, భూసురవ్రాత మెల్ల బో• నేసె నపుడు॥
వ॥ అట్లుత్సవాంతంబున భూరిసంతర్పణం బాచరించి చక్రితీర్థంబు గావించి విధ్యుక్త విధానంబున బ్రహ్మోత్సవంబు నిర్వర్తించి యప్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యుం డగు శ్రీపురుషోత్తమానందావధూత శ్రీజగన్నాథ ప్రతిష్ఠోత్సవాదు లొనరించి పూర్వ భవాభివాంఛితార్థ సాఫల్యంబుఁ గాంచి కృతార్థంమన్యమానుండై యుండె నంతరంబున. ౨౦౪

ఏడాలి అగ్రహారనిర్మాణము.

తే॥ సన్నపాటికి దక్షిణా • శను సమిద్ధ, బోధివృక్షంబుకడ జగ • న్నాథు నాల
యంబునకు నుత్తరమున బ్రా•హ్మణులకగ్ర, హారనిర్మాణ మొనరించె•యతివరుండు॥
• ॥ తనదు ర్తి ధ్వజంబు చం• దమునస్వామి, కంచితధ్వజ మెత్తించి • మించుమంట
పమ్ముప్రాకారమునురుచి•రమ్ములుగనో, నర్చెఁ గావించెబహు వాహ•నములుహరికి॥
శా॥ దేవబ్రాహ్మణసంప్రతిష్ఠలను భ • క్తింజేసి శ్రీవిష్ణుసం
సేవాసిద్ధికి నుల్లసిల్లి జని ని • శ్శేషంబుగా ధన్యతా

శ్రీవెల్గొందఁ గృతార్థచిత్తుఁ డగుచున్ ♦ సిద్ధాగ్రగణ్యుం డనన్
ప్రావిర్భూత యశోవిశేష మమరన్ ♦ భాసిల్లె యోగీంద్రుఁడున్ ॥ ౨౦

తే॥ అపుడు వ్యాఘ్రాళికినివాస ♦ మగుటకతన, సార్థకంబుగ వ్యాఘ్రాళి♦ యనెడుపేరొ
సంగెఁ బురికదివాడుక♦ జరిగిజరిగి, యిప్పుడు "వడాలి" యనుపేరనొప్పుచుండె

తే॥ ఆరువేలనియోగి బ్రా ♦ హ్మణకుల ప్ర, భూతపురుషోత్తమాఖ్యావ♦ ధూత యాది
వాకరేందు ననశ్వర ♦ భవ్య కీర్తి కేతు వగుచు వడాలి వి♦ ఖ్యాతిఁ గాంచె॥

వ॥ అనిచెప్పి తత్ప్రభావం బిట్లని వక్కాణించె. ౨౧

వడాలి క్షేత్ర ప్రభావము.

మ॥ నరుఁ డెవ్వాఁడు వడాలివాసుని జగ ♦ న్నాథున్ మహాభక్తిత
త్పరభావంబునఁ బర్వకాలమున సందర్శించి తత్పాపసం
కరుహాఘ్యానధురీణుఁ డైన హరి స ♦ త్కారుణ్య సంయుక్తి బం
ధుర దోషాంధతమః ప్రకాండములు ని ♦ ర్ధూతంబు లౌఁ గ్రక్కునన్ ॥ ౨౧

కం॥ ఆషాఢశుద్ధపూర్ణిమ, శేషశయానుఁ డగుహరి భ ♦ జించిన నరు ని
శ్శేషాంహః పంకము పరి, శోషితమైపోవు సకల ♦ శుభములు కలుగున్ ॥ ౨౧

తే॥ నరుఁడు దృఢభక్తితో జగ ♦ న్నాథునవ్వ, డాలిపురవాసు సేవించి ♦ నీలశై
నాథుఁ డైనట్టి శ్రీజగ ♦ న్నాథుసేవఁ, జేసిన ఫలంబుఁదాఁగాంచు♦సిద్ధమిదియు

కం॥ మధుమాధవమాసంబుల, మధుసూదనపాదయుగ స ♦ మర్చన రతుఁ డై
ప్రథితమగు భక్తిఁగొలిచిన, విధుతభవుఁ డగుచు మోక్ష ♦ విభవముఁ గాంచున్

కం॥ శ్రావణభాద్రపదంబుల, శ్రీవిభుపాదాంబుజములు ♦ సేవించిన నం
హోలిసర మడగి మోక్ష, శ్రీవిభవముఁగాంచు నరుఁడు ♦ సిద్ధముసుమ్మీ ॥ ౨౧

కం॥ శరదవసరమున శ్రీహరి, చరణములు ప్రసూనతతుల ♦ సమధికభక్తిన్
భరితుఁ డయి పూజ చేసినఁ, బరమశ్రేయః ఫలంబు ♦ పాపించు నరున్ ॥

కం॥ హేమంతావసరంబులఁ, జామంతివిరుల్మకుంద♦చరణాబ్జములన్
ప్రేమెరయఁ బూజ చేసిన, నామానవుఁ డిహపరముల ♦ నతిశుభముఁ గనున్

॥ మాఘశుద్ధద్వాదశి ♦ మధువిరోధి, యగుజగన్నాథు నర్చించి♦నట్టిజనుఁడు
అశ్వమేధశతాధికం ♦ బగుఫలంబుఁ, గాంచు హరిలోకముఁ♦గాంచుఁదుదను

జగన్నాథీయము

క॥ రవికన్యాగతుఁడై తగు, నవసరమున శ్రీవటాలి • యందు సుభద్రా
ధవు నెదుట హిరణ్యశ్రా, ద్ధవిధి నడుపఁ బితల కధిక • తరఫలదమగున్ ॥

మ॥ రవికన్యాగతుఁడైనచో భరణితారన్ శ్రీజగన్నాథు భ
క్తి విశేషంబునఁ బూజ చేసి పితృసూక్తిన్ గోరి వ్యాధాళి •
ర్థవిధిన్ శ్రాద్ధ మొనర్చె నేని యవి ముక్తిక్షేత్రమందున్ గయన్
సవిశేషార్పితపిండదానఫల మా • సత్యంబు వాక్రుచ్చెదన్ ॥ ౨౨౦

క॥ తపనుఁడు ధనురుపగతుఁ డౌ, నపుడు జగన్నాథుఁ బ్రాత • రవసరముల న
చ్చపుభక్తిఁ గొలిచె నేనియు, వ్యపగతభవబంధుఁడయి శి • వము నరుఁడు గనున్ ॥

తే॥ బోధనైకాదశిని మహా • బోధివృక్ష, మున జగన్నాథు నర్చించి • భూరినిష్ఠ
జాగరం బొనరించిన • జనుఁడు దళిత, సకలభవబంధుఁడగుచు మోక్షంబుఁ గాంచు ॥

క॥ రాథైకాదశిని జగ, న్నాథునికిన్ బానకంబు • నైవేద్య మిడన్
సా తసకలేష్టార్థుం, డై ధన్యతఁ గాంచు జనుఁడు • దంచితనియతిన్ ॥ ౨౨౩

క॥ ప్రోష్ఠపదైకాదశి నతి, నిష్ఠాయుతుఁడై ముకుందు • ని పదాబ్జములన్
దుష్టిఁగఁ దుల-పూజ యను, ష్ఠించినజనుఁడు దాఁ గ • నున్ మోక్షరమన్ ॥

క॥ మార్గశిరమాసమునను న, ర్గళ మగుభక్తి శ్రీజ • నార్దనునకుఁ బ్రా
తర్గంధార్చన సలిపి త్రి, వర్గఫలంబులను గాంచు • వాఁడు నరుఁ డొగిన్ ॥ ౨౨౫

క॥ వ్యాధాళి కేని యధికవి, బోధం బొనరించి మోక్ష •ము నొసంగినయా
బోధిద్రుమంబుఁ గనుఁగొని, సాధితపరమార్థుఁ డగు ని • జము జనుఁ డవనిన్ ॥

క॥ ఆసన్నపాటికిని గడు, నాసన్నం బగువటాలి • యందు హరి నరుం
డాసన్నతుఁడై కొలిచి ర, మాసన్నద్ధప్రబోధ • మహిమం గాంచున్ ॥ ౨౨౭

క॥ ఎవఁ డాలి బిడ్డలను విడి, చి వటాలి వసించి యందు • శ్రీహరి సేవిం
చి వటాలిరహితుఁడై ని, ల్చి వధూలింగననియుక్తి • చే ముక్తిఁ గనున్ ॥

క॥ అని యిట్లు సూతుఁ డమ్ముని, జనులకు వ్యాధాళియందు • జక్రధరుఁడు పె
పొనర జగన్నాథాకృతిఁ, బునరధిగతుఁ డగుట తెల్ల • ముగ వినిపించెన్ ॥

ఆశ్వాసాంతము.

శా॥ ఉష్ణాంశ్వన్వయదుగ్ధవారితుహినాం • శూరీకృతాకార గం
గోష్ణీషప్రచలద్ధనుర్ధ్వజనబా • హాహూత్యేక లోకత`యా

నిష్ఠాలోజ్జ్వలకీర్తి వర్తితహిమా♦నీరుక్కళామండలా
తృష్ణాదోషవిదూర సద్ధృదయా♦ శ్రీ రామచంద్రప్రభూ॥ ౧౩౦

కం॥ పాల్కడలి పుట్టురతనము, గుల్కెడు నెదఁ బొదలు కల్మి♦భామతోడ జగా
శేల్కొనుచుఁ గనికరము గదుఁ, జిల్కుచు లెంకలను బ్రోచు♦ చేరువకాఁడా॥

పుష్పితాగ్రవృత్తము.

పరమపురుష ♦ భానువంశచంద్రా, ధరణిసుతాధిప ♦ దారితాసురేంద్రా
నిరుపమగుణ ♦ నిత్య ర్తిసాంద్రా, ప్రరుచిరసూర్యపు ♦ రస్థరామచంద్రా॥

గద్య.

ఇది శ్రీమద్వృషాకపికృపాకటాక్ష పరివర్ధితసహజ సారస్వతసమ్పాది
తప్రబంధ కవిపంచానన బిరుదాభిరామ విశ్వామిత్ర బ్రహ్మర్షి
సంప్రదాయాడవి నందగిరి వంశాబ్ధిసోమ సహజసౌహా
దమహోద్యమ సాంబశివ వేంకటప్ప రాయ
కవిలలామ వినిర్మితంబగు శివవేంకటీయ
గ్రంథమాల యందుఁ దృతీయ
పుష్ప మగు జగన్నా
థీయమహాప్రబం
ధమునఁ దృతీ
యాశ్వా
సము.

జగన్నాథీయము.

చతుర్థాశ్వాసము.

మత్సమస్తసుగుణ, స్తోమాపాదాబ్జవినత•సుత్రామసము
ద్దామరిపు మదనుజవి, రామా సూర్యపురిధామ•రాజలలామా॥

వ॥ అవధరింపు మట్లు సూతుండు శౌనకాదులకు వ్యాధాక్షేత్ర నిర్మాణ ప్రకారం బెరింగించినంతట నవ్విశేషం బంతయు నాలకించి ప్రహృష్టతరంగితాంతరంగులై వారలు సూతున కిట్లనిరి. ౨

కం॥ సూత భవద్వదనాంబుజ, గీతంబగువిష్ణుకథ ప్ర•కృష్టప్రమదో
పేతమతిఁ వింటిమి దుఠి, తాతంకములడఁగె సఫల • మయ్యెఁ జనియుఁ॥ 3

జగన్నాథునకు సుభద్ర భార్య యెట్లయ్యెనని యడుగుట.

తే॥ ఆజగన్నాయకుండు కృ•ష్ణావతార, మనియు నవ్విగ్రహత్రిత•యంబు కృష్ణ
బలసుభద్ర లటంచును • బల్కి తీవు, తచ్చరిత్రంబు కడు నద్భు•తంబు వినఁగ॥

సీ॥ సాధుసన్నుతజగ•న్నాథునకును వాసు, భద్ర భార్య యటంచుఁ•బలుకు చుంద్రు
తగఁ గృష్ణుఁడునుసుభ•ద్రయునన్నయును జెలి, యలుగాఁ బ్రసిద్ధ మా•నందునిప్పు
డాకృష్ణునంశయే • యగుజగన్నాథున, కాసుభద్ర య దెట్టు • లయె భార
సంశయం బెంతయు • జనియించె నీవిష, యంబు విస్పష్ట మా•నట్లు దెలిపి

గీ॥ మము కృతార్థులఁ జేయుము • మౌనివర్య, వాసుదేవకథాసుధా • వర్ష మతుల
హర్షసంధాయకము తృప్తి•యగునె యెంత, వినిన నిది దెల్పవే మాకు•వివరముగను॥

నం అని శౌనకాదులడిగిన, విని సూతుఁడు బహుపురాణ•విజ్ఞానమహా
త్వనితాంతఖ్యాతుండై, ట్లని సెప్పె లియన్నదీ క•లారవపణితిఁ॥ ౬

చ॥ ఘనమతులార మీకు మదిఁ • గల్గినసందియ మెల్లఁ దీఱగా
వినిచెదఁ బూర్వకాలికము•వృత్తము చాలఁగ గోప మై తన
ర్చినయది సుండు దీన నల•శ్రీహరి కైనను గర్మబంధభో
గనియతి తప్ప దంచెఱుఁగఁ • గాఁ దగుఁ గాన నవశ వేద మా॥ ౭

చ॥ మును యదువంశమున్ బరమ•పా ము సేయఁ దలంచి యాజనా
ర్దనుఁ డఖిలేశ్వరుండు మధు•రాపురిలో వసుదేవ దేవ
తనయుఁడు గా జనించి వసు•ధాతలరక్షణ మాచరించుచో
ఘనుఁడు మురారికిన్ సహజ•గా జనియించె సుభద్రయయ్యెడన్॥ ౮

క॥ ఆ వకిగర్భసుధా, పాథోనిధిచంద్రకళ సు•భద్ర నవవయః
ప్రాదుర్భవమున నయనా, హ్లాదకరాకారకలిత•యై విలసిల్లెన్॥ ౯

తే॥ సకియకును బాల్యమంతంత•జారుపాంటెఁ, గొనునింతింతసన్నము•గాఁగఁ జొచ్చె
బడఁతికఁ దటయౌవనో•ల్బణముగాఁగఁ, బొటకరించుచు గుబ్బలు•బ్బిరముసూపె

॥ తలఁపు లూరనిచిన్న•తనపుఁజూపులు మాని, సోలపుబిత్తరిచూపు • నూడ నే
మురిపెంపుటల్లారు•ముద్దుమాటలు మాని, బలుమిటారపుఁబల్కు • పలుక నేరె
మురువుఁ జూపెడునద్దు•ముద్దుచందము మాని, దినసైనకులుకుటొ•ద్దికలు నేర్చె
వలపు మెరుంగనిభంగి • యగుచు నుండుటమాని, తవితీపు సెరజాణ•తనము నేగ

॥ ఆటకోరుతనం బల•వాటుమాని, గరువతన ముప్పతిల మెలఁ•గంగ నేర్చె
నంబుజదళాయతాక్షి బా•ల్యంబు సడలి, మించు లేజవ్వనం బంకు•రించు వేళ॥ ౧

తే॥ గనుఁగొనఁగఁ జంద మామకుఁ•గళలు పదియు, నారటందురు దానిచి•న్నారి మో
కళలచెలువంపుసోగ సెన్నఁ • గాఁ దరంబె, యింతిమోమున ందున•కేమి రము

కం॥ తెలిదమ్మిరేకుమీఁదను, దోలఁగక యెలదేఁటి నిలిచి • తోఁచినయేనిన్
దులఁయుగుఁ గన్నులకన్నన్, గులుకుం జూపుసోల పెచటఁ • గొని తేవచ్చున్

తే॥ పాలఁ నాసిక యై యెల్ల•పూలఁ గలుగు, పరిమళానుభవస్ఫూర్తిఁ • బడసి చా
గంధఫలి సర్వసుమనఃప్ర•కాండసార, భములు వలచుచు నేటికిఁ• బ్రౌఢి గను

తే॥ అబలకెమ్మోవి ప్రతిబింబ • మస్సుధాత, బింబము సృజించెఁగా కేమి•విపులమ
మునొడంగూర్ప నేర్చునే•మరియునందు, చేత నేబింబమను పే ఁ•జెందెన యి

॥ వనితయౌవనశృంగార • వనమునందు, గలుగునడబావి యనఁగఁ బొ•
నచటికృతకాచలద్వ •యంబు కరఁ , బటువుచనుగవ్వరోయి ని• రమున

తే॥ జఘనమండలి సైకత•స్థలిని బోదలు, నవఁటిబోఁదెలు పెందొడ • లత
కాహళులు జంఘికలు బాల•కమఠపృష్ఠ, సమము మంచితములు ప •పదములు చె

కం॥ పల్లవములు తత్పదసం, పల్లవవిజితృష్ణమాధ • వసముద్దేశ
ప్రోల్లసనమునఁ దపస్స్థితి, మొల్లం బై చెడి విరాగ • మునఁగస టొందెన్.

॥ కన్నెత్తి చూచెనా • కడు భయభ్రాంతయై, హరిణిదిక్కులు సూచి • యుటమటించు
నిలిచి మాటాడెనా • కలఁగి గద్గదికతో, మదిఁ దారుమారగు • మంజుఘోష
మైత్రిగ మెరసెనా • మలఁగి వివర్ణయై, కంది గ్రక్కునఁ గాకఁ • జెందు హేమ
నగుమొగం బెత్తెనా • నొగిలి కాంతి దొరంగి, శశిరేఖ వక్రయై • సన్నగిల్లు

॥ పెందొడలయందమొకకొంత • బెడఁగు సూప, వాడియారంభమొకపార • విడిగ్రుక్కు
నచ్చెరలు గిచ్చరలు దాని • హాసుగనిన, నిలువుకన్నులఁగనుగొన • వలదె యెపుడు॥

సుభద్రను కృష్ణుడు వరునిఁగోరుమనుట.

కం॥ ఈరీతి నవోజ్జృంభిత, తారుణ్యవిలోకనీయ • తాసముపగతా
కార యగుచు నవ్వికచాం, భోరుహదళనేత్రి మిగులఁ • బొలుపొందు నెడన్॥

మ॥ ఒకనాఁ డాసురదైత్యభేది ప్రియ మిం • పొందంగఁ దా నిష్టగో
ష్ఠికలాపంబున నుండి యచ్చెలియలిన్ • జేసన్న రావించి మ
చ్చిక మీరంగను గారవించి రుచిర • స్మేరాననుం డై వినో
దకథాసంగతిఁ బ్రొద్దు పుచ్చుచుఁ బ్ర మో • దం బొప్పఁగా ని ట్లనున్॥ ౨౧

తే॥ ఇంతికో నీకునిటఁ బెండ్లి • యీడు వచ్చెఁ, దడవుసేయంగ రాదింకఁ • దలిరుఁబోఁడి
మనసు కెక్కినరాజకు • మారు నొకని, గోరుకొను మమ్మ నీ కొడఁ • గూర్తు నతని॥

కం గారాబుఁ జెలియలవు నీ, కోరిక యొడఁగూర్తు సిగ్గు • గొనక కలతెరం
గేరుపడఁ దెలుపు మీ యన, నారాయణుఁ గని త్రపాలి • నమితానన యై॥ ౨౩

కం॥ తలవాంచి బొటనవ్రేలున, నిల వ్రాయుచుఁ గురులు కేల • నెగఁ ద్రోయుచు లే
మొలకనగవు కెమ్మోవిని, దులకింపఁగఁ గులుకుపలుకు • తో ని ట్లనియెన్॥ ౨౪

సుభద్ర కృష్ణుని నీవంటిభర్త కావలెనని యడుగుట.

ఆ॥ అన్న నాపయిన్ బ్రి • యంబున నీరీతి, నెలమి మెరయుపలుకు • పలికి వు
చెలియ లనుచు ముద్దు • సేసించి వాత్సల్య, మలరఁ గోరి ర్వ • వలయుఁ జుమ్ము॥

కం॥ రూపున గుణమున శౌర్యక,లాపరిణతి నెల్లతెరఁగు•లను నినుఁ బోలన్
జూపట్టెడు రాకొమరుని,నాపతిగాఁ యుం మీ జ•నార్దన కరుణన్॥ ౨౬

తే॥ ఎల్లతెరఁగుల నినుఁబోలు•వల్లభుండు, గలుగవలెనందుఁగడుఁ గోర్కి•గలదునాకు
నెలమి వీరంగ ముద్దునె•ల్లించి నాదు,తలఁపు చేకూర్ప మన్న వా•త్సల్యమలర॥

కం॥ అని వేఁడ మందహాసం,బునఁ దల పంకించి శౌరి • ముదితం గని యి
ట్లనియెన్ భవద లషితం,బొనరునె చేకూర్ప సద్గు•ణోత్తరయెపుడున్॥ ౨౮

కం॥ విను నాకు నేన సరి గా,కనయము ననుఁ బోల నుర్వి • నన్యుఁడు గలఁడే
వనజాక్షి నాకు సములును,ఘనులును లే రనెను శ్రుతిప్రి•కారము గాదే॥ ౨౯

కృష్ణుఁడు సుభద్రను మందలించుట.

కం॥ అనుజా వాత్సల్యంబున,గొనకొని నీకోర్కు లిత్తుఁ • గోరు మ టంటిన్
మును మించి నీదువాంఛిత,మనుకూలము గానిచంద • మై తోఁతెంచెన్॥ 30

ఆ॥ ఆఁడువారిబుద్ధు • లసురబుద్ధు ల టంచు,నాడువారిమాట • లన్నృత మగునె
నీటఁ జేఁపకాళ్లు • నెమక వచ్చును గాని,యింతిచిత్తవృత్తి • యెరుఁగ నగునె॥

కృష్ణుఁడు సుభద్రికు వరమిచ్చుట.

ఉ॥ వినను వత్సలత్వమున • నాడితిఁ గోరిక లిత్తు నంచు నె
న్నైనను నాఁ బ్రిసక్తవిష•యం బిపు సమకూర్ప రామి నో
మానిని వేరుజన్మమున • మామక మై తగునంశసంచితం
బౌనవతారమందు సతి•వై తగఁ బొందు మ ప్సితార్థమున్॥ 3౨

శా॥ సాక్షా న్మము గాక నష్టయిన నం•ర్చారూపమం దెన్నఁ బ్ర
త్యక్షుం డైనపుదంశమూర్తికిఁ ద్వదీ•యాంశాసమా వేశయు
క్త క్షేత్రింబు కళత్రి మయ్యెడు నయు•క్తం బొఁగదా యెందుఁ బ
ద్మాక్షి సోదరదంప •త్వాకలనం • బత ంతనింద్యంబుగన్॥ 33

ఉ॥ కోరఁగ రానికోర్కి యలి•కుంతల ధర్మ మెరుంగ నేరమిన్
గోరితి వన జన్మ మొన•గూడెడునప్పు వికారరూపమున్

గూరిన విగ్రహంబుల నె◆గున్ జుమి లోకవిరుద్ధనిందితా
చారకృతాపరాధమున ◆ జారుసె భోగ్యము గాక దోషముల్ ॥ ౩౮

చ॥ అది యటు లుండ నిప్పు డన◆జానన యెల్ల తెరంగులందు నా
కుఁ దులితుఁ డౌ ధనంజయుఁ డ◆కుంఠితశౌర్యపరాయణుండునున్
మదనసమాన రూపసువ◆మానసుఁడంచితుఁ డెల్లభంగులన్
మదవతి నీకునున్ దగిన◆నాథుఁడు వాని వరింపు మియ్యెడన్ ॥

చ॥ అని వర మిచ్చి కూర్మి నెర◆యన్ బ్రియసోదరి గారవించి ఫ
ల్గునకుఁ బత్నిగాఁగ నొడఁ◆గూరిచె నప్పుడు తద్వరాభియు
క్తి నిపుడు నీలశైలపతి◆కిన్ సతిగాఁగ సుభద్ర స్వాంశచే
నొనరెఁ బురాణగాథ గల◆దొక్కటి దీనికిఁ గారణంబుగన్ ॥ ౩౯

శివునకు బ్రహ్మహత్యకలుగుట.

॥ పూర్వకాలమున నం◆బుజగర్భునకు నహం,కారప్రధాన మై ◆ భూరిమహిమఁ
బంచమవక్త్రంబు ◆ ప్రభవించె నప్పుడు, బ్రహ్మణ్యులైనట్టి◆పరమమునులు
విశ్వాధినాథుఁ డౌ◆విభుఁ డెవ్వఁ డని యడు,గఁగ నేనయని యహం◆కారవక్త్ర
మున సముద్ధతిఁ బలి◆కిన మహాదేవుఁడు, ప్రస్ఫుటక్రోధభై◆రవమహోప

నీ॥ కారమునఁ దోఁచి నిజపాణి ◆ తలవిఱివాతి, మించి యైదవమోము ఖం◆డించినంత
హస్తమున నంటుకొనియె న◆మ్మస్తకంబు, తద్విమోచనమునకు నా◆తండు గడఁగి॥

కం॥ ప్రాయశ్చిత్తంబడఁగిన, ధీయుతు లగుమునివరులు ప◆తివ్రతచే భి
క్షాయుక్తిఁగనిన ముక్తం, బై యిది పోవు నని చెప్పి◆రం.కృతుఁడై॥

తే॥ అ లలోకకుటుంబిని ◆ యాదిలక్ష్మి హారికి ననపాయిని పతివ్ర◆తాద గాన
నామెచే భిక్షగొనిన నీ ◆ యఘముపాయు, ననుచు వైకుంఠమునకేగెనభవుడపుడు॥

విష్ణువు లక్ష్మిని శివునకు భిక్షయిడవద్దనుట.

తే॥ అతనియుద్దేశమెఱిఁగి ◆హరియుఁగమల, నిలయఁగనియిట్లుపల్కె మా◆నిహారుండు
బ్రహ్మహత్యావినిష్కృ ఁ ◆ బడయఁ గోరి వేగనిటవచ్చునీచేత ◆ భిక్షఁ గొనఁగ॥

తే॥ హస్తనిర్ముక్తయై బ్రహ్మ ◆ హత్యయిచటఁ, బడియె నేని మహాశక్తి ◆ ప్రతిభ దా
కడఁగియీలోకమెల్ల భ్రమిం◆గంగఁదివురుఁ, జెడుగుఁ గలిగించునని వేర◆ చెప్పనేల॥

తే॥ కాన నీ వాహరుండు భి, క్షకరు వేర నటుమటము చేసితొలఁగు మె ♦ గ్లైననింట
లేదనుచుఁ జెప్పమనుపని ♦ లేనిపనికి, బోవఁగా నేల యాపదఁ ♦ బొంద నేల॥

వ॥ అని యిట్లు వాసుదేవుం డుపదేశింపఁ గమలాలయయును దదుక్తమార్గం
బున నడచునది యైయుండె నప్పుడు శంకరుండును. ౮౩

మ॥ చని వైకుంఠము సొచ్చి భైరవుఁడు భిక్షాందేహి యం చాజనా
ర్దనుసౌధాంగణమున నిల్చి పలుకన్ ♦ దద్వాక్య మాలించి యా
వ్వనజాతాలయ యానతిన్ జెలులు దే ♦ వా! శ్రీఃకుతో వాఁగతా
యన శంభుఁ డిలు సేరెఁ గ్రిష్మరియధా ♦ యాతంబుగా నయ్యెడన్. ౮౪

తే॥ మరలిశాన్నాశకరుదెంచి ♦ మధు విరోధి, మందిరాంగణమునసనిల్చి ♦ మదనవైరి
ఘనరవమునభిక్షాందేహి♦యనఁగనునుప, టట్లుశ్రీయింట లేదని ♦ రామెచెలులు॥

కం॥ ఈరీతి మూఁడు నాలుగు సారులు సనుదెంచి యెపుడు ♦ సదనంబున నా
సారసగేహినిలేదను, ధోరణి నే పలుక వినుచు ♦ ధూర్జటి కినుకన్॥ ౮౫

శివుఁడు లక్ష్మిని శపించుట.

కం॥ కను తెరప్రఁజేసి లేదా, వనజాలయ యింటఁ జపల ♦ వర్తనయగుచున్
జనెనా మంచిది యట్లనె, చనుఁగాక యనన్నఁ జెలులు♦ సభయ లయి వెసన్॥

కం॥ చని యంతఃపురిభార్గవి, గని యాభైరవునికోప ♦ కలనం బెరిగిం
చిన సభయ యగుచు సరభస, మున భిక్షుఁగొనుచు వచ్చె♦ నుంగిటికివెసన్॥

తే॥ వచ్చియడుగులు దడఁబడ♦వందనంబు, సలిపి కడుభక్తి మెరయ భై ♦ క్షంబొసఁగి
ఈశ యపరాధమయ్యెక్ష♦మింపుమీఁడు, వా రెరుంగుదురే భవ ♦ త్ప్రాభవంబు॥

కం॥ అని వినత యగుచు వేఁడినఁ, దనయంతర్దృష్టి నామె ♦ తప్పన్యకృతం
బని యెఱిఁగి నెమ్మనంబునఁ గనికర మెంతయును గదురఁ ♦ గా నిట్లనియెన్॥

ఉ॥ ఇందిర నాయెడన్ గపట ♦ మి ట్లొనరించుట నీస్వభావ మా
చందము గాదు నీపతి యొ ♦ సంగిన యానతిచేసి తీవు నా
డెందము గంది తిట్టితి వ ♦ డిన్ విను నాతగుప ల్కుసత్యతన్
బొందునె నీకుఁ జాపలము ♦ భూస్థలి నెందు స్వభావధర్మ మా॥ ౯౦

ఉ॥ ఎత్తినకాలె గాని యొక ♦ యించుక నిల్కడలేక మాటలో
హత్తుట రిత్త యాటయును ♦ నై చరియింపుము చంచలత్వమే

వృత్తిగ నిట్లు గాక నొక ♦ వీరిడి యింటను గట్టిపెట్టి నీ
వెత్తరి నేనియుఁ గదల ♦ వసుధన్ విపరీతవైఖరిన్ ॥ ౫౮

॥ జగతి నీచాతినీచానుసరణకరణిఁ, జలనధర్మము నీయందె సంగతాత
నీవు గదిసినవిజ్ఞాననియతి సడలి, ప్రాజ్ఞుఁడైనను నజ్ఞతఁ ♦ బడయుఁ గాత॥

తే॥ ఇట్లు గమలాలయనుశపింపనామె, చెలులు హాహారవంబులు ♦ నేయు బెరిఁగి
పరగ విచ్చేసె నచటికిఁ జక్రధరుఁడు, శూలధరసాంత్వనక్రియాశాలి యగుచు॥ ౫౯

వ॥ అప్పుడు.

కం॥ పరమపతివ్రతలకు శే, ఖర మగువిశ్వజనయిత్రి ♦ కమలాలయ చే
గురుభిక్ష గొనుట హత్య, దురిత మడఁగ విధిశిరంబు ♦ దొలఁగెం జేతన్ ॥

బ్రహ్మహత్య శక్తి యగుట.

కం॥ నారకరనిర్ముక్తంబై, ధరణింబడి విధిశిరంబు ♦ దంచిత మాతృ
ద్భరమున నోరు దెరచి కడు, మెరమెరపడ భువనచయము ♦ మ్రింగందివిరెన్ ॥

కం॥ అపుడారభసము కనుఁగొని, శిపివిష్టుఁడు వెరవగాఁగ ♦ శేశయనాభుం
డుపగతుఁడై యడుగుటయు నర, మపుడిచ్చెదనుడుగు మిఁకగ్రసింపక జగముల్ ॥

తే॥ గడచె నష్టాదశమహాయుగంబులిట్లు, భైరవుని చేత నంటినప్పటియునుండి
ఘోరమైనట్టిక్షుధ నాకుఁ గూరెనిపుడు, దాని ర్వంగవలయును గానవినుఁడు॥

బహ్మహత్యాశక్తికి వరమిచ్చుట.

తే॥ అలజగములు నిలుచు మీయందె గాన, మిమ్మునిరువురనిటఁ బట్టి మ్రింగవలయు
నిదియె నాకోర్కి దీని మీరిచ్చిరేని, మేలు శాకున్న నేఁజేయఁ జాలుదునిది॥

మ॥ అనినన్ గేశవుఁ డిట్లు పల్కె భవదీయంబైనతుద్బాధ దీ
రనుపాయంబొడఁగూర్తు నోర్మి చెలువారన్ నీవు వింధ్యాద్రికిన్
జని యచ్చో నిలు వింధ్యవాసిని యనన్ ♦ సంప్రీతిఁ గొల్వం జనుల్
ఘనతన్ భక్తజనానుపాలనజిష్ణుత్వ యుక్తవై యంతటన్ ॥ ౬౫

కం॥ ఇరువదియెనిమిదియవద్వా, పరమున భూభారమడఁప ♦ బనివడి యేను
ర్వర నవతరించి పటుసం, గరము ఘటింపింతు ధరణికాంతులలోనన్ ॥ ౬౬

కం॥ పదునెనిమిదియుగములు గా, నొదవిన పెల్లాకలెల్ల ♦ నుడిగించుటకున్
బదునెనిమిదియక్షౌహిణు, లదయత బలియిత్తు నీకు ♦ నాహవభూమిన్ ॥ ౬౭

ఆ॥ అనుచు వర మొసంగి • యమ్మహాశక్తి ని, వింధ్యనగమునందు • విడిది సేయఁ
బనిచె నదియె ద్రుపదు•పట్టి యై హోమాగ్ని, కుండమున జనించెఁ•గూతురగుచు॥

కం॥ ఆపాంచాలతనూభవ, భూపాలవరులకుఁ బాండు•పుత్రులకుఁ గులో
ద్దీపకులకు సతి యగుచు మ, హాపాతివ్రత్యవిభవ • యై విలసిల్లెన్ ॥ ౭౫

వ॥ ఇట్లుండ నంత.

భారతయుద్ధప్రశంస

మ॥ ధృతరాష్ట్రాత్మజుఁ డౌనుయోధనుఁడు కుం•తీపుత్రులన్ ద్యూతసం
గతినోడించి ధరాతలం బఖిలమున్ • గైకొన్న ధర్మానువ
ర్తత నోర్మిన్ విపినాధివాస మట పై • నజ్ఞాతవాసం బొన
ర్చి తగన్ బిమ్మట నర్ధరాజ్యమున కం•ర్థిన్ గోర్కు గాలించినన్ ౭౬

చ॥ ఘనతరలోభదూషితుఁడు • కౌరవనాథుఁడు సంధిమార్గమున్
మొనయక వాఁడిసూదిమొన • మోపినమాత్రము భూమి వారి
కనుఁగొను వారు వీరును మ•హారణకాంక్ష నుపక్రమించి పై
కొని రిలఁ గల్గుభూపతులు • గూడిరి యయ్యిరువాఁగులందునన్ ॥ ౭౭

తే॥ అవని బహుభారపీడిత • యగుచు వేఁడ, భూమిభారావతరణార్థ•ముగ జనించి
నట్టివసుదేవసూతి యం•దర్జునునకుఁ బూనె రథచోదకత్వ ము • ప్పుడు గడంగి॥

ఆ॥ ఆపదలు దీర్చి సంపద • లందఁ జేయఁ, దాన యేడుగడంచుఁ జి•త్తమున నమ్మి
యున్న పాండుతనూజుల • నుగ్రగరణము, నందుఁ బడకుండఁ గాపాడ•నవధరించి॥

కం॥ పదునెనిమిదియక్షోహిణు, లుదితక్షుధ దీర శక్తి • కొసఁగుటకొరకున్
గదనక్షోణి నిజాప్తులఁ, బ్రిదికింపఁ దలంచి శౌరి • పనివడి యంతన్ ॥ ౮౧

కం॥ ఒకనాఁడు రహస్యంబున, బకవైరిన్ బిలిచి యుచిత•వచనరచన మ
చ్చికఁ ముచ్చటాడి వసుదే, వకుమారుండటుఁ బ్రిసంగ•వశమున ననియెన్ ॥ ౮౨

భీమునకు కృష్ణుఁడుపాయము సెప్పుట.

ఉ॥ విం వె వాయుపుత్ర యొక•వింత భవత్ప్రతిజ్ఞ సేని తాఁ
దొంటిభవంబునం దఖిల•దుష్టవిదారిణి యైనశక్తి సు
మ్మంటినతుత్తునన్ జగము • లన్నియు గ్రమింగఁ గడంగి మాన్పని
ప్పుంటికిఁ బుట్టె నియఖిల•భారత సైన్యములన్ గ్రసింపఁ గన్ ॥ ౮౩

కం॥ మొదటి పారిహారులపరమున, నుదితత్రూధ లప్పు డాఁచి • యుండి ధర్త్రిక్
బదునెనిమిది యక్షౌహిణు, లదయత గ్రసియింప నిప్పు • డవనిజనించెక్ ॥ ౭౮

కం॥ వినుమా శక్తి గ్రసింపఁగఁ, గొను నక్షౌహిణుల మీరు • కూడ సునికి నే
ననిశము మిము రక్షింపఁగ, మనమున వెర వరయు చుందు • మారుతతనయా॥

ఉ॥ నీ వొక రాతిరిం గపట•నిద్రవహించి పరీక్ష సేయుమా
దేవి నిశీధవేళఁ బర•తెంచి భయంకరశక్తిసంఘ సం
సేవిత యై శ్మశానమునఁ • జిందులు ద్రొక్కుచు నుండు నప్డు నీ
వావిధ మెల్లఁ జూచి భయ•మంద కెరుంగనియట్లు శ్రిమ్మరక్ ॥ ౭౯

కం॥ చనుదెంచి కేళిమందిర, మున నుండును శక్తి సౌమ్య•ముగ ద్రౌపది యై
చనుదెంచునపుడు బలమున, మనోజకేళిఁ దనియింపు • మా యవ్వేళఁదక్ ॥ ౮౦

కం॥ నప్పుడు సర్వలోకని, దానం బగునాదుశక్తి • తథ్యముగా నీ
లోనక్ జొనుపుదు నపరిమి, తానందము నొందుఁ దృప్త • యై శక్తి కడుక్ ॥

కం॥ సంతృప్త యైనశక్తి యుం, సంతోషముతోడ వర మొ•సఁగుదు నడుగు నీ
యంతర్వాంఛిత మను నీ, వంతట మాయేవ్వురకును • నభయం బనుమీ॥

కం॥ ఇది నీచేఁ గావలసిన, యది వదను ల కసాధ్య•ముగుఁ గావున నీ
మదిఁ గొంకు లేక సాధిం, పఁ దగు మదుక్తవిధమెల్ల • భావించి యనక్ ॥ ౮౨

కం॥ మురవైరివాక్యపద్ధతిఁ, గరువ సుతుఁ డొక్కనాఁడు • కైతవనిద్రా
పరుఁడై తనసతిచర్యలు, పరీక్ష యొనరించి చూచె • భయ మెదఁగొనకే॥ ౮౧

వ॥ అప్పుడు. ౮౨

ముదు శక్తి కృత్యములుచూచుట.

మ॥ కనియెక్ వాయుసుతుం డనేకవిధకం•కా స్ఫుర ఛ్ఛకర
ధ్వనిక్ప్రద్భూరిక పాలకుండలరటా•త్కారామిళద్భీషని
స్వననృత్యద్భహులోగ్రశక్తి పరిష•త్సంసేవ మానక్ లల
ద్ఘనదంష్ట్రాంకురదుర్నిరీక్ష్యభయదా•కారోత్కలాడంబరక్ । ౮౩

కం॥ భైరవు లెనమండ్రు మహో, గ్రారవభేతాళ • మునవధిభయదా
కారోగ్రశక్తి లోకము, చేరి యుపాసింపఁ బ్రభుతఁ • జెంది వసించెక్ ౮౪

జగన్నాధీయము

మ॥ అపు డాశక్తి సమూహముల్ భరతసైన్యప్రాగ్ర్యరోధావ
క్షపణ్ర డనుఁ బాళ్లు పంచికొనుచున్ • గాలించుకోలాహలం
బపరిజ్ఞేయభయావహం బగుడు దేహాంబెల్లఁ గంపింపఁగా
విపులత్రాసభరంబునన్ మగిడి యుద్వేగంబుతోడన్ జనెన్॥ ౯౫

కం॥ పదములు తడఁబడఁ గడువడి, సదనమునకు వచ్చి ఘోర • సందర్శనస
వ్యధ మై చిత్తము చెదరఁగఁ, బదపడి యొకభంగి శయ్య • పై వసియించెన్॥

ఉ॥ అప్పుడు సామరూపధర • యై వనజానన కృష్ణశయ్యపై
కొప్పుగ వచ్చినంత వనజోదరువాక్యము సంస్మరించి తా
నప్పవమానసూతి కుసుమాయుధసంగరసంప్రవిష్టుఁ డై
యుప్పువుబోఁడి తృప్త యగున ట్లొనరించె బలంబు పెంపునన్॥ ౯౬

ఆ॥ సకలలోకభార • సహ మైనతన తేజ, మనిలతనయునందుఁ • జొనిపెఁ గృష్ణ
యధిక తేజుఁ డగుచు • న వ్వాయుజుఁడు మహా, శక్తి తృప్తి నొంద • సలిపె రతము॥

కం॥ మరుకేళి తృప్తి నొందెనఁ, బరవశ యై సుఖనిలీన • భావ యగుచు నే
వర మిత్తు నడుగు మనుచున్, బరమోత్సాహమునఁ బలికెఁ • బావనితోడన్॥

ద్రౌపది భీమునకు వరమిచ్చుట.

కం॥ వరమిత్తువేని మాయే, వురి నీసంగరమునందుఁ • బోరి వుచ్చక నీ
వరయుము గృప నభయంబిడి, సర రుహ నేత్రి సుప్రసన్నాశయ వై॥ ౯౦

కం॥ అని వరముఁ వేఁడికొనన, వ్వనజానన వల్లెయని యెఁ • బదపడి ప్రకృతిన్
గని తనపోరపాటునకును, మనమున విభ్రాంత యగుచు • మానిని యంతన్॥

చ॥ కరువలిపట్టి సూచి యనెఁ • గారణ మేమిటు వునన్ను నీ
వరమడుగంగ ఖేద మగు • వైఖరి దోఁచెడు నేఁడు నీయెడన్
సరసిజనాభుయోచన పాసంగెను నేఁ డెరిగింపునిక్క మీ
వరపరలాడితేని కుల • మారడివోవ శపింతు నియెడన్॥ ౯౧

చ॥ అన భయ మంది వాయుసుతుఁ • డంగనతో ననె నేఁడు దేవ
తనయుఁడు నాకు దగువిధం బలంబు నెరుంగఁ దెల్పి యీ

యనిఁ బడ కుండ సోదరుల • నైదుగురిన్ బ్రదికింపు మంచు నిన్
జనకున వేఁడు మంచు నను శాసన మిట్లొనరించె నావుడున్ ॥ ౯౩

ద్రౌపది కృష్ణుని శపించుట.

చ॥ కను లెద నిండ మాధవునిఁ • గన్గొని సోదరి యంచు వాని నీ
మనమున నెంచుకేని యను•మానము నొందక నీదు తేజమున్
జొనిపితి వెంతయున్ బవన•సూనునిలోఁ గపటంపు నైజమై
తనరెడు నిట్టి నీదు చరి•తం బుచితంబె సురాసురాంతకా॥ ౯౪

కం॥ చేసిన కర్మఫలంబులు, బోసేయక తీరునే ప్ర•భున కైనను నీ
వీ సేఁత భవాంతరవి, న్యాసతఁ దెలియలికి మగఁడ • వై యుందు మిఁకన్ ॥

ఉ॥ వారక నాయెడన్ గపట•వర్తనఁ బూనితి గాన దీన నీ
వారయ దిక్కు లేక గహ•నాంతరమందుఁ గిరాత బాణపా
తోరుతరోపఘాతమున • నొంది జుగుప్సిత మైనతీరునన్
ఘోర ప్రఁజావు చావుమని • కోపము మీరఁగఁ దిట్టె నాతనిన్ ॥ ౯౫

కం॥ ఈ దేహోస్థియుతంబుగ, నాదట మూర్త్యంతరంబు • నంది సుభద్రన్
సోదరి నిజపత్నిగఁ దా, మోదర గ్రహియింపు మనుచు • ముదిత శపించెన్ ॥

చ॥ అది విని కృష్ణుఁ డిట్లనియె • నక్కట నీవిపు డేమి త్రవ్వితీ
పొద లెడుతిట్టు తిట్టి పువు•బోఁడిరో కాఁ గలకార మిట్టి దై
యొదవె సుభద్ర కోరె నిది • యుగ్మలి కే వర మిచ్చితిన్ జగ
ద్విదితము మచ్చరిత్రము ప•విత్రము సంశయ మొంద నేటికిన్ ॥ ౯౬

కం॥ పురుషుండ నేను ప్రకృతియె, పరికింపఁగ స్త్రీస్వరూప•ప్రకృతిపురుషయో
గరహస్యము సుమి విశ్వ, ప్రరోహ కారణము శ్రుతిశి•రః కథితం బౌ॥ ౯౭

౦ సెలఁతరో విను మేను • నిర్గుణుం డను నిరం, జనుఁడ నస్సంగుండ•సాక్షి మాత్రుఁ
డను నాదుసాన్నిధ్య•మున జడప్రకృతిబ్బం, హణ మొంది యీ విశ్వ• మై వెలుంగు
నరయుమ యతేఁజోను ప్రవేశంబు, చేఁ జిదాభాసుండు • జీవుఁ డగును
నఖిలభూతసముండ • నగుట నా కెపుడను, జ్ఞాపరిహారముల్ • సంభ ంప

॥ ఇట్లు గావున భ్రాతృపు•త్రాదిభావ, మెల్ల నీ దేహసంబంధ • మింతె గాక
యాత్మ భేద మెసఁగునే • యంబుజాక్షి, యిది యెఱుంగమిఁ బలికితి•విట్లు వు॥

వ॥ అని ద్రౌపది వాక్యంబులు గీటునం బుచ్చి యా భక్తవత్సలుం డాత్మీయ భక్తప్రాణరక్షణంబువలనం బరితుష్టుం డయ్యెఁ దదనంతరంబున.

॥ భారతయుద్ధంబు ♦ ప్రాప్తమయె ను బదు, నెనిమి దక్షౌహిణులు ♦ లానవారి
వీరిబలంబులు ♦ విక్రమోర్వులు , భీష్మద్రోణకర్ణులుశల్యుఁడును గ్రో
మముగ సైన్యేశులై ♦ యమరి యష్టాదశ, దినములు కలన వర్తించి రందు
మార్జునులు సముద్ధామబాహుశక్తి, మెరసి మర్దించి రమిత్రసేన

గీ॥ మిగులు బలమునశ్వత్థామ ♦ దెగి వధించె, కడకు నుభయ సైన్యంబులు ♦ గలనఁ గూలె
పాండవులుగృష్ణసాత్యకు ♦ ల్బదికిరిందుఁ గృపుఁడుఁ గృతవర్మ ద్రౌణిమి ♦ గిలిరియందు

తే॥ కాలచోదితమైయదు ♦ గణము దెగిప, రస్పరనిరూఢసంప్రహా ♦ రములసమసె
నటువి నేకాంతముగనుయో ♦ గాప్తి నున్న, వ్యాధుడొకడమ్ముచే గృష్ణు ♦ హత్తు
నిజేసె ॥

తే॥ ద్రౌపదీశాపవిధ మ ♦ దధ్యమయ్యె, నవల ఫల్గునుఁడేతెంచి ♦ వారియవస్థ
గాంచి శోకించి యపుడు సం ♦ స్కారమిచ్చె, పొంగి జలరాశి ముంచి గ్రామం ♦
పోయెఁ దనువు॥

జగన్నాథావతారము.

కం॥ కడలిఁ బడి కృష్ణదేహము, వడిదరఁగలఁ గొట్టికొనుచు ♦ వచ్చి కలియుగం
బడరినయెడ బూర్వాంబుధిఁ బడివచ్చెన్ నీలశైల ♦ ప్రాంతంబునకున్ ॥

కం॥ ఇంద్రద్యుమ్ను నియానతి, నింద్రుని శిల్పి చనుదెంచి ♦ హితమతితోని
స్తంద్రదార్వి విగ్రహములు పేంద్రుని రచియించునప్పు ♦ డీశునియాజ్ఞన్ ॥

కం॥ జీవననిధిఁ దోఁచినకృష్ణుని, తనుసంధులు దెచ్చి గూఢ ♦ తమముగనందున్
జొనిపి హరివి గ్రహంబులు, పొనరించి యొసంగెనపుడు ♦ భూమీశునకున్ ॥౧౦౭

సుభద్రను జగన్నాథునకు భార్యగా జేయుట.

తే॥ ఆసుభద్రకు హరియిచ్చినట్టివరము, ద్రౌప శాపమునుఫల ♦ రూపమొంది
యాజగన్నాథునకును భార్యయయితోచె, నాసుభద్ర మహామును ♦ లారవినుఁడి॥

॥ ఇది జగన్నాథునకు బ ♦ య్యెసుభద్ర, పొసగుటకుగల్గినట్టి ♦ పూర్వగాథ
యధికగోప్యము నివ్వ ♦ త్తాంతమెల్ల, దెలిపితిని మీకునివ్వేళ ♦ దెల్లముగను ॥

జగన్నాథీయము

వ. అనియిట్లు సూతుండు సుభద్రాకళత్రకారణం బెరింగించిన విని ప్రహృష్టచిత్తులయి మును లతనికిట్లనిరి. ౧౧౦

తే॥ పరఁగు కృపావతారానుభావ ఘనుచు, నీజగన్నాథుఁ జెప్పెద వితఁడు బుద్ధ
దేవునవతార మనుచు నుతింతు రార్యు,లవ్విధం బేమి? సందేహ మపనయింపు॥

వ॥ అని యడిగిన సూతుం డి ట్లనియె.

బౌద్ధావతారము.

॥ అవని యధర్మోపహత మై జనంబులు, క్షుద్రదైవతపూజఁ జొచ్చి జంతు
హత్యలు బలులును నాసురవిధిఁ జేయుచును తమోనిరతులై వనరుచునికి
జనులను సత్యవిశ్రాంతులఁ జేయఁగా, హరిబుద్ధరూపుఁడై యవతరించె
కపిలవస్తునగరాధిపతిశుద్ధోధనుం, డనుభూమిపతికి మాయాఖ్యసతికి

గీ॥ నద్భుతావహజన్ముఁడై యఖిలసురలు, వినుతి సేయఁ గ్రమంబున వృద్ధినొందు
నధికవైరాగ్యమునఁ బ్రభోధాతిశయము, గాంచి బుద్ధుఁడనం గవిఖ్యాతినొందె॥

అఖిలభూతంబులందు దయానిరూఢి, యమరఁగల నైన హాని సేయక పరోప
కారశీలత నంచితాచారనిష్ఠ, మెలఁగి మనుజుండు ముక్తుఁడై వెలయు ననుచు

గీ॥ ఆత్మసిద్ధాంతపద్ధతి ననుసరించి, జనులనందరఁ ద్రిప్పి దుస్తంత్రఘోర
మతములజయించి యాత్మీయమతము నిల్పి, జగములకు మేలొనర్చె నాచక్రధరుఁడు

ఆ॥ అట్లు బుద్ధుఁడైన హరి తదీయావతా,రాంతమున స్వయమైన యంశ
కలియుగమున నాజగన్నాథమూర్తి యం, దచ్చుపడఁగ నిలిపి యరి గెవికి॥

ఆ॥ సర్వజనులు మోక్షసామ్రాజ్య మొందంగ, సములు భ్రాతృభావసహితులగుచు
నొకరి కొకరు చాల నుపకారశీలురై, మనఁగ వలయు సాధుమార్గనియతి॥

కం॥ అనుసూక్తి బౌద్ధమతమున, కనయంబును ముఖ్యధర్మ మగుటను జను లె
ల్లనువర్ణధర్మభేదము, లెనయక మనుమనుట బుద్ధు నీప్సిత మగుటన్ ॥ ౧౧౧

తే॥ ఆజగన్నాథునందు బుద్ధాంశ గలిమి, దత్ప్రసాదము వర్ణభేదంబు లేక
రమణఁ గైకొందు రెల్ల వర్ణములవార, నియమమందు నేటికి నెసఁగుచుండు॥

తే॥ వర్ణభేదంబుదలఁచి యెవ్వార లచటఁ, దత్ప్రసాదము గ్రహింపఁ దడయువారు
వార లాచంద్రతారకనారకప్ర, యాతనల నొందువారు సత మిది వినుఁడి॥

జగన్నాథీయము

ఉ॥ ఎండిన గుల్లినన్ జెడిన • నేకట నొందినఁ గంటి కింపుగా
నుండినఁ దత్ప్రసాదము శు•భోన్నతి సేయుఁ బరిగ్రహింప మా
ధుం డెవఁడేని దానిని గ•దున్ వెగటొంది గ్రహింప కుండునా
తం డిహామున్ బరంబు సెడి • దైన్యము నొందుఁ గృతాపరాధుఁ డై॥ ౧౨౧

శా॥ నీలాద్రీశునియందు నాసుగతుఁ డు•న్మీలత్ప్రభావాఢ్యుఁ డై
పోలన్ నిల్చుట బౌద్ధధర్మముల ను•ద్బోధంబు తత్త్రైత్రిమం
దోలిం గల్గెడువర్ణధర్మనియమం • బొక్కింత పాటింప కే
వేళన్ సర్వసమత్వలక్షణము భా•వింపంగ నౌ నచ్చటన్॥ ౧౨౨

వ॥ ఇది జగన్నాథునందు బౌద్ధావతారసంప్రవేశంబు గలదనుట కుపలక్షణంబు గావున నీలాద్రీశునిబౌద్ధావతారయుక్తునిఁగా నెఱుంగునదియని చెప్పిన బ్రహర్ష సమేతులై శౌనకాదు లారోమహర్షణి నభినందించి హరికథాశ్రవణవిధానకృతార్థంమన్యమానమానసు లై రని చెప్పటయును.

॥ శాలివాహనశక•సంవత్సరంబునఁ, బదియా నెన్మిదినూర్ల•పైనముప్ప
దారగువర్తమా • నానందవత్సర, వైశాఖపూర్ణిమా • వసరమునందు
నవ్వాడాలినివాసుఁ • డగుశ్రీ జగన్నాథు, సమధికశుభరథో • త్సవమునందు
నడవిపాంబశివస • మాహ్వయుండును నంద, గిరివేంకటస్వాఖ్య • బరగుమేము

॥ కలిసి శివవేంకటాఖ్య స•త్కవులనంగ, శ్రీవడాలి జగన్నాథ•దేవునెదుట
హితమతినిజగన్నాథీయ•కృతిరచించి,యొసగితిమిశాశ్వతస్ఫూర్తి•యొసగునట్లు॥

॥ పరమహంసయుఁబరి • వ్రాజకాచార్యుండు, పురుషోత్తమానంద • పూర్వ్యకావ
ధూత యీదేవునిం • దుఁ బ్రతిష్ఠగావించి గ్రామంబు నగ్రహా • రముగ దెచ్చి
తాఁగొన్నిదినములు • దృఢభక్తిఁబూజించి తనవెన్కఁ గ్రాసుపా • లనము భూమి
పతులకు స్వాధీన • పరచి తా నేగె నవ్వల రాజ ధూర్వహు • లల యతీంద్రు

॥ కట్టడలనెల్ల పాలించి • గడపుచుండి, రంత నాంగ్లేయపాలకు • లరసి దీని
పాలనమ్ము స్వదేశ భూ • పతులచేతి, కిచ్చు టవసరమగునని• యెంచి యపుడు॥

॥ గురజ జమీన్ దారి • గోల్పోయియున్న శ్రీరాజాదిబిరుద వి • భ్రాజితుండు
కఘదన పాపయా • ఖ్యాతుఁడౌ గతజమీన్ దారున కిచ్చిరీ • ధర్మకర్తృ

తనుదద్విభునియనం◆తరము దత్పుత్రుండుఁ, దద్భ్రాతృ పుత్రు లు◆త్తమవిధమున
బాలించి రవ్వల ◆ నోలి దేవస్థానపాలన సభ్యుల ◆ పరముఁ జేసి

గీ॥ రాసభికులకు ప్రతినిధి ◆ యగుచు దీని, నిర్వహించెను పిన్నమ ◆ నేనియచ్చ
యాఖ్యుఁడవ్వలప్రతినిధియయ్యెఁగొల్లి, శీతయాఖ్యుండు వినయ వి◆ఖ్యాతియుతుడు॥

॥ కొల్లి - తయసమా◆ ఖ్యుఁడువడాలి క్షేత్రి, జగదీశ్వరప్రతి◆ష్ఠాప్రకార
బోధకంబగుజగ ◆ న్నాథీయకృతినిశ్రీ, స్వామిసన్నిధినివి ◆ ద్వద్వరేణ
యుతసభఁజదివిశ్రీ ◆ యుతప్రబంధకవి పం, చాననబిరుదస ◆ మన్వితముగు
సౌవర్ణభూషఁబ ◆ త్సంసద్విబుధులస, మక్షమందొసఁగెఁద ◆ దనుమతమున

గీ॥ మాకుశివవేంకటాహ్వయ ◆ మహితులకును, శ్రీజగన్నాథుకరుణావి ◆ శేషమునను
బ్రిధితమగుచునాచంద్రతా ◆ రకముగాను, దీయకృతితల్లజంబువ ◆ ర్ధిల్లఁగాత॥

ఆశ్వాసాంత్యము.

శా॥ ఉద్యద్భానుసహస్ర సన్నిభ విభా ◆ వ్యాధోల్లసత్కౌస్తుభ
ప్రోద్యద్భూరి భుజాంతర స్థగితభూ ◆ పుత్రీకుచద్వంద్వభా
కృద్యోతలిప్త మృగీమదాంక విసర ◆ త్స్వైరభవ్య విభ్రాజితా
ఖ్యద్యోతాన్వయ వార్ధిచంద్ర త్రిజగ ◆ త్కల్యాణ సంధాయకా॥ ౧౨౮

పుష్పగుచ్ఛబంధము.

చ॥ పరమరమారసజ్ఞపద ◆ పద్మపతత్సురనార ధీరతా
కరవర నీరదాభ కన ◆ కప్రకటాంబర సారగీర సో
త్తరవరసారద ప్రతత ◆ తక్షత మానిజనాజవంజవా
చిరతర శూరతాఢ్యశివ ◆ శిష్టశివంకర భూరమారతా॥ ౧౨౯

కం॥ అథ్రిధునీజనకపదన, దభ్రిదయారస నిదాన ◆ దరహీర లస
చ్ఛుభ్రాంశు నిర్మల యశో, విభ్రాజిత సూర్యపురప ◆ విత్ర నివాసా॥ ౧౩౦

మంగళమహాశ్రీవృత్తము.

శ్రీకరసమస్తసుగు ◆ ణాకర జగత్త్రితయ ◆ సేవితపదాంబుజ వి ◆ లాసా
నాకసద స్తుత స ◆ మంచితచరిత్రనమ ◆ దభ్యుదయకారణ వి ◆ కాసా

—27

జగన్నాథీయము

ప్రాకటదయావిభవ ♦ పాలితసుధీనికర ♦ భక్తజనదుష్కృత ని ♦ రాసా
లోకచయరక్షణ వి ♦ లోల శశిభాస్కర వి ♦ లోకయుతమంగళ మ ♦ హాశ్రీ॥

గద్య.

ఇది శ్రీమద్వృషాకపికృపాకటాక్ష పరివర్ధితసహజ సారస్వతసమ్పాది
తప్రబంధ కవిపంచానన బిరుదాభిరామ విశ్వామిత్ర బ్రహ్మర్షి
సంప్రదాయాడవి నందగిరి వంశాబ్ధిసోమ సహజసాహ్వా
దమహోద్యమ సాంబశివ వేంకటప్ప రాయ
కవిలలామ వినిర్మితంబగు శివవేంకటీయ
గ్రంథమాల యందు ద్వితీయ
పుష్ప మగు జగన్నా
థీయమహాప్రబంధ
మునః సర్వం
బును
చతుర్థాశ్వాసమును
సమాప్తము.

శ్రీ

శుద్ధపత్రిక.

:o:

కవిజీవితము.

పారట.	పద్యసంఖ్య.	పఙ్క్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
I.		౨	సంస్పృష్ట	సంస్పృష్ట
		౩	ద్వి యము	ద్వితయము
		౧౩	జిన్నఁదన	జిన్నతన
		౧౮	శైళవాల	శైవాల
II		౪	చిన్నఁదనంబు	చిన్నతనంబు
III.		౮	చిన్నఁ	చిన్న
		౧౦	దనము	తనము
IV.		౩	యణోద్భుణాత్తర	యణాద్భుతోత్తర
		౪	కాంధ్రీకరణమగు	కాంధ్రీకరణము

గ్రంథము.

౧	౧	౧	కాంక	గాంక
౨	౪	౩	ద్యోగము	ద్యోతము
	౫	౨	నాలుగిటన్	నాలుగిఁటన్
౩	౧౧	౪	మురవన్	మురహిన్
౫	౧౭	౨	నాంశవి	నాంశవ
౬	౩౪	౨	నసివాయు	నశివాయు
౭	౪౧	౧	రాముఁము	రాముఁడు
౮	౪౪	౧	సోదృత్వ	సోద త్వ

౧౦	౫౫	౨	కారించుకయిక్	గారించుకయుక్
౧౨	...	౫	గాళరమ్మైళరమైన	శాళరమైళరమైణ
	...	౭	దీళరత్న	దేళరత్న
		౧౮	జఘృతా	జేఘృతా
		౧౭	సివో	జే సెబో
		౨౨	చలనంబుక్	కలనంబుక్
		౨౬	లలితానం	లవితానం
		౨౭	బరిషు	బరిఘు
౧౪	...	౧౭	కీవణ	వణ
౧౫	...	౬	ఖ్యా(.స	ఖ్యా(గేశ
		౧౪	స్థలముల	స్థలములు
		౧౭	హాత్ప్రకలిత	హాత్వకలిత
		౨౪	నొక	నొకట
౧౬	౧౧౪	౨	డోనిక్	డోగిక్
	౧౧౮	౨	నిట్టులవతుగ	నిట్టులడుగ
౧౮	...	౩	నవికస్థల	నలికస్థల
		౮	మదధికా	మదధిశా
		౧౩	మేర్వడంగ	మేర్వడగ
౧౭	...	౪	నక్త్రైడై	నక్త్రండై
		౧౬	దరిదము	ద్రరము
౧౯	౧౩౫	౩	రే	రేఖ
	౧౩౬	౨	నుపనయాదుల	నుపనయసాదుల
	౧౩౯	౩	బోనిక్	బోగిక్
౨౦	...	౨	డనుటయు	డగుటయు
	...	౪	శా వు	వాదీవు
	...	౨౮	వ్వరిని యరిని	వ్వరిగియరిగి
౨౨	౧౫౯	౫	కర ర	కరవీర
		౬	పరివాత	పరివృత

		౮	సమలంకవిష్ణ	సమలంకరిష్ణ
		౭	రోరలీకృత	రోరరీకృత
	౧౬౦	౪	త్వాక్షీకాం	త్యాయకాం
	౧౬౧	౨	పరినీత	పరిణీత
౨౪	౬	౧	ముగిలి	మిగిలి
		౨	యిక్క్యయక్	యిక్క్యయనక్
౨౫	౧౮	౩	మానారాగ	మానరాగ
౨౬	౨౪	౧	దూరనట్టు	దూరనట్టి
౨౮	౩౦	౩	కిత	వత
		౪	కేయింపు	జేయింపు
౨౭	౪౨	౨	జలధి	బలభి
	౪౩	౧	శాయి	శాయ
౨౯	౪౮	౪	నీయాజ్ఞ	నీయాజ్ఞ
౩౦	౫౦	౨	తిదిసుత	దితిసుత
	౫౧	౧	శా విష్ణ	శ్యావిష్ట
౩౧	౬౨	౨	వినతం	వివతుం
	౬౪	౩	ల్చి	దాల్చి
౩౩	౮౯	౪	దెచిం	దెంచి
౩౪	౭౪	౩	సుట్టినో	సుట్టునో
౩౫	౯౧	౧	ప్రాక్శ్యల	ప్రాక్శైల
	౯౬	౩	వెల్లుల	వెల్గుల
	౯౭	౫	ప్రవాహాంబు	ప్రభావంబు
	౯౯	౨	నల్లడ	నల్గడ
౩౮	౧౧౪	౧	లోల	లోన
౩౯	౧౨౫	౧	తుండుక్	తుండక్
౪౨	౧౪౩	౧	మహా	మహీ
	౧౪౯	౩	తలం	దలం
	౧౫౦	౨	మీషుశై	మీషువై

౪౫	౧౬౬	౧	ధర్మశ్య	ధర్మస్య
౪౭	౧౭౭	౪	పరిశస్త్రో	పరిశస్త్రా
		౬	లినీలాం	వినీలాం
		౩	నపోప్డ	నపోప్రిడ
౪౯		౫	బల్పేశలై	బల్పేపవై
		౧౦	గోడపై	గోరపై
		౧౧	వేబులిక్	వేబువిక్
		౧౭	నిట్టి	గిట్టి
		౨౬	వాసాంజవి	వాపాంజలి
		...	కృతవ్వర్గ	కృత్వ్వర్గ
		౨౮	వాండమా	హిండమా
౫౦	౧౭౭	౩	న్నిరాచారిరాచారులక్	న్నిరాబారిరాబారులక్
		౪	భారిత్రు	భారిత్ర
		౧౦	నయాం	న్యాయం
		౧౧	చ్ఛలిక్	చ్ఛవిక్
		౧౬	ముస్తోక	మస్తోక
		౧౮	వెల్లు	వెల్గు
			మూర్ధ్న	మూర్ధ
౫౧	౧౯౬	౨	చిన్మయి	చిన్మయ
౫౩	౨	౧	నారాయణశర్మ	నిందప్రిద్యుమ్నుండు
	౩	౧	అరిగెంకృత	అరిగెంకృత
	౬	౩	పూర్వవారి	పూర్వవార్ధి
	౮	౧	వేధ	వేద
		,,	వ్యర్థత	వృద్ధత
౫౪	౯	౩	జూపంగదా	జూపుంగదా
	౧౦	౨	బడి	బడ
	౧౩	౧	రాకర	లాకర
		౨	బట్టి	పట్టి

౭౪	౧౫౯	౫	లిచ్ఛక్తి	చిచ్ఛక్తి
౭౫	౧౬౬	౪	నటు	నటి
౭౬	౧౬౯	౧	గాంచన	కాంచన
	౧౭౩	౧	సవల్లో	పవల్లో
౭౭	౧౭౮	౧	సహ్యాజ	సహ్యాజా
౭౮	౧౮౫	౩	నిలిప్త	నివిష్ట
౭౯	౧౯౧	౫	వర్థ	నర్ష
౮౦	౧౯౪	౧	ద్రైజగ	ద్రైయాజగ
	౧౯౬	౩	వీచో	వీచో
		౪	స్వీకా	స్వేకా
	౧౯౭	౨	పల్లు	సల్లు
	౧౯౮	౧	మురా	ముదా
	౧౯౯	౩	చనల	చలన
౮౨	౨౧౫	౨	హాలి	హావి
	౨౧౬	౧	తనమల	ములను
౮౫	౬	౨	లిఖాన్న	వియాన్న
౮౬	౧౦	౪	తవితీపు	తరితీపు
	౧౬	౨	గబ్బరోయి	గుబ్బదోయి
౮౭	౨౩	౨	త్రిపాలి	త్రిపావి
౮౮	౨౮	౨	కూర్ప	కూర్ప
	౩౨	౨	విపుడీ	విపుడె
౯౦	౪౫	౧	కొన్నాళ	కొన్నాళ్ల
౯౩	౭౪	౧	లప్పు	యాపుడు
	౭౮	౧	నప్పుడు	నప్పుడు
	౮౧	౨	గొనకే	గొనకే
౯౪	౮౫	౨	గాలించు	గావించు
	౯౨	౩	సంగెను	సంగెనో
౯౫	౯౪	౧	కనులెద	కనలెవ